Projekt

U S T A W A

z dnia .....

Prawo upadłościowe i naprawcze.

CZĘŚĆ PIERWSZA
Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym i jego skutkach

Tytuł I
Przepisy ogólne

DZIAŁ I
Przepisy wstępne

Art. 1. 1. Ustawa reguluje zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami oraz skutki ogłoszenia upadłości, a także zasady postępowania naprawczego wobec przedsiębiorców zagrożonych niewypłacalnością.
2. Przepisy ustawy stosuje się również do innych podmiotów określonych w ustawie.

Art. 2. Postępowanie uregulowane ustawą należy prowadzić tak, aby roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu, a jeśli racjonalne względy na to pozwolą - dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane.

Art. 3. Postępowanie uregulowane ustawą może być wszczęte tylko na wniosek złożony przez podmioty określone w ustawie.

Art. 4. Przepisy części pierwszej stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w ustawie, chyba, że przepis szczególny stanowi inaczej.

DZIAŁ II
Podmiotowy zakres stosowania ustawy

Art. 5. 1. Przepisy ustawy stosuje się do dłużników będących przedsiębiorcami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.
2. Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.
3. Przepisy ustawy stosuje się także do:
1/ spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nie prowadzących działalności gospodarczej,

2/ wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem,
3/ wspólników spółki partnerskiej.

Art. 6. Nie można ogłosić upadłości:
1/ Skarbu Państwa,
2/ jednostek samorządu terytorialnego,
3/ kas chorych,
4/ publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej,
5/ instytucji i osób prawnych utworzonych w drodze ustawy,
6/ osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne,
7/ uczelni.

Art. 7. W razie śmierci przedsiębiorcy można ogłosić jego upadłość , jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w terminie roku od dnia jego śmierci. Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć wierzyciel, a także spadkobierca, oraz małżonek i każde z dzieci lub rodziców zmarłego, chociażby nie dziedziczyli po nim spadku.

Art. 8. Można żądać ogłoszenia upadłości osoby fizycznej, która była przedsiębiorcą, także po zaprzestaniu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej, jeżeli od dnia wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego albo innego właściwego rejestru nie upłynął rok.

Art. 9. Można żądać ogłoszenia upadłości osoby fizycznej, która faktycznie prowadziła działalność gospodarczą, nawet wówczas, gdy nie dopełniła obowiązku jej zgłoszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym albo innym właściwym rejestrze.

DZIAŁ III
Podstawy ogłoszenia upadłości

Art. 10. Upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny.

Art. 11. 1. Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań (nie spłaca długów).
2. Dłużnika będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną, której ustawa przyznaje zdolność prawną uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego wymagalne zobowiązania lub inne długi przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco wykonuje swoje zobowiązania.

Art. 12. 1.Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli opóźnienie w spłacie długów nie przekracza trzech miesięcy, a suma niespłaconych długów nie przekracza 10 % wartości bilansowej przedsiębiorstwa dłużnika.
2. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli niespłacanie długów ma charakter trwały albo, gdy oddalenie wniosku może spowodować pokrzywdzenie wierzycieli.

Art. 13. 1. Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

2. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy zostanie uprawdopodobnione, że obciążenia majątku dłużnika są bezskuteczne według przepisów ustawy albo gdy dokonane zostały w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

Art. 14. 1. Jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że w drodze układu wierzyciele zostaną zaspokojeni w wyższym stopniu niż zostaliby zaspokojeni po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika, ogłasza się upadłość dłużnika z możliwością zawarcia układu.
2. Postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu nie prowadzi się, gdy z uwagi na dotychczasowe zachowanie się dłużnika nie ma pewności, że układ będzie wykonany, chyba, że propozycje układowe przewidują układ likwidacyjny .

Art. 15. W razie, gdy brak jest podstaw do ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, ogłasza się upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Art. 16. Sąd może zmienić postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika na postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, jeżeli podstawy przeprowadzenia takiego postępowania ujawniły się dopiero w toku postępowania.

Art. 17. Sąd może zmienić postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, jeżeli podstawy przeprowadzenia takiego postępowania ujawniły się dopiero w toku postępowania.

Tytuł II
Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości

DZIAŁ I
Sąd

Art. 18. Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd upadłościowy. Sądem upadłościowym jest sąd rejonowy - sąd gospodarczy.

Art. 19. 1. Do rozpoznania spraw o ogłoszenie upadłości właściwy jest sąd upadłościowy, właściwy dla zakładu głównego przedsiębiorstwa dłużnika.
2. Jeżeli dłużnik ma zakłady w obszarach właściwości różnych sądów i trudno ustalić, który z nich jest zakładem głównym, właściwy jest każdy z tych sądów.
3. Jeżeli dłużnik nie ma w Polsce przedsiębiorstwa, właściwy jest sąd miejsca zamieszkania lub siedziby dłużnika, a gdy dłużnik nie ma w Polsce miejsca zamieszkania lub siedziby, właściwy jest sąd, w którego obszarze znajduje się majątek dłużnika.

DZIAŁ II

Wniosek o ogłoszenie upadłości

Art. 20. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić dłużnik lub każdy z jego wierzycieli.
2. Wniosek mogą zgłosić również:
1/ w stosunku do spółki jawnej, spółki partnerskiej, spółki komandytowej oraz spółki komandytowo - akcyjnej - każdy ze wspólników odpowiadających bez ograniczenia za zobowiązania spółki,
2/ w stosunku do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej- każdy, kto ma prawo je reprezentować sam lub łącznie z innymi osobami,
3/ w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego - także organ założycielski,
4/ w stosunku do jednoosobowej spółki Skarbu Państwa - także minister właściwy do spraw Skarbu Państwa,
5/ w stosunku do osoby prawnej, spółki jawnej, spółki partnerskiej oraz spółki komandytowej i komandytowo - akcyjnej, będących w stanie likwidacji - każdy z likwidatorów,
6/ w stosunku do osoby prawnej wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego - kurator ustanowiony na podstawie art. 26 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 155, poz.1015, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 702, Nr 84, poz.948 i Nr 114, poz. 1193)
7/ w stosunku do dłużnika, któremu została udzielona pomoc publiczna o wartości przekraczającej 100 000 EURO - organ udzielający pomocy.

Art. 21. 1. Dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.
2. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto ma prawo go reprezentować sam lub łącznie z innymi osobami.
3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1.

Art. 22. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zawierać:
1/ imię i nazwisko dłużnika, jego nazwę lub firmę, miejsce zamieszkania lub siedzibę, a gdy dłużnikiem jest spółka osobowa lub osoba prawna - reprezentantów spółki lub osoby prawnej i likwidatorów, jeżeli są ustanowieni, a ponadto w przypadku spółki imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania wspólników odpowiadających za zobowiązania spółki bez ograniczenia,
2/ oznaczenie miejsca, w którym znajduje się przedsiębiorstwo lub inny majątek dłużnika,
3/ wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie,
4/ informację, czy dłużnik jest uczestnikiem systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia

2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasad nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. Nr 123 poz. 1351).

5/ informację, czy dłużnik jest spółką publiczną w rozumieniu przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi

2. Jeżeli dłużnikiem jest przedsiębiorca wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego lub innego właściwego rejestru, do wniosku należy dołączyć wyciąg z rejestru.

3. Jeżeli wniosek zgłasza wierzyciel, ust. 1 pkt 4 nie stosuje się.

Art. 23. 1. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zgłasza dłużnik, powinien we wniosku dodatkowo określić, czy wnosi o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, czy też o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację jego majątku. Ponadto do wniosku powinien dołączyć:

1/ aktualny wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników,

2/ aktualne sprawozdanie finansowe, a jeżeli na podstawie odrębnych przepisów nie ma obowiązku sporządzania takiego sprawozdania - bilans sporządzony dla celów tego postępowania, na dzień nie późniejszy niż 30 dni przed złożeniem wniosku,

3/ spis wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz listę zabezpieczeń dokonanych przez wierzycieli na jego majątku wraz z datami ich ustanowienia,

4/ oświadczenie o spłatach wierzytelności lub innych długów dokonanych w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku,

5/ spis podmiotów zobowiązanych majątkowo wobec dłużnika wraz z adresami, z określeniem wierzytelności, daty ich powstania i terminów zapłaty,

6/ wykaz tytułów egzekucyjnych oraz tytułów wykonawczych przeciwko dłużnikowi,

7/ informację o postępowaniach dotyczących ustanowienia na majątku dłużnika hipotek, zastawów, zastawów rejestrowych i zastawów skarbowych oraz innych obciążeń podlegających wpisowi w księdze wieczystej lub w rejestrach, jak również o prowadzonych innych postępowaniach sądowych lub administracyjnych dotyczących majątku dłużnika.

2. Jeżeli dłużnik wnosi o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, powinien ponadto dołączyć:

1/ propozycje układowe wraz z propozycjami finansowania wykonania układu,

2/ zestawienie przepływów finansowych za ostatnie dwanaście miesięcy, jeżeli obowiązany był do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej sporządzenie takiego zestawienia.

3. Jeżeli dłużnik nie może dołączyć do wniosku dokumentów, o których mowa w ust. 2, powinien podać przyczyny ich niedołączenia oraz je uprawdopodobnić.

Art. 24. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zgłasza wierzyciel, powinien uprawdopodobnić swoją wierzytelność, a ponadto, jeżeli wnosi o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, powinien dołączyć wstępne propozycje układowe.

Art. 25. 1.Wraz z wnioskiem o ogłoszenie upadłości dłużnik jest obowiązany złożyć oświadczenie na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym, co do prawdziwości danych zawartych we wniosku.

2. Jeżeli oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest zgodne z prawdą, dłużnik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek podania nieprawdziwych danych we wniosku o ogłoszenie upadłości.
3. W razie niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, wniosek zwraca się bez wzywania dłużnika do jego uzupełnienia.

DZIAŁ III
Przepisy o postępowaniu

Art. 26. 1. Uczestnikami postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek o ogłoszenie upadłości oraz dłużnik.
2. O złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa sąd niezwłocznie zawiadamia organ założycielski albo ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, który w terminie dwóch tygodni może złożyć sądowi opinię w sprawie.

Art. 27. 1. Sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym. Może jednak wyznaczyć rozprawę, jeżeli uzna to za konieczne.
2. Sąd może na posiedzeniu niejawnym przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości lub w części także wówczas, gdy wyznaczono rozprawę.

Art. 28. 1. Wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości nieodpowiadający wymogom określonym w ustawie lub nienależycie opłacony, zwraca się bez wzywania o uzupełnienie lub opłacenie wniosku.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości zgłasza wierzyciel reprezentowany przez adwokata lub radcę prawnego albo wierzyciel będący przedsiębiorcą.

Art. 29. 1. Przepisów o zawieszeniu postępowania nie stosuje się.
2. Jeżeli na skutek braku lub wskazania złego adresu dłużnika albo niewykonania innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu, wniosek o ogłoszenie upadłości zwraca się.

Art. 30. 1. Sąd może w razie potrzeby wysłuchać dłużnika oraz wierzyciela będącego wnioskodawcą, a w sprawie upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa także odpowiednio organ założycielski albo przedstawiciela ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.
2. Sąd wysłuchuje dłużnika z zachowaniem przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o przesłuchaniu stron, po odebraniu od niego przyrzeczenia.
3. Gdyby wysłuchanie, o którym mowa w ust. 2 było niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, sąd może zażądać od dłużnika złożenia wyjaśnień na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań. Wyjaśnienia te są dowodem w sprawie.
4. Do wysłuchania innych osób stosuje się art. 217.

Art. 31. 1.Sąd niezwłocznie dopuszcza dowód z opinii biegłego w celu zbadania stanu przedsiębiorstwa dłużnika. Opinia biegłego powinna w szczególności dotyczyć stanu

technicznego przedsiębiorstwa dłużnika, możliwości produkcyjnych lub usługowych przedsiębiorstwa oraz zachowania terminu, o którym mowa w art. 21 ust.1.
2. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości złożył wierzyciel, sąd dopuszcza dowód z opinii biegłego po wstępnym zbadaniu zasadności wniosku.
3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli na podstawie materiału zebranego w sprawie jest oczywiste, że postępowanie upadłościowe może być prowadzone tylko przez likwidację majątku dłużnika.

Art. 32. 1. W stosunku do dłużnika nie stosuje się przepisów o zwolnieniu od kosztów sądowych.
2. Jeżeli wierzyciel cofnął wniosek o ogłoszenie upadłości po zapłaceniu przez dłużnika długów, o których mowa w art. 11 ust. 2, kosztami sądowymi obciąża się dłużnika.
3. Kosztami sądowymi obciąża się dłużnika w razie oddalenia wniosku na podstawie art. 12 ust. 1 albo art. 13,
4. W sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, dłużnik obowiązany jest również do zwrotu kosztów poniesionych przez wierzyciela.

Art. 33. 1. Zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w przypadkach określonych w ustawie.
2. Od postanowienia sądu drugiej instancji kasacja nie przysługuje.
3. Przepisów o wznowieniu postępowania nie stosuje się.

Art. 34. 1. W przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku w złej wierze, sąd oddalając wniosek o ogłoszenie upadłości obciąży wierzyciela kosztami postępowania i może nakazać wierzycielowi złożenie publicznego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.
2. W przypadku oddalenia wniosku wierzyciela o ogłoszenie upadłości złożonego w złej wierze, dłużnikowi, a także osobie trzeciej przysługuje przeciwko wierzycielowi roszczenie o naprawienie szkody.

Art. 35. W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego.

DZIAŁ IV
Postępowanie zabezpieczające

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 36. W postępowaniu o ogłoszenie upadłości sąd z urzędu przeprowadza postępowanie zabezpieczające.

Art. 37. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania zabezpieczającego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu zabezpieczającym.

Rozdział 2
Zabezpieczenie majątku dłużnika

Art. 38. 1. Po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości przez dłużnika sąd niezwłocznie dokonuje zabezpieczenia jego majątku.
2. Sąd zabezpiecza majątek dłużnika przez ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego. Do tymczasowego nadzorcy sądowego stosuje się art. 157, 159 -162, 164-168, 170-172, 180 i181.

Art. 39.1. Sąd może w ramach zabezpieczenia zawiesić prowadzone przeciwko dłużnikowi egzekucje, zmienić lub uchylić zarządzenia tymczasowe wydane w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, w szczególności przez uchylenie dokonanych zajęć.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do egzekucji świadczeń alimentacyjnych, rent za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz należności za pracę.

Art. 40. 1. Sąd może stosować inne sposoby zabezpieczenia, w tym także zabezpieczenie przez ustanowienie zarządu przymusowego nad majątkiem dłużnika, jeżeli zachodzi obawa, że dłużnik będzie ukrywał swój majątek lub w inny sposób działał na szkodę wierzycieli, a także gdy dłużnik nie wykonuje poleceń tymczasowego nadzorcy sądowego.
2. W razie ustanowienia zabezpieczenia przez zarząd przymusowy stosuje się przepisy ustawy o zarządzie przymusowym.

Art. 41. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości złożył wierzyciel, sąd może uzależnić dokonanie zabezpieczenia od uprawdopodobnienia przez niego, że istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości.

Art. 42. Na postanowienie co do sposobu zabezpieczenia przysługuje zażalenie.

Art. 43. Po ogłoszeniu upadłości zabezpieczenia w postaci ustanowienia tymczasowego nadzorcy sądowego albo zarządu przymusowego upadają z chwilą objęcia majątku upadłego dłużnika w zarząd przez syndyka albo zarządcę albo objęcia nadzoru przez nadzorcę sądowego. Inne zabezpieczenia zastosowane przez sąd po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości upadają z dniem ogłoszenia upadłości.

DZIAŁ V
Wstępne zgromadzenie wierzycieli

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 44. 1. Sąd zwołuje wstępne zgromadzenie wierzycieli, jeżeli istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości, chyba, że oczywiste jest, że dalsze postępowanie może być prowadzone tylko w celu likwidacji majątku upadłego.
2. Nie zwołuje się wstępnego zgromadzenia wierzycieli, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że jego przeprowadzenie byłoby zbyt utrudnione albo pociągałoby za sobą

nadmierne koszty, jak również gdy suma spornych wierzytelności przekracza 15% ogólnej sumy wierzytelności.

Art. 45. 1. Wstępne zgromadzenie wierzycieli może podjąć uchwały co do prowadzenia dalszego postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu albo likwidacji majątku (sposób prowadzenia postępowania) oraz wyboru rady wierzycieli; może także wyrazić opinię co do wyboru osoby syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.
2. Na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli można także zawrzeć układ, jeżeli uczestniczy w nim co najmniej połowa wierzycieli mających łącznie trzy czwarte ogólnej sumy wierzytelności stwierdzonych tytułami egzekucyjnymi albo bezspornych lub uprawdopodobnionych.
3. Przed zawarciem układu, o którym mowa w ust. 1, na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli sporządza się spis wierzytelności. Do spisu wierzytelności stosuje się odpowiednio przepisy art. 246 ust. 1, 247-252.

Art. 46. 1. Wstępnemu zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy sędzia.
2. Wstępne zgromadzenie wierzycieli nie ulega odroczeniu. Ponowne zaś jego wyznaczenie możliwe jest tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Nieobecność dłużnika, nawet usprawiedliwiona, nie stanowi przeszkody do podjęcia uchwał.

Art. 47. 1. Sąd prowadzi postępowanie zgodnie z uchwałą wstępnego zgromadzenia wierzycieli co do sposobu prowadzenia postępowania oraz wyboru rady wierzycieli, chyba że uchwała jest sprzeczna z prawem.
2. Sprzeczność z prawem uchwały wstępnego zgromadzenia wierzycieli sąd stwierdza postanowieniem.

Art. 48. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale do wstępnego zgromadzenia wierzycieli stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o zgromadzeniu wierzycieli, a w sprawach dotyczących zawarcia układu i skutków układu - przepisy tytułu VI, z tym, że listę wierzytelności zastępuje spis wierzytelności, o którym mowa w art. 45 ust. 3.

Rozdział 2
Uczestnicy

Art. 49. We wstępnym zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć dłużnik, tymczasowy nadzorca sądowy albo zarządca przymusowy ustanowieni w postępowaniu zabezpieczającym oraz wierzyciele, których wierzytelności stwierdzone są tytułami egzekucyjnymi.

Art. 50. We wstępnym zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć także inni wierzyciele, jeżeli ich wierzytelności są bezsporne lub uprawdopodobnione i zostali dopuszczeni przez sąd.

DZIAŁ VI
Orzeczenie o ogłoszeniu upadłości

Art. 51. Uwzględniając wniosek o ogłoszenie upadłości, sąd wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości, w którym:

1/ wymienia imię i nazwisko, firmę, miejsce zamieszkania lub siedzibę upadłego dłużnika (upadłego),
2/ określa sposób prowadzenia postępowania,
3/ określa, czy i w jakim zakresie upadły będzie sprawował zarząd swoim majątkiem, jeżeli postępowanie będzie prowadzone z możliwością zawarcia układu,
4/ wzywa wierzycieli upadłego do zgłoszenia wierzytelności w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż miesiąc i nie dłuższym niż trzy miesiące,
5/ wzywa osoby, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciążące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w wyznaczonym terminie nie krótszym niż miesiąc i nie dłuższym niż trzy miesiące, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym,
6/ wyznacza sędziego - komisarza oraz syndyka albo nadzorcę sądowego, albo zarządcę,
7/ oznacza godzinę wydania postanowienia, jeżeli upadły jest uczestnikiem systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 4.

Art. 52. Data wydania postanowienia sądu o ogłoszeniu upadłości jest datą upadłości.

Art. 53. 1. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości przez obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz opublikowanie w dzienniku o zasięgu lokalnym.
2. Postanowienie w przedmiocie ogłoszenia upadłości doręcza się syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy, upadłemu albo jego spadkobiercy oraz wierzycielowi, który żądał ogłoszenia upadłości, Postanowienie w przedmiocie upadłości przedsiębiorstwa państwowego albo jednoosobowej spółki Skarbu Państwa doręcza się także odpowiednio organowi założycielskiemu albo ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa.
3. Jeżeli upadły jest uczestnikiem systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych w rozumieniu ustawy o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 4, postanowienie o ogłoszeniu upadłości doręcza się także Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, po uprzednim powiadomieniu go o godzinie wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
4. Jeżeli upadły jest spółką publiczną w rozumieniu przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi, postanowienie o ogłoszeniu upadłości doręcza się Przewodniczącemu Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.
5. O ogłoszeniu upadłości powiadamia się Komisję Papierów Wartościowych i Giełd, a także właściwą izbę skarbową i właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Powiadomienie Komisji Papierów Wartościowych i Giełd następuje w dniu ogłoszenia upadłości i dokonuje się przy zastosowaniu środków bezpośredniego przekazu informacji, takich telefon, faks, poczta elektroniczna.

Art. 54. 1. Na postanowienie o ogłoszeniu upadłości zażalenie przysługuje wyłącznie upadłemu, a na postanowienie oddalające wniosek o ogłoszenie upadłości - wyłącznie wnioskodawcy.
2. Sąd drugiej instancji nie może orzec o ogłoszeniu upadłości.

Art. 55. 1. Jeżeli na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli zawarto układ, sąd wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu wraz z postanowieniem o zatwierdzeniu układu.
2. Do postanowienia, o którym mowa w ust. 1 stosuje się art. 51 pkt 1, 2, 7 i art. 53.

Art. 56. 1. Wierzyciele upadłego, którzy nie zostali zawiadomieni o wstępnym zgromadzeniu wierzycieli, oraz wierzyciele, którzy głosowali przeciw układowi, mogą w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia o zatwierdzeniu układu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym wnieść zażalenie na postanowienie o zatwierdzeniu układu.
2. Sąd uchyla postanowienie o zatwierdzeniu układu, jeżeli układ jest sprzeczny z prawem albo, gdy jest zbyt krzywdzący dla wierzycieli, którzy wnieśli zażalenie.
3. W razie uchylenia postanowienia o zatwierdzeniu układu sąd prowadzi postępowanie według przepisów tytułu II, bez ponownego zwoływania wstępnego zgromadzenia wierzycieli.

Tytuł III
Skutki ogłoszenia upadłości

DZIAŁ I
Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby upadłego

Art. 57. 1. Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły jest obowiązany wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek, a także wydać wszystkie dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Wykonanie tego obowiązku upadły potwierdza w formie oświadczenia na piśmie, które składa sędziemu-komisarzowi.
2. Upadły jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących swojego majątku.
3. Upadłemu będącemu osobą fizyczną nie wolno opuszczać miejsca zamieszkania bez zezwolenia sędziego-komisarza.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do członków organu zarządzającego upadłego nie będącego osobą fizyczną.

Art. 58. 1. Jeżeli upadły ukrywa się lub ukrywa swój majątek w sprawie, w której wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację jego majątku, sędzia-komisarz może zastosować wobec upadłego środki przymusu określone w Kodeksie postępowania cywilnego dla egzekucji świadczeń niepieniężnych.
2. Sędzia-komisarz może zastosować środki przymusu wobec upadłego, który uchybia swoim obowiązkom albo po ogłoszeniu upadłości dopuszcza się czynów mających na celu ukrycie majątku, obciążenie go pozornymi zobowiązaniami lub w jakikolwiek sposób utrudnia ustalenie składu masy upadłości.

3. Sędzia-komisarz uchyli środki przymusu, gdy ustanie potrzeba ich stosowania.
4. Na postanowienie w sprawie środków przymusu przysługuje zażalenie.

Art. 59. 1. W razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, jeżeli sąd nie nałoży na upadłego dalej idących obowiązków, upadły jest obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i nadzorcy sądowemu wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących jego majątku objętego postępowaniem, jak również umożliwić nadzorcy sądowemu zapoznanie się z przedsiębiorstwem upadłego, a w szczególności z jego księgami rachunkowymi.
2. Wobec upadłego, który nie wykonuje obowiązków określonych w ust. 1 sędzia-komisarz może stosować środki przymusu określone w Kodeksie postępowania cywilnego dla egzekucji świadczeń niepieniężnych.

Art. 60. W razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, przepisy art. 57 i art. 58 stosuje się odpowiednio, jeżeli upadły pozbawiony został prawa zarządu swoim majątkiem.

DZIAŁ II
Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego

Rozdział 1
Masa upadłości

Oddział 1
Przepisy ogólne

Art. 61. Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego.

Art. 62. W skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego z zastrzeżeniem art. 63-67.

Art. 63. Nie wchodzi do masy upadłości:
1/ mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego,
2/ wynagrodzenie za pracę upadłego w części nie podlegającej zajęciu.

Art. 64. 1**.** Mienie przeznaczone na pomoc dla pracowników upadłego i ich rodzin, stanowiące zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym środki pieniężne zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tworzonego na podstawie przepisów o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, wraz z przypadającymi po ogłoszeniu upadłości kwotami pochodzącymi ze zwrotu udzielonych pożyczek na cele mieszkaniowe, wpłatami odsetek bankowych od środków tego funduszu oraz opłatami pobieranymi od korzystających z usług i świadczeń socjalnych finansowanych z tego funduszu organizowanych przez upadłego, nie wchodzi w skład masy upadłości. Składniki tego mienia oznaczy sędzia-komisarz.

2. Mieniem, o którym mowa w ust. 1, zarządza upadły, chyba że został ustanowiony likwidator, kurator bądź przedstawiciel albo reprezentant upadłego ustanowiony na podstawie przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, wydatkując zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym funduszu środki na cele i według zasad określonych w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

3. Nie wykorzystane środki, o których mowa w ust. 1, pozostające na odrębnym rachunku bankowym, według stanu na dzień zamknięcia bilansu upadłego, zwiększają Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Art. 65. 1. Jeżeli syndyk masy upadłości, nadzorca sądowy albo zarządca odmówił wstąpienia do postępowania sądowego lub administracyjnego dotyczącego mienia upadłego lub gdy wystąpił z tego postępowania, domniemywa się, że mienie objęte postępowaniem nie wchodzi do masy upadłości.
2. Po zakończeniu postępowania, o którym mowa w ust. 1, sędzia-komisarz może polecić syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy włączenie do masy upadłości mienia zasądzonego upadłemu w tym postępowaniu.

Art. 66. 1.W skład masy upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 4, nie wchodzi mienie upadłego wymienione w art. 80, a także inne aktywa niezbędne do wykonania obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie, które powstały przed ogłoszeniem upadłości, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. W celu wykonania obowiązków określonych w ust. 1 podmiot prowadzący system jest upoważniony do dysponowania tym mieniem.
3. Mienie, o którym mowa w ust.1, pozostałe po wykonaniu obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie, wchodzi do masy upadłości.

Art. 67. W razie ogłoszenia upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art.22 ust. 1 pkt. 4, a także podmiotu dokonującego operacji z Narodowym Bankiem Polskim, bankiem centralnym państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskim Bankiem Centralnym, przedmiot zabezpieczenia ustanowionego na rzecz innego uczestnika systemu w związku z jego uczestniczeniem w systemie lub na rzecz tych banków, nie wchodzi do masy upadłości, z zastrzeżeniem postanowień art. 12 ustawy, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4.

Oddział 2
Ustalanie składu masy upadłości

Art. 68. 1.Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca ustala skład masy upadłości na podstawie wpisów w księgach upadłego oraz dokumentów bezspornych.
2. Domniemywa się, że rzeczy znajdujące się w posiadaniu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości należą do majątku upadłego.

Art. 69. 1. Ustalenie składu masy upadłości następuje przez sporządzenie spisu inwentarza.
2. Wraz ze spisem inwentarza dokonuje się oszacowania majątku wchodzącego do masy upadłości.

3. W razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu sędzia-komisarz może postanowić, aby ustalenia składu masy dokonał dłużnik pod nadzorem nadzorcy sądowego.

Oddział 3
Wyłączenia z masy upadłości

Art. 70. Składniki mienia nie należące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości.

Art. 71. 1. W razie zbycia przez upadłego mienia, które podlega wyłączeniu, świadczenie otrzymane za zbyte mienie wydaje się osobie, do której mienie to należało, jeżeli świadczenie jest wyodrębnione w masie upadłości.
2. W razie zbycia przez syndyka albo zarządcę mienia, które podlegało wyłączeniu, osoba, do której prawo to należało może żądać wydania świadczenia wzajemnego uzyskanego w zamian za to mienie.
3. Jeżeli świadczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie zostało spełnione przed zgłoszeniem żądania wydania, prawo do świadczenia przechodzi na mającego prawo do wyłączonego mienia.

Art. 72. Osoba, do której należy mienie podlegające wyłączeniu, może żądać jego wydania lub świadczenia wzajemnego za jednoczesnym zwrotem wydatków na utrzymanie tego mienia lub na uzyskanie świadczenia wzajemnego, poniesionych przez upadłego lub z masy upadłości.

Art. 73. 1. We wniosku o wyłączenie z masy upadłości należy zgłosić wszelkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania, chyba że powołanie ich we wniosku było niemożliwe.
2. Sędzia - komisarz rozpoznaje wniosek o wyłączenie z masy upadłości w terminie jednego miesiąca po wysłuchaniu syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.
3. W postanowieniu o wyłączeniu, określa się kwotę z tytułu zwrotu wydatków na utrzymanie mienia, które podlega wyłączeniu lub na uzyskanie świadczenia wzajemnego oraz termin, w jakim kwotę tę należy wpłacić do masy upadłości przed wydaniem mienia wyłączanego.
4. Należność, o której mowa w ust. 3, może być za zgodą sędziego - komisarza potrącona z sumy uzyskanej ze sprzedaży mienia, które podlega wyłączeniu.
5. Postanowienie sędziego-komisarza o wyłączeniu z masy upadłości podlega obwieszczeniu.
6. Na postanowienie o wyłączeniu mienia zażalenie przysługuje upadłemu i wierzycielom.

Art. 74. 1. W razie oddalenia wniosku o wyłączenie mienia wnioskodawca może w drodze powództwa żądać wyłączenia mienia z masy upadłości.
2. Powództwo wnosi się do sądu upadłościowego w terminie miesiąca od dnia doręczenia postanowienia sędziego-komisarza o odmowie wyłączenia.
3. Powództwo może być oparte wyłącznie na twierdzeniach i zarzutach zgłoszonych we wniosku o wyłączenie z masy upadłości. Inne twierdzenia i zarzuty mogą być zgłoszone tylko wtedy, gdy powód wykaże, że ich wcześniejsze zgłoszenie było niemożliwe.

Niezależnie od wyniku sprawy sąd nałoży na powoda koszty procesu, jeżeli powołał nowe dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, których nie zgłosił we wniosku o wyłączenie.
4. Sąd może zabezpieczyć powództwo przez ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania mienia objętego żądaniem wyłączenia z masy upadłości.

Oddział 4
Czynności upadłego dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości

Art. 75. 1. Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości.
2. Sędzia-komisarz określa zakres i czas korzystania przez upadłego i osoby, które wspólnie z nim zamieszkują, z mieszkania znajdującego się w budynku lub lokalu wchodzącym w skład masy upadłości.
3. W przypadku ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, jeżeli pozbawiono upadłego prawa zarządu nad całością lub częścią mienia wchodzącego do masy upadłości, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 76. 1. Jeżeli ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, zarząd mieniem wchodzącym do masy upadłości sprawuje zarządca. Sąd może ustanowić zarząd sprawowany przez upadłego (zarząd własny) co do całości lub części majątku upadłego, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że upadły daje rękojmię należytego jego sprawowania, a jego niewypłacalność powstała wskutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności. Zarząd własny upadły sprawuje pod nadzorem nadzorcy sądowego.
2. Sąd z urzędu uchyla zarząd własny upadłego i ustanawia zarządcę jeżeli:
   1/ upadły choćby nieumyślnie naruszył prawo w zakresie sprawowania zarządu,
   2/ sposób sprawowania przez niego zarządu nie daje gwarancji wykonania układu
3. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, upadły sprawujący zarząd własny uprawniony jest do dokonywania czynności zwykłego zarządu. Na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu wymagana jest zgoda nadzorcy sądowego.

Art. 77. 1. Czynności prawne upadłego dotyczące mienia wchodzącego do masy upadłości, wobec którego upadły utracił prawo zarządu, są nieważne.
2. Na wniosek osoby trzeciej sędzia-komisarz może nakazać zwrot na jej rzecz z masy upadłości jej świadczenia wzajemnego, które osoba ta świadczyła w związku z dokonaniem przez nią z upadłym czynności prawnej, o której mowa w ust. 1. Do zwrotu tego świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy o nienależnym świadczeniu.
3. Zwrot świadczenia, o którym mowa w ust. 2 można nakazać, jeżeli czynność prawna została podjęta po ogłoszeniu upadłości i przed obwieszczeniem w Monitorze Sądowym i Gospodarczym postanowienia o ogłoszeniu upadłości a osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności nie mogła wiedzieć o ogłoszeniu upadłości. Na postanowienie sędziego-komisarza osobie tej przysługuje zażalenie.

Art. 78. Spełnienie świadczenia do rąk upadłego pozbawionego prawa zarządu masą upadłości dokonane po obwieszczeniu o ogłoszeniu upadłości w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, nie zwalnia z obowiązku spełnienia świadczenia do masy upadłości, chyba że równowartość świadczenia została przekazana przez upadłego do masy upadłości.

Art. 79. Przepisy art. 77 i art. 78 stosuje się również do czynności, które podlegają ujawnieniu w księdze wieczystej i rejestrach, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 80. Ogłoszenie upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 4, bez względu na to, czy orzeczone zostało z możliwością zawarcia układu, czy w celu likwidacji majątku, nie wstrzymuje możliwości wykorzystania:

1/ środków pieniężnych i papierów wartościowych, zgromadzonych i zapisanych na jego rachunku rozliczeniowym , nieobciążonych prawem rzeczowym lub nie będących przedmiotem zabezpieczenia,

2/ papierów wartościowych zapisanych na rachunku rozliczeniowym upadłego, jako przedmiotu zabezpieczenia kredytu uzyskanego w ramach systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, jeżeli kredyt taki może być udostępniony w ramach istniejącej umowy o kredyt,

w celu wykonania zobowiązań upadłego wynikających ze zleceń rozrachunku wprowadzonych do systemu najpóźniej w dniu ogłoszenia upadłości.

Oddział 5
Zakaz obciążania masy upadłości

Art. 81. 1. Po ogłoszeniu upadłości nie można obciążyć składników masy upadłości prawem zastawu, zastawu rejestrowego i zastawu skarbowego ani dokonać wpisu w księdze wieczystej lub rejestrze dotyczącego tych składników celem zabezpieczenia wierzytelności, chociażby powstała ona przed ogłoszeniem upadłości.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu i pozostawiono upadłemu prawo zarządu całością lub częścią majątku a nadzorca sądowy wyraził zgodę na obciążenie majątku upadłego oraz, gdy zarząd masą upadłości sprawuje zarządca, a na obciążenie składników mienia wchodzącego w skład masy upadłości zgodę wyraziła rada wierzycieli.

3. Przepis ust 1 nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis hipoteki został złożony w sądzie w ciągu sześciu miesięcy przed ogłoszeniem upadłości.

Art. 82. Wpis w księdze wieczystej lub rejestrze dokonany z naruszeniem przepisów art. 81 podlega wykreśleniu z urzędu. Podstawą wykreślenia jest postanowienie sędziego-komisarza stwierdzające niedopuszczalność wpisu.

Rozdział 2
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Oddział 1
Przepisy ogólne

Art. 83. Nieważne są postanowienia umowy zastrzegające na wypadek ogłoszenia upadłości zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, z zastrzeżeniem art. 98.

Art. 84. Po ogłoszeniu upadłości zmiana lub wygaśnięcie stosunku prawnego, którego stroną jest upadły, są możliwe tylko według przepisów ustawy, a czynność prawna dokonana z naruszeniem ustawy jest bezskuteczna wobec masy upadłości nawet jeżeli umowa stron przewiduje inny skutek.

Oddział 2
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu

Art. 85. Po ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, upadły ani zarządca nie mogą spełniać świadczeń, które z mocy ustawy są objęte układem, z zastrzeżeniem art. 86.

Art. 86. Za zgodą sędziego-komisarza mogą być spełniane świadczenia wynikające z zobowiązań powstałych po dniu ogłoszenia upadłości oraz tych zobowiązań powstałych przed ogłoszeniem upadłości, które są objęte układem za zgodą wierzycieli, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej lub podniesienia efektywności przedsiębiorstwa upadłego.

Art. 87. 1. W czasie trwania postępowania aż do jego umorzenia lub ukończenia albo zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, potrącenie wzajemnych wierzytelności między upadłym i wierzycielem nie jest dopuszczalne jeżeli wierzyciel:

1/ stał się dłużnikiem upadłego po ogłoszeniu upadłości;

2/ będąc dłużnikiem upadłego stał się po ogłoszeniu upadłości jego wierzycielem przez nabycie wierzytelności w drodze przelewu lub indosu wierzytelności powstałej przed ogłoszeniem upadłości.

2. Potrącenie wzajemnych wierzytelności jest jednak dopuszczalne, jeżeli nabycie wierzytelności nastąpiło wskutek zapłaty długu, za który nabywca odpowiadał osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi i jeżeli odpowiedzialność nabywcy za dług powstała przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

3. Wierzyciel, który chce skorzystać z potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później, niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Art. 88. 1. W czasie trwania postępowania, aż do jego umorzenia lub zawarcia układu albo zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, wierzyciel, bez zgody rady wierzycieli, nie może wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy lokalu lub nieruchomości, w których prowadzone jest przedsiębiorstwo upadłego. Układ może ustanowić zakaz wypowiedzenia tych umów do czasu wykonania układu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do umów leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń i gwarancji bankowych oraz akredytyw, jak również umów obejmujących licencje udzielone upadłemu.

Oddział 3
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego, w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego

Art. 89. 1. Zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości.
2. Zobowiązania majątkowe niepieniężne zmieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na zobowiązania pieniężne i z tym dniem stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił.

Art. 90. 1. Z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy odsetek od wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, wpisem w rejestrze, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym albo hipoteką morską.. Odsetki te mogą być zaspokojone tylko z przedmiotu zabezpieczenia.

Art. 91. 1. Potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił.
2. Do potrącenia przedstawia się całkowitą sumę wierzytelności upadłego, a wierzytelność wierzyciela tylko w wysokości wierzytelności głównej wraz z odsetkami naliczonymi do dnia ogłoszenia upadłości.
3. Jeżeli termin płatności nieoprocentowanego długu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości nie nastąpił, do potrącenia przyjmuje się sumę należności zmniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć procent, za czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia płatności i nie więcej niż za okres dwóch lat.

Art. 92. 1. Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli dłużnik upadłego nabył wierzytelność w drodze przelewu lub indosu po ogłoszeniu upadłości albo nabył ją w ciągu ostatniego roku przed dniem ogłoszenia upadłości, wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.
2. Potrącenie jest dopuszczalne, jeżeli nabywca stał się wierzycielem upadłego wskutek spłacenia jego długu, za który odpowiadał osobiście albo określonymi przedmiotami majątkowymi, i jeżeli nabywca w czasie, gdy przyjął odpowiedzialność za dług upadłego, nie wiedział o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości. Potrącenie jest zawsze dopuszczalne, jeżeli przyjęcie odpowiedzialności nastąpiło na rok przed dniem ogłoszenia upadłości.

Art. 93. Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel stał się dłużnikiem upadłego po dniu ogłoszenia upadłości.

Art. 94. Wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Art. 95. Roszczenie wynikające z umowy zawartej w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez upadłego, może być przez wierzyciela dochodzone w postępowaniu upadłościowym tylko wtedy, gdy oświadczenie o przyjęciu oferty zostało złożone upadłemu przed dniem ogłoszeniem upadłości.

Art. 96. 1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości zobowiązania z umowy wzajemnej nie zostały wykonane w całości lub w części, syndyk może wykonać zobowiązanie upadłego i zażądać od drugiej strony spełnienia świadczenia wzajemnego lub od umowy odstąpić.
2. Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej z datą pewną, syndyk w terminie trzech miesięcy oświadczy na piśmie, czy od umowy odstępuje, czy też żąda jej wykonania. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od umowy.
3. Druga strona, która ma obowiązek spełnić świadczenie wcześniej, może wstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, do czasu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wzajemnego. Prawo to drugiej stronie nie przysługuje, jeżeli w czasie zawarcia umowy wiedziała lub wiedzieć powinna o istnieniu podstaw do ogłoszenia upadłości.

Art. 97. 1. Jeżeli syndyk odstępuje od umowy, druga strona nie ma prawa do zwrotu spełnionego świadczenia, chociażby świadczenie to znajdowało się w masie upadłości. Strona ta może jednak dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu wykonania zobowiązania i poniesionych strat.
2. Przy umowach obliczonych tylko na różnicę cen nie można żądać odszkodowania.

Art. 98 1. Jeżeli umowa ramowa, której jedną ze stron jest upadły zastrzega, że poszczególne porozumienia mające za przedmiot terminowe operacje finansowe będą zawierane w wykonaniu umowy ramowej oraz, że rozwiązanie umowy ramowej powoduje rozwiązanie wszystkich porozumień zawartych w wykonaniu tej umowy, syndykowi nie przysługuje uprawnienie do odstąpienia od umowy ramowej, o którym mowa w art. 96.

2. Syndyk może rozwiązać umowę ramową, o której mowa w ust. 1, ze skutkiem natychmiastowym, z zachowaniem ustalonego w tej umowie sposobu rozliczeń stron na wypadek rozwiązania umowy.

3. Druga strona może rozwiązać umowę ramową z zachowaniem ustalonego w tej umowie trybu jej rozwiązania i rozliczeń stron na wypadek jej rozwiązania, mimo złożenia przez syndyka żądania wykonania poszczególnych porozumień, z tym że oświadczenie o rozwiązaniu umowy ramowej powinno nastąpić niezwłocznie po ogłoszeniu przez syndyka żądania wykonania poszczególnych porozumień.

4. Do poszczególnych porozumień zawartych w wykonaniu umowy, o której mowa w ust. 1 art. 96 i 97 nie stosuje się.

Art. 99. 1. Sprzedawca może żądać zwrotu rzeczy ruchomej - także papierów wartościowych - wysłanej upadłemu bez otrzymania ceny, jeżeli rzecz ta nie została objęta przed ogłoszeniem upadłości przez upadłego lub przez osobę upoważnioną przez niego do rozporządzania rzeczą. Prawo żądania zwrotu służy także komisantowi, który wysłał rzecz upadłemu.
2. Sprzedawca lub komisant, któremu rzecz została zwrócona, zwraca koszty, które zostały poniesione lub mają być poniesione oraz otrzymane zaliczki.
3. Syndyk może jednak rzecz zatrzymać, jeżeli zapłaci lub zabezpieczy należną od upadłego cenę i koszty. Prawo to przysługuje syndykowi w terminie miesiąca od dnia żądania zwrotu.

Art. 100. 1. Zastrzeżone w umowie sprzedaży na rzecz sprzedawcy prawo własności nie wygasa z powodu ogłoszenia upadłości nabywcy, jeżeli jest skuteczne wobec jego wierzycieli według przepisów Kodeksu cywilnego.

2. Umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta w formie pisemnej z datą pewną.

Art.101. 1. Zawarte przez upadłego umowy zlecenia lub komisu, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, a także umowy o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego wygasają z dniem ogłoszenia upadłości. Wierzytelność z tytułu poniesionej wskutek tego straty może być dochodzona w postępowaniu upadłościowym.
2. Od zawartych przez upadłego umów zlecenia lub komisu, w których upadły był przyjmującym zlecenie lub komisantem, można odstąpić z dniem ogłoszenia upadłości bez odszkodowania.

Art. 102. 1. Umowa agencyjna wygasa z dniem ogłoszenia upadłości jednej ze stron.
2. W razie upadłości dającego zlecenie agent ma prawo dochodzić w postępowaniu upadłościowym swojej wierzytelności powstałej z tytułu straty poniesionej wskutek wygaśnięcia umowy.

Art. 103. 1.W razie ogłoszenia upadłości użyczającego lub biorącego do używania, umowa użyczenia, jeżeli rzecz już została wydana, ulega rozwiązaniu na żądanie jednej ze stron.
2. Jeżeli rzecz nie była jeszcze wydana, umowa wygasa.

Art. 104. W razie upadłości jednej ze stron umowy pożyczki, umowa pożyczki wygasa, gdy przedmiot pożyczki nie został jeszcze wydany.

Art. 105. Pobranie z góry przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości czynszu najmu rzeczy ruchomej za czas dłuższy niż sześć miesięcy licząc od dnia ogłoszenia upadłości, nie zwalnia najemcy od obowiązku zapłaty czynszu do masy upadłości.

Art. 106. 1. Umowa najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego wiąże strony, jeżeli przedmiot umowy przed ogłoszeniem upadłości został wydany najemcy lub dzierżawcy.
2. Pobranie z góry przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości czynszu najmu za czas dłuższy niż trzy miesiące, a czynszu dzierżawy za czas dłuższy niż sześć miesięcy, licząc w obu przypadkach od dnia ogłoszenia upadłości, jak również rozporządzanie tym czynszem, nie zwalnia najemcy lub dzierżawcy od obowiązku zapłaty czynszu do masy upadłości.

Art. 107. Sprzedaż przez syndyka w toku postępowania upadłościowego nieruchomości upadłego wywołuje takie same skutki w stosunku do umowy najmu lub dzierżawy, jak sprzedaż w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 108. 1. Na podstawie zarządzenia sędziego-komisarza syndyk wypowiada umowę najmu lub dzierżawy nieruchomości upadłego z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, także wtedy, gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne. Zarządzenie sędzia komisarz może wydać, jeżeli trwanie umowy utrudnia likwidację masy upadłości albo gdy czynsz najmu lub dzierżawy odbiega od przeciętnych czynszów za najem lub dzierżawę nieruchomości tego samego rodzaju.
2. Druga strona rozwiązanej umowy może dochodzić w postępowaniu upadłościowym odszkodowania z powodu rozwiązania umowy najmu lub dzierżawy przed terminem przewidzianym w umowie.

Art. 109. 1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości przedmiot najmu lub dzierżawy nie był jeszcze wydany upadłemu, każda ze stron może odstąpić od umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości zawartej przez upadłego jako najemcę lub dzierżawcę. Oświadczenie o odstąpieniu powinno być złożone w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości.
2. Odstąpienie od umowy nie pociąga za sobą obowiązku odszkodowania.
3. Jeżeli przedmiot najmu lub dzierżawy w dniu ogłoszenia upadłości był już wydany upadłemu, syndyk może wypowiedzieć umowę najmu lub dzierżawy, także wtedy gdy wypowiedzenie tej umowy przez upadłego nie było dopuszczalne. Jeżeli umowa dotyczy nieruchomości, w której prowadzone było przedsiębiorstwo upadłego, wypowiedzenie następuje z zachowaniem sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia, w innych zaś przypadkach - z zachowaniem terminu ustawowego, chyba że terminy wypowiedzenia przewidziane w umowie są krótsze.
4. Rozwiązanie umowy nie może nastąpić przed upływem terminu, za który czynsz zapłacono z góry. Na zarządzenie sędziego-komisarza syndyk wypowiada umowę najmu lub dzierżawy przed tym terminem, jeżeli dalsze trwanie umowy utrudniałoby prowadzenie postępowania upadłościowego, w szczególności gdy prowadzi do zwiększenia kosztów upadłości.
5. Wynajmujący lub wydzierżawiający może dochodzić w postępowaniu upadłościowym odszkodowania z powodu rozwiązania najmu lub dzierżawy przed terminem przewidzianym w umowie, jednak za czas nie dłuższy niż dwa lata.

Art. 110. 1. Z dniem ogłoszenia upadłości umowa kredytu wygasa, jeżeli przed tym terminem kredytodawca nie przekazał środków pieniężnych do dyspozycji upadłego. Wierzytelność z tytułu poniesionej wskutek tego straty może być dochodzona w postępowaniu upadłościowym.
2. W razie oddania do dyspozycji upadłego przed dniem ogłoszenia upadłości części środków pieniężnych, upadły traci prawo do żądania wypłaty części nieprzekazanej.

Art. 111. Z dniem ogłoszenia upadłości wygasa umowa rachunku bankowego, a także umowa rachunku papierów wartościowych upadłego. Oprocentowanie rachunku bankowego nalicza się do dnia ogłoszenia upadłości.

Art. 112. 1. Z dniem ogłoszenia upadłości wygasają umowy o udostępnienie skrytek sejfowych oraz umowy przechowania zawarte przez upadłego z bankiem. Wydanie złożonych w skrytkach przedmiotów lub papierów wartościowych następuje w terminie uzgodnionym z syndykiem, jednak nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszeniu upadłości.
2. Za okres korzystania ze skrytek i innych form przechowania po ogłoszeniu upadłości, bank pobiera opłaty według stawek obowiązujących strony w ostatnim miesiącu przed dniem ogłoszenia upadłości.
3. Roszczenia banku, o których mowa w ust. 2, mogą być dochodzone w postępowaniu upadłościowym, według zasad określonych dla dochodzenia zwrotu kosztów postępowania.

Art. 113. 1. W razie ogłoszenia upadłości korzystającego z rzeczy na podstawie umowy leasingu syndyk może za zgodą sędziego-komisarza odstąpić od umowy leasingu w terminie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości.
2. Do odstąpienia od umowy leasingu art. 96 i art. 97 stosuje się odpowiednio.

Art. 114.1. Ogłoszenie upadłości ubezpieczonego nie ma wpływu na umowy obowiązkowego ubezpieczenia majątkowego.
2. Do umów ubezpieczeń majątkowych zawartych przez upadłego przed dniem ogłoszenia upadłości stosuje się odpowiednio przepisy art. 96 i art. 97.

Art. 115. Roszczenia małżonka upadłego wynikające z umowy majątkowej małżeńskiej mogą być uwzględnione tylko wówczas, gdy była ona zawarta wcześniej niż dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 116. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, skutki ogłoszenia upadłości wymienione w przepisach niniejszego oddziału powstają z dniem wydania postanowienia o jego zmianie.

Art. 117. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, na postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, skutki prawne ogłoszenia upadłości oraz czynności określonych w niniejszym rozdziale pozostają w mocy. Za zgodą obu stron mogą jednak być uchylone.

Rozdział 3
Skutki ogłoszenia upadłości co do spadków nabytych przez upadłego

Art. 118. 1. Jeżeli do spadku otwartego po ogłoszeniu upadłości powołany zostaje upadły, spadek wchodzi do masy upadłości. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.
2. Jeżeli otwarcie spadku nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a do chwili jej ogłoszenia nie upłynął jeszcze termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku i powołany spadkobierca oświadczenia takiego nie złożył, przepis ust.1 stosuje się odpowiednio.
3. Przepisy ust.1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie ustanowienia zapisów na rzecz upadłego.

Art. 119. Umowa zbycia całości lub części spadku albo całości lub części udziału spadkowego zawarta przez upadłego po ogłoszeniu upadłości jest nieważna. Nieważna jest też dokonana przez niego czynność rozporządzająca udziałem w przedmiocie należącym do spadku, jak i jego zgoda na rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku przez innego spadkobiercę.

Art. 120. 1. Jeżeli w skład spadku wchodzą wierzytelności i prawa wątpliwe co do istnienia lub możliwości ich wykonania, można wyłączyć spadek z masy upadłości.
2. Spadek podlega wyłączeniu, jeżeli składniki majątkowe wchodzące w skład spadku są trudno zbywalne albo z innych przyczyn wejście spadku do masy upadłości nie byłoby korzystne dla postępowania upadłościowego.

3. Postanowienie o wyłączeniu spadku z masy upadłości wydaje z urzędu sędzia - komisarz. Postanowienie to podlega ogłoszeniu przez obwieszczenie. Na postanowienie służy zażalenie upadłemu i wierzycielom.

Art. 121. Jeżeli spadek zostanie wyłączony z masy upadłości, oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składa spadkobierca. Termin do złożenia oświadczenia zaczyna biec od chwili uprawomocnienia się postanowienia o wyłączeniu.

Art. 122. 1. Oświadczenie upadłego o odrzuceniu spadku jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, jeżeli zostało złożone po ogłoszeniu upadłości.
2. Umowa dotycząca zbycia całości lub części spadku albo udziału spadkowego jest nieważna.

Rozdział 4
Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego

Art. 123. 1. W razie ogłoszenia upadłości jednego z małżonków wspólność ustawowa między małżonkami ustaje z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości a majątek wspólny wchodzi do masy upadłości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej wspólność została ograniczona lub rozszerzona.

Art. 124. 1. Zniesienie wspólności majątkowej po ogłoszeniu upadłości jest bezskuteczne w stosunku do masy upadłości.
2. Po ogłoszeniu upadłości nie można znieść wspólności ustawowej z datą wcześniejszą w stosunku do daty ogłoszenia upadłości.
3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy wspólność majątkowa ustała w wyniku ubezwłasnowolnienia jednego z małżonków orzeczonego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Art. 125. 1. Zniesienie wspólności majątkowej umową majątkową jest skuteczne w stosunku do masy upadłości tylko wtedy, gdy umowa zawarta została co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy umową majątkową ograniczono wspólność majątkową.

DZIAŁ III
Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego

Art. 126. 1. Bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

3. Bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego, dokonane przez upadłego w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednak ten, kto otrzymał zapłatę lub zabezpieczenie, może w drodze powództwa lub zarzutu żądać uznania tych czynności za skuteczne, jeżeli w czasie ich dokonania nie wiedział o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości.

Art. 127. 1. Czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie albo z przysposobionym lub przysposabiającym, są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką, dokonanej z jej wspólnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązanymi, ich wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób.
3. Przepis ust. 1 stosuje się także do czynności upadłego będącego spółką, które dokonał z inną spółką, jeżeli jedna z nich była spółką dominującą.

Art. 128. 1. Jeżeli wynagrodzenie za pracę pracownika upadłego lub wynagrodzenie osoby świadczącej usługi związane z zarządem przedsiębiorstwem upadłego, określone w umowie o pracę lub umowie o świadczenie usług zawartej przed ogłoszeniem upadłości, jest rażąco wyższe od wynagrodzenia za danego rodzaju pracę lub świadczenie usług i nie jest uzasadnione nakładem pracy, sędzia komisarz na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy lub z urzędu może uznać, że określona część wynagrodzenia umownego jest bezskuteczna w stosunku do masy upadłości.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sędzia-komisarz określa podlegające zaspokojeniu z masy upadłości wynagrodzenia w wysokości odpowiedniej do pracy wykonanej przez pracownika lub świadczącego usługę. Sędzia-komisarz wydaje postanowienie po wysłuchaniu upadłego, syndyka oraz pracownika lub świadczącego usługę.
3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do świadczeń przysługujących w związku z rozwiązaniem stosunku pracy albo umowy o usługi związane z zarządem przedsiębiorstwem z tym, że ograniczenie wysokości tych świadczeń następuje do wysokości określonych według zasad powszechnie obowiązujących.
4. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 129. 1. Sędzia-komisarz na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy lub z urzędu uzna za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości obciążenie majątku upadłego hipoteką, użytkowaniem, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub innym obciążeniem rzeczowym, gdy upadły nie był dłużnikiem osobistym, jeżeli obciążenie to ustanowione zostało na rok przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a w związku z ustanowieniem tego zabezpieczenia upadły nie otrzymał żadnego świadczenia.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli obciążenie rzeczowe ustanowione zostało w zamian za świadczenie, które jest niewspółmiernie niskie do wartości udzielanego zabezpieczenia.
3. Bez względu na wysokość świadczenia otrzymanego przez upadłego sędzia-komisarz uzna za bezskuteczne obciążenia, o których mowa w ust. 1 i 2, jeżeli obciążenia te zabezpieczają długi osób, o których mowa w art. 127.

4. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.
5. Prawomocne postanowienie sędziego-komisarza o uznaniu obciążeń za bezskuteczne stanowi podstawę do wykreślenia z urzędu hipotek, zastawów rejestrowych i innych obciążeń rzeczowych.

Art. 130. W sprawach nieuregulowanych przepisami art. 126 - 129 do zaskarżenia czynności prawnych upadłego, dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, stosuje się odpowiednio przepisy art. 131 - 133 ustawy oraz przepisy Kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.

Art. 131. 1. Powództwo może wytoczyć syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca.
2. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca nie ponosi opłat sądowych.
3. Nie można żądać uznania czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, chyba że na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego uprawnienie to wygasło wcześniej. Termin ten nie ma zastosowania, gdy żądanie uznania czynności za bezskuteczną zgłoszone zostało w drodze zarzutu.

Art. 132. 1. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca może wejść na miejsce powoda w sprawie wszczętej przez wierzyciela, który zaskarżył czynności upadłego. W tym przypadku, jeżeli pozwanym był także upadły, postępowanie w stosunku do niego umarza się po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
2. Z odzyskanej części majątku syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca zwraca wierzycielowi poniesione przez niego koszty procesu.
3. W razie umorzenia postępowania upadłościowego lub uchylenia postępowania upadłościowego przed zakończeniem sprawy, o której mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o toczącym się procesie wierzyciela, który może w ciągu dwóch tygodni przystąpić do sprawy w charakterze powoda. Wierzyciel, który zgłosił swoje przystąpienie do sprawy nie może żądać powtórzenia dotychczasowego postępowania.
4.Wierzyciel, który otrzymał przed ogłoszeniem upadłości jakiekolwiek świadczenie na mocy wyroku uznającego czynność upadłego za bezskuteczną, nie ma obowiązku wydania otrzymanego świadczenia masie upadłości.

Art. 133. 1. Jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzach.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, świadczenie wzajemne osoby trzeciej zwraca się tej osobie, jeżeli znajduje się w masie upadłości oddzielnie od innego majątku lub o ile masa upadłości jest nim wzbogacona. Jeżeli świadczenie nie podlega zwrotowi, osoba trzecia może dochodzić wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Art. 134. Przepisów umożliwiających zaskarżanie czynności prawnych lub określających bezskuteczność czynności prawnych dokonanych przez upadłego nie stosuje się do kompensowania i jego wyników dokonanych przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości w związku z jego uczestnictwem w systemie płatności lub w systemie rozrachunku papierów wartościowych, w rozumieniu ustawy o której mowa w art.22 ust. 1 pkt. 4.

DZIAŁ IV
Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenia rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych

Art. 135. W razie ogłoszenia upadłości uczestnika systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt. 4, skutki prawne zlecenia rozrachunku wynikające z jego wprowadzenia do systemu oraz wyniki kompensowania są niepodważalne i wiążące dla osób trzecich, jeżeli zlecenie to zostało wprowadzone do systemu przed ogłoszeniem upadłości.

Art. 136. Jeżeli zlecenie rozrachunku, o którym mowa w art. 135, zostało wprowadzone do systemu i jest wykonane w dniu ogłoszenia upadłości, skutki prawne wynikające z jego wprowadzenia do systemu są niepodważalne i wiążące dla osób trzecich jedynie wtedy, gdy po terminie rozrachunku agent rozrachunkowy, partner centralny lub izba rozliczeniowa wykażą, że nie wiedzieli ani nie mogli wiedzieć o ogłoszeniu upadłości.

DZIAŁ V
Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe i administracyjne

Rozdział 1
Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu

Art. 137. 1. Jeżeli ustanowiono zarząd własny upadłego, nadzorca sądowy wstępuje z mocy prawa do postępowań sądowych i administracyjnych dotyczących masy upadłości prowadzonych na rzecz lub przeciwko upadłemu.
2. W sprawach cywilnych nadzorca sądowy ma uprawnienia interwenienta ubocznego, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o współuczestnictwie jednolitym.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, uznanie roszczenia, zrzeczenie się roszczenia, zawarcie ugody lub przyznanie okoliczności istotnych dla sprawy przez upadłego, bez zgody nadzorcy sądowego, nie wywiera skutków prawnych.

Art. 138. Jeżeli upadły pozbawiony został prawa zarządu masą upadłości, postępowania sądowe i administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez zarządcę. Postępowania te zarządca prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.

Art. 139. 1. Z dniem ogłoszenia upadłości postępowania zabezpieczające i egzekucyjne - zarówno sądowe, jak i administracyjne - prowadzone przeciwko upadłemu w celu zaspokojenia należności, które z mocy prawa są objęte układem, ulegają zawieszeniu z mocy prawa. Sumy uzyskane w zawieszonych postępowaniach organ egzekucyjny z urzędu przekazuje do masy upadłości. Sędzia-komisarz może uchylić dokonane zajęcia lub zabezpieczenia, z wyjątkiem ustanowionych w postępowaniu zabezpieczającym hipotek przymusowych i hipotek morskich, jeżeli jest to niezbędne dla prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego albo z innych ważnych przyczyn.

2. Jeżeli w okresie od dnia ogłoszenia upadłości do dnia ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym postanowienia o ogłoszeniu upadłości, w ramach prowadzonych postępowań zabezpieczających albo egzekucji wypłacono już wierzycielom sumy uzyskane w egzekucji lub postępowaniu zabezpieczającym, otrzymane należności zalicza się na poczet należności określonych układem, a w razie zmiany orzeczenia na ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, zalicza się na poczet sum uzyskanych z podziału funduszów masy upadłości.

Art. 140. 1. Sędzia-komisarz, na wniosek lub z urzędu, może zawiesić prowadzone przeciwko upadłemu postępowanie zabezpieczające albo egzekucyjne co do należności, które nie są z mocy prawa objęte układem. Zawieszenie to nie może trwać dłużej niż trzy miesiące.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do postępowań zabezpieczających i egzekucji alimentów i rent za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, jak również egzekucji należności za pracę, do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego według odrębnych przepisów.

Art. 141. Zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego traci moc z dniem ogłoszenia upadłości a toczące się już postępowania ulegają umorzeniu.

Art. 142. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, przepisy rozdziału 2 niniejszego działu stosuje się z dniem zmiany orzeczenia.

Rozdział 2
Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania, w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego

Art. 143. Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, postępowania sądowe i administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu. Postępowania te syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.

Art. 144. Postępowanie sądowe lub administracyjne w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność lub inne należności, które podlegają zaspokojeniu z masy upadłości, może być podjęte przeciwko syndykowi, jednak tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelności te po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostały umieszczone na liście wierzytelności.

Art. 145. 1. Postępowanie egzekucyjne - zarówno sądowe, jak i administracyjne - wszczęte przeciwko upadłemu przed ogłoszeniem jego upadłości ulega zawieszeniu z mocy prawa z datą ogłoszenia upadłości. Postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
2. Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym i nie wydane, przelewa się do masy upadłości, a wierzyciele, którzy prowadzili egzekucję, będą zaspokojeni według przepisów ustawy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, gdy na majątku upadłego ustanowiono zabezpieczenie w ramach postępowania zabezpieczającego. Zaspokojenie wierzycieli, których roszczenie zabezpieczono hipoteką przymusową lub hipoteką morską, następuje według przepisów ustawy.
4. W czasie postępowania upadłościowego niedopuszczalne jest wszczęcie postępowań egzekucyjnych przeciwko upadłemu. Orzeczenie zasądzające świadczenie od upadłego wydane po ogłoszeniu upadłości podlega wykonaniu według przepisów ustawy.

Art. 146. Zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego traci moc z dniem ogłoszenia upadłości a toczące się już postępowania ulegają umorzeniu.

Art. 147. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, skutki wymienione w rozdziale niniejszym powstają z dniem zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Tytuł IV
Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym prowadzonym po ogłoszeniu upadłości

DZIAŁ I
Sąd i sędzia-komisarz

Rozdział 1
Sąd

Art. 148. 1. Po ogłoszeniu upadłości postępowanie upadłościowe toczy się w sądzie upadłościowym, który ogłosił upadłość.
2. Jeżeli postępowanie zostało wszczęte w kilku sądach właściwych, sprawa należy do właściwości sądu, który pierwszy wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości.
3. Jeżeli w toku postępowania okaże się, że właściwy jest inny sąd, sprawę przekazuje się temu sądowi. Na postanowienie o przekazaniu nie przysługuje zażalenie. Postanowienie wiąże sąd, któremu sprawa została przekazana. Czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy.

Art. 149. 1. Sąd upadłościowy jest wyłącznie właściwy do rozpoznawania powództw przeciwko upadłemu wniesionych po ogłoszeniu upadłości oraz innych powództw, w których dochodzone są roszczenia podlegające zaspokojeniu z masy upadłości, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rodzinnego.
2. Sprawy, o których mowa w ust. 2, wszczęte przed ogłoszeniem upadłości w innych sądach przekazuje się do sądu upadłościowego.

Art. 150. 1. Sąd upadłościowy orzeka w składzie jednego sędziego zawodowego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przedmiocie wynagrodzenia i zwrotu wydatków syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz rozpoznając zażalenie na postanowienie sędziego - komisarza sąd upadłościowy orzeka w składzie trzech sędziów zawodowych.

3. Jeżeli sąd rozpoznaje zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza, w skład sądu nie może wchodzić sędzia-komisarz.

Rozdział 2
Sędzia-komisarz

Art. 151. Po ogłoszeniu upadłości czynności postępowania upadłościowego wykonuje sędzia-komisarz, z wyjątkiem czynności, dla których właściwy jest sąd.

Art. 152. 1. Sędzia-komisarz kieruje tokiem postępowania, sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy, oznacza czynności, których syndykowi, nadzorcy albo zarządcy, nie wolno wykonywać bez jego zezwolenia lub bez zgody rady wierzycieli.
2. Sędzia-komisarz pełni ponadto inne czynności określone w ustawie.

Art. 153. Skargi na czynności komornika rozpoznaje w postępowaniu upadłościowym sędzia - komisarz.

Art. 154. Sędzia-komisarz w zakresie swych czynności ma prawa i obowiązki sądu i przewodniczącego.

Art. 155. 1. Organy administracji publicznej obowiązane są udzielać pomocy sędziemu-komisarzowi w wykonywaniu jego czynności.
2. Po ogłoszeniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, banki, w których upadły ma rachunki bankowe, sejfy lub skrytki, zobowiązane są zawiadomić o tym sędziego - komisarza.

DZIAŁ II
Syndyk, nadzorca sądowy, zarządca i ich zastępcy

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 156. 1. Syndyka powołuje się w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego.
2. Nadzorcę sądowego powołuje się w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu.
3. Zarządcę powołuje się w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, gdy odebrano zarząd majątkiem upadłemu (zarząd przymusowy). Zarządcę ustanawia się także gdy ustanowiono nad częścią majątku zarząd własny upadłego. W sprawach objętych tym zarządem zarządca pełni czynności zastrzeżone dla nadzorcy sądowego.

Art. 157. 1. Syndykiem, nadzorcą sądowym albo zarządcą może być osoba fizyczna posiadająca licencję do wykonywania tych czynności albo spółka prawa handlowego, jeżeli w jej imieniu działa osoba posiadająca taką licencję.
2. Zasady i tryb wydawania licencji, o których mowa w ust. 1, określają odrębne przepisy.

Art. 158. 1. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego sąd orzeka również o odwołaniu nadzorcy sądowego albo zarządcy i powołaniu syndyka. Dotychczasowy nadzorca sądowy lub zarządca może być powołany na stanowisko syndyka, jeżeli posiada licencję, o której mowa w art. 157 ust. 1.
2. W razie zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego na postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, sąd orzeka również o odwołaniu syndyka i powołaniu nadzorcy sądowego albo zarządcy. Osoba pełniąca funkcję syndyka może być powołana na stanowisko nadzorcy sądowego albo zarządcy, jeżeli ma licencję, o której mowa w art. 157 ust. 1.

Art. 159. 1. Na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy lub z urzędu sędzia-komisarz może powołać zastępcę syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, jeżeli jest to potrzebne, zwłaszcza w razie wykonywania czynności w innym okręgu sądowym.
2. Sędzia-komisarz określa zakres czynności zastępcy syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.
3. Do zastępcy syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu licencji, o której mowa w art. 157 ust. 1, oraz o wynagrodzeniu, zwrocie wydatków i odpowiedzialności za szkodę syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.

Art. 160. 1. W sprawach dotyczących masy upadłości syndyk, zarządca oraz nadzorca sądowy dokonują czynności na rachunek upadłego, lecz w imieniu własnym.
2. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca nie odpowiadają za zobowiązania zaciągnięte w sprawach dotyczących masy upadłości.
3.Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca odpowiadają za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków.

Art. 161. 1. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca mogą udzielać pełnomocnictw do dokonywania czynności prawnych. Mogą też udzielać pełnomocnictw procesowych w postępowaniach sądowych i administracyjnych.
2. Za szkodę wyrządzoną przez pełnomocników syndyk, nadzorca sądowy i zarządca odpowiadają jak za działanie własne.

Art. 162. 1. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca mają prawo do wynagrodzenia za swoje czynności odpowiadającego wykonanej pracy.
2. Łączna wysokość wynagrodzenia nie może przekroczyć wartości pięciu procent funduszów masy upadłości albo czterdziestu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
3. Syndykowi, nadzorcy sądowemu i zarządcy przysługuje prawo do zwrotu wydatków koniecznych, poniesionych w związku z wykonywaniem czynności, jeżeli wydatki te

zostały uznane przez sędziego-komisarza zgodnie z wcześniej przyjętym preliminarzem wydatków.
4. W razie śmierci syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy roszczenie o należne im wynagrodzenie oraz zwrot wydatków należy do spadku po nich.
5. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może określić wynagrodzenie wyższe niż określone w ust. 1 jednak nie więcej niż o 25 %, jeżeli jest to uzasadnione zwiększonym nakładem pracy.
Art. 163. 1. Jeżeli syndyk prowadzi przedsiębiorstwo upadłego, w przypadkach uzasadnionych szczególnym nakładem pracy, wynagrodzenie może wynosić do dwudziestu pięciu procent osiągniętego zysku.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zarządcy.

Art. 164. 1. O wynagrodzeniu i zwrocie wydatków syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy orzeka sąd na ich wniosek.
2. O wynagrodzeniu i zwrocie wydatków w przypadku, o którym mowa w art. 162 ust. 4, orzeka sąd z urzędu.
3. Syndyk traci prawo do wynagrodzenia i do zwrotu wydatków, jeżeli nie zażąda ich przed upływem terminu do wniesienia zarzutów przeciwko planowi ostatniego podziału, a gdy odwołanie syndyka nastąpiło wcześniej - jeżeli nie zażądał ich w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu postanowienia o jego odwołaniu.
4. Nadzorca sądowy i zarządca tracą prawo do wynagrodzenia i do zwrotu wydatków, jeżeli nie zażądają ich przed upływem terminów do wniesienia zarzutów na układ, a gdy odwołanie nadzorcy sądowego i zarządcy nastąpiło wcześniej - jeżeli nie zażądali ich w terminie tygodnia od dnia doręczenia im postanowienia o odwołaniu.

Art. 165. 1. Wstępną wysokość wynagrodzenia syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy określa sąd na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, złożony w terminie dwóch miesięcy od ich powołania i po zaopiniowaniu wniosku przez sędziego-komisarza. Wstępna wysokość wynagrodzenia stanowi podstawę do zaliczkowych wypłat w miarę dokonywanych czynności.
2. Ostateczną wysokość wynagrodzenia ustala sąd po zatwierdzeniu sprawozdania syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy z ich działalności, biorąc pod uwagę zakres oraz efekty dokonanych przez nich czynności.
3. Ustalając ostateczne wynagrodzenie syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy sąd jednocześnie orzeka o obowiązku zwrotu do masy upadłości wypłaconych zaliczek na wynagrodzenie, jeżeli były wyższe od ostatecznego wynagrodzenia. O zwrocie zaliczek sąd orzeka także wtedy, gdy syndyk , nadzorca sądowy lub zarządca nie złożyli sprawozdania ostatecznego.
4. Na postanowienie sądu w przedmiocie wynagrodzenia syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz zwrotu pobranych zaliczek do masy upadłości służy zażalenie.

Art. 166. 1. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca mają prawo do zaliczek na wynagrodzenie i zwrot wydatków.
2. Łączna wysokość przyznanych zaliczek na wynagrodzenie nie może przekraczać trzech czwartych wstępnego wynagrodzenia.

Art. 167. O zaliczkach na wynagrodzenie lub wydatki orzeka sędzia-komisarz na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.

Art. 168. 1. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca składają sędziemu-komisarzowi w terminach przez niego wyznaczonych, przynajmniej co trzy miesiące, sprawozdanie ze swoich czynności oraz sprawozdanie rachunkowe ze szczegółowym uzasadnieniem.
2. Zastępcy syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, jeżeli są ustanowieni, składają sprawozdania, o których mowa w ust. 1, w terminach wyznaczonych przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca składa te sprawozdania wraz ze swoim sprawozdaniem sędziemu-komisarzowi.
3. Po ukończeniu swojej działalności syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca i ich zastępcy składają sprawozdanie ostateczne obejmujące sprawozdanie ze swoich czynności oraz sprawozdanie rachunkowe.
4. Sprawozdanie rozpoznaje sędzia-komisarz po wysłuchaniu w miarę potrzeby i możności syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy, upadłego i członków rady wierzycieli.
5. Sędzia - komisarz zatwierdza sprawozdanie rachunkowe lub dokonuje odpowiedniego sprostowania.
6. Do sprawozdań, o których mowa w ust. 1 i 3, nie stosuje się przepisów o rachunkowości .

Art. 169.1. Jeżeli syndyk lub zarządca prowadzi przedsiębiorstwo upadłego, wykonuje obowiązki sprawozdawcze z tym związane, jakie ciążyłyby na upadłym, gdyby przedsiębiorstwo to prowadził.
2. Syndyk lub zarządca prowadzący przedsiębiorstwo upadłego nie może prowadzić działalności wymagającej koncesji albo zezwolenia, chyba że co innego wynika z ustawy lub decyzji o przyznaniu koncesji albo zezwolenia.

Art. 170. 1. Sędzia komisarz odwołuje syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, jeżeli nie pełnią należycie swoich obowiązków lub z powodu przeszkody nie mogą ich pełnić. Postanowienie sędziego komisarza o odwołaniu syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy z powodu nienależytego pełnienia obowiązków wymaga uzasadnienia.
2. Sędzia - komisarz odwołuje syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę na ich wniosek; może ich odwołać także na wniosek rady wierzycieli lub członka rady wierzycieli.
3. W razie śmierci syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy sędzia - komisarz wyznacza inną osobę syndykiem, nadzorcą sądowym albo zarządcą.

Art. 171. 1. Sędzia-komisarz odwołuje zastępcę syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, jeżeli nie pełnią należycie swoich obowiązków albo gdy ich dalszy udział w postępowaniu nie jest potrzebny.
2. Art. 170 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 172. 1. Na postanowienie sędziego komisarza w przedmiocie odwołania syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz ich zastępców służy zażalenie. Sąd rozpoznaje zażalenie na rozprawie.
2. Do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie odwołania syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz ich zastępców, sędzia-komisarz ustanawia zarządcę albo nadzorcę tymczasowego, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o syndyku, nadzorcy sądowym i zarządcy.
3. Art. 223 ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się.

Rozdział 2
Syndyk

Art. 173. Syndyk po jego ustanowieniu niezwłocznie obejmuje majątek upadłego i zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabraniem go przez osoby postronne oraz przystępuje do likwidacji majątku wchodzącego w skład masy upadłości według przepisów ustawy.

Art. 174. 1. Jeżeli syndyk napotyka przeszkody przy obejmowaniu majątku upadłego, wprowadzenia syndyka w posiadanie majątku upadłego dokonuje komornik sądowy. Podstawę wprowadzenia stanowi postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości lub postanowienie o powołaniu syndyka bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności.
2. Koszty wprowadzenia pokrywa tymczasowo Skarb Państwa. Koszty te ściąga się od osób, które przeszkadzały w objęciu majątku, a w razie niemożności ściągnięcia, podlegają one zaspokojeniu z masy upadłości Jeżeli działania utrudniające objęcie majątku przez syndyka podejmowało kilka osób, koszty wprowadzenia obciążają te osoby solidarnie.
3. O zwrocie kosztów, o których mowa w ust. 2, orzeka sędzia-komisarz. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie osobom zobowiązanym do zwrotu kosztów.

Art. 175. Syndyk podejmuje niezbędne czynności celem ujawnienia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w księdze wieczystej oraz w innych księgach i rejestrach, do których wpisany jest majątek upadłego.

Art. 176. 1. Syndyk zawiadamia o upadłości tych wierzycieli, których adresy są znane na podstawie ksiąg upadłego, a także komornika ogólnej właściwości dłużnika.
2. Syndyk zawiadamia placówki pocztowe o ogłoszeniu upadłości. Placówki te doręczają syndykowi adresowaną do upadłego korespondencję i wszelkie przesyłki. Syndyk wydaje upadłemu korespondencję i przesyłki, które nie dotyczą majątku masy upadłości lub których zatrzymanie nie jest potrzebne ze względu na zawarte w nich wiadomości.
3. Syndyk zawiadamia o upadłości banki i instytucje, z którymi upadły zawarł umowę o udostępnienie skrytki sejfowej albo złożył pieniądze lub inne przedmioty.
4. Syndyk wzywa przedsiębiorstwa przewozowe, przedsiębiorstwa spedycyjne i domy składowe, w których znajdują się lub mogą znajdować się towary należące do upadłego lub przesyłki do niego adresowane, o przekazanie syndykowi przesyłek lub towarów oraz aby nie wykonywały poleceń kierowanych do nich przez upadłego.

Art. 177. 1. Syndyk niezwłocznie wykonuje obowiązki przewidziane przepisami o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.
2. Przekazane z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych środki nie wchodzą do masy upadłości i nie mogą służyć zaspokojeniu innych niż uprawnieni do ich odbioru wierzycieli.

Art. 178. Syndyk może żądać od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego potrzebnych informacji dotyczących majątku upadłego.

Art. 179. 1. Syndyk za zezwoleniem sędziego-komisarza może zatrudnić inne osoby lub zlecić wykonanie czynności innym osobom, jeżeli jest to niezbędne dla zabezpieczenia i likwidacji majątku upadłego.
2. Wydając zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, sędzia-komisarz określa górną granicę wynagrodzenia dla osób wykonujących te czynności. Wynagrodzenie to może być określone metodą wskaźnikową.
3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie jest wymagane, jeżeli zatrudnienie innych osób przez syndyka albo zlecenie wykonania pewnych czynności przewidziano w preliminarzu wydatków. W takim przypadku syndyk o zatrudnieniu zawiadamia sędziego-komisarza.

Rozdział 3
Nadzorca sądowy

Art. 180. 1. Jeżeli ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu i ustanowiono zarząd własny upadłego, nadzorca sądowy powinien niezwłocznie podjąć czynności nadzorcze, a ponadto powinien zamknąć księgi przedsiębiorstwa upadłego oraz sprawdzić złożony przez upadłego bilans.
2. W ramach prowadzonego nadzoru nadzorca sądowy może w każdym czasie kontrolować czynności upadłego, a także przedsiębiorstwo upadłego. Może też sprawdzić, czy mienie upadłego, które nie jest częścią przedsiębiorstwa, jest dostatecznie zabezpieczone przed zniszczeniem.

Art. 181. Nadzorca sądowy pełni swoje obowiązki do czasu prawomocnego zatwierdzenia układu albo do czasu zakończenia postępowania w inny sposób, jeżeli postanowienie sądu nie stanowi inaczej.

Rozdział 4
Zarządca

Art. 182. 1. Zarządca niezwłocznie po powołaniu obejmuje zarząd masą upadłości, zabezpiecza ją przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabraniem przez osoby postronne oraz sporządza spis inwentarza, jeżeli dotychczas w toku postępowania nie został sporządzony.
2. W razie, gdy zarządca napotyka przeszkody przy obejmowaniu zarządu, przepis art. 174 stosuje się odpowiednio.

Art. 183. 1. Zarządca jest obowiązany sprawować zarząd zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki.
2. Do zarządcy stosuje się przepisy art. 175 - 177.

Art. 184. 1. Zarządca dokonuje wszelkich czynności zarządu związanych z bieżącym prowadzeniem przedsiębiorstwa upadłego oraz zachowaniem w stanie niepogorszonym masy upadłości.
2. Na zbycie części majątku, która nie jest związana z działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa upadłego, jak również na obciążenie składników majątku ograniczonymi

prawami rzeczowymi oraz zaciągnięcie kredytów i pożyczek, wymagana jest zgoda rady wierzycieli.

DZIAŁ III
Uczestnicy postępowania

Rozdział 1
Upadły

Art. 185. 1. Upadłym jest ten, wobec kogo wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości.
2. Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych upadłego.
3. Przekształcenia osób prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych po ogłoszeniu upadłości dopuszczalne są tylko według przepisów niniejszej ustawy.

Art.186. 1. Ogłoszenie upadłości nie ma wpływu na uprawnienia organizacyjne, które upadły posiada w innych spółkach lub spółdzielniach.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do tych uprawnień organizacyjnych, które mogą mieć wpływ na majątek upadłego.
3. W razie wątpliwości, zakres uprawnień, o których mowa w ust. 2,określa sędzia-komisarz na wniosek upadłego, syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy albo z urzędu.

Art. 187. 1. Jeżeli upadły nie ma zdolności procesowej i nie działa za niego przedstawiciel ustawowy, a także gdy w składzie organów upadłego będącego osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną zachodzą braki uniemożliwiające ich działanie, sędzia-komisarz ustanawia dla niego kuratora, który działa za upadłego w postępowaniu upadłościowym.
2. Ustanowienie kuratora na podstawie przepisu ust. 1 nie stanowi przeszkody do usunięcia, według zasad ogólnych, braku zdolności procesowej albo braków w składzie organów uniemożliwiających ich działanie. Z chwilą ich uzupełnienia ustanowienie kuratora według przepisów niniejszego rozdziału traci moc.
3. Wobec kuratora nie stosuje się środków przymusu. Kurator ponosi odpowiedzialność za szkodę tak jak syndyk.
4. Wynagrodzenie kuratora ustanowionego na podstawie przepisu ust. 1 ustala sędzia-komisarz. Wynagrodzenie to wchodzi w skład kosztów postępowania upadłościowego. Na postanowienie sędziego - komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 188. 1. W razie śmierci upadłego jego spadkobierca ma prawo brania udziału w postępowaniu upadłościowym. Jeżeli spadkobierca nie jest znany albo nie wstąpił do postępowania, sędzia-komisarz na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy albo z urzędu, ustanowi kuratora, do którego stosuje się przepisy art. 187.
2. Ustanowienie kuratora na podstawie ust. 1 traci moc po wstąpieniu do postępowania spadkobiercy upadłego, który wykazał swoje prawa prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy ustanowiono kuratora spadku.

Rozdział 2
Wierzyciele

Oddział 1
Przepisy ogólne

Art. 189. Wierzycielem w rozumieniu ustawy jest każdy uprawniony do zaspokojenia z masy upadłości, choćby wierzytelność nie wymagała zgłoszenia.

Art. 190. 1. Dla wierzyciela nie mającego zdolności sądowej lub procesowej, jak również dla wierzyciela będącego osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną dopuszczoną do udziału w postępowaniu, która posiada braki w składzie jej organów uniemożliwiające jej działanie, sędzia-komisarz może ustanowić kuratora do działania w postępowaniu upadłościowym, jeżeli przyczyni to się do usprawnienia postępowania.
2. Ustanowienie kuratora zgodnie z przepisem ust. 1 nie stanowi przeszkody do usunięcia, według przepisów ogólnych, braku zdolności sądowej lub procesowej albo braków w składzie organów uniemożliwiających ich działanie. Z chwilą uzupełnienia tych braków ustanowienie kuratora na podstawie ust. 1 traci moc.
3. Koszty działania kuratora obciążają wierzyciela, dla którego kurator został ustanowiony i podlegają zaspokojeniu z sum wypłaconych wierzycielowi w postępowaniu upadłościowym. W razie zawarcia układu oraz jeżeli wypłacona wierzycielowi w postępowaniu upadłościowym suma nie wystarcza na zaspokojenie kosztów ustanowienia kuratora, sędzia-komisarz wydaje postanowienie zobowiązujące wierzyciela do ich poniesienia. Koszty te ściąga się według przepisów o egzekucji opłat sądowych. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Oddział 2
Zgromadzenie wierzycieli

Art. 191. Sędzia-komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli:
1/ jeżeli według przepisów ustawy wymagane jest podjęcie uchwały zgromadzenia,
2/ na wniosek przynajmniej dwóch wierzycieli mających łącznie nie mniej niż trzecią część ogólnej sumy uznanych wierzytelności,
3/ w innych przypadkach, gdy uzna to za potrzebne.

Art. 192. 1. Sędzia-komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli przez obwieszczenie, w którym wskazuje termin, miejsce i przedmiot obrad zgromadzenia.
2. Obwieszczenie powinno nastąpić przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia. Odpisy obwieszczenia doręcza się syndykowi, nadzorcy sądowemu, zarządcy, członkom rady wierzycieli i upadłemu.
3. W razie odroczenia zgromadzenia wierzycieli, sędzia-komisarz podaje obecnym do wiadomości nowy termin i miejsce zgromadzenia; w takich przypadkach nie dokonuje się ponownego obwieszczenia. Oddany poprzednio głos wierzyciela, który nie stawił się na odroczonym zgromadzeniu wierzycieli zachowuje moc przy obliczaniu wyników głosowania, jeżeli na tym zgromadzeniu głosowane są te same lub korzystniejsze dla wierzycieli propozycje układowe.

Art. 193. 1. Sędzia-komisarz przewodniczy zgromadzeniu wierzycieli, bez prawa głosu.

2. Z przebiegu zgromadzenia wierzycieli sporządza się protokół.

Art. 194. Syndyk, nadzorca sądowy, zarządca, członkowie rady wierzycieli i upadły wezwany do udzielenia wyjaśnień obowiązani są stawić się na zgromadzeniu wierzycieli. Ich niestawiennictwo jednak, choćby usprawiedliwione, nie stanowi przeszkody do odbycia zgromadzenia.

Art. 195. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, w zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć z prawem głosu wierzyciele, których wierzytelności zostały uznane. Wierzyciele głosują z sumą wierzytelności umieszczoną na liście wierzytelności.
2. Sędzia-komisarz na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu upadłego może dopuścić do udziału w zgromadzeniu wierzyciela, którego wierzytelność uzależniona jest od warunku zawieszającego lub jest uprawdopodobniona; stosownie do okoliczności sędzia-komisarz oznacza sumę, według której oblicza się głos tego wierzyciela.

Art. 196. 1. Wierzyciele, którzy mają wierzytelność solidarną lub niepodzielną głosują przez wspólnego pełnomocnika, któremu pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, z podpisem notarialnie poświadczonym. Pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu nie wymaga notarialnego poświadczenia. Pełnomocnikiem może być także jeden z wierzycieli. O ustanowieniu pełnomocnika, wierzyciele ci obowiązani są powiadomić sędziego-komisarza na piśmie przed zgromadzeniem wierzycieli lub ustnie do protokołu na zgromadzeniu.
2. Jeżeli wierzyciele nie dokonają wyboru pełnomocnika zgodnie z ust. 1, w imieniu wierzycieli głosuje zarządca ustanowiony według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o zarządzie związanym ze współwłasnością.
3. Niedokonanie przez wierzycieli, o których mowa w ust. 1 i 2, wyboru pełnomocnika lub zarządcy nie stanowi przeszkody do wyznaczenia terminu zgromadzenia wierzycieli.

Art. 197. 1. Wierzyciel nie ma prawa głosu na podstawie wierzytelności, którą nabył w drodze przelewu lub indosu po ogłoszeniu upadłości, chyba że przejście wierzytelności nastąpiło wskutek spłacenia przez niego długu, za który odpowiadał osobiście albo określonymi przedmiotami majątkowymi, ze stosunku prawnego powstałego przed ogłoszeniem upadłości.
2. W sprawach dotyczących układu, nie mają także prawa głosu małżonek upadłego, jego krewny lub powinowaty w linii prostej, krewny lub powinowaty w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, przysposabiający upadłego lub przez niego przysposobiony, a gdy upadłym jest osobowa spółka handlowa, wspólnik ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem, będący jej wierzycielem oraz osoby uprawnione do reprezentowania spółki. Nie głosują również inni wierzyciele, jeżeli nabyli wierzytelność od tych osób po ogłoszeniu upadłości.
3. W sprawach dotyczących układu, jeżeli upadłym jest spółka handlowa, nie mają prawa głosu wierzyciele będący spółką powiązaną z upadłym oraz osoby upoważnione do jej reprezentacji, a także wierzyciel będący spółką i osoby upoważnione do jej reprezentacji, jeżeli upadły albo ta spółka jest spółką dominującą.

Art. 198. 1. Głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli odbywa się ustnie a przebieg i wynik głosowania wpisuje się do protokołu. W protokole należy podać imię i nazwisko głosującego, czy głosuje za, czy przeciw uchwale oraz sumę wierzytelności, z jaką głosuje.

Gdy oddano głos w cudzym imieniu należy wskazać reprezentowanego oraz imię i nazwisko głosującego. Wstrzymanie się od głosu uznaje się jako nieuczestniczenie w głosowaniu. Jeżeli na zgromadzeniu wierzycieli zawarto układ, osnowę układu wpisuje się do protokołu.
2. Uczestnicy postępowania mogą głosować na zgromadzeniu wierzycieli także przez pełnomocników. Pełnomocnictwo to musi być stwierdzone dokumentem z podpisem notarialnie poświadczonym. Pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu nie wymaga notarialnego poświadczenia podpisu.
3. Jeżeli sędzia-komisarz tak postanowi, głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli może odbywać się w drodze pisemnej. W takim wypadku głosuje się na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym. Podpis nie wymaga notarialnego poświadczenia, gdy głos oddaje pełnomocnik będący adwokatem lub radcą prawnym. Jeżeli sędzia-komisarz postanowi o możliwości głosowania na piśmie, w obwieszczeniu o zgromadzeniu wierzycieli należy podać przedmiot głosowania.

Art. 199. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, uchwały zgromadzenia wierzycieli zapadają bez względu na liczbę obecnych, większością głosów wierzycieli mających przynajmniej piątą cześć ogólnej sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do uczestniczenia w tym zgromadzeniu.

Art. 200. Sędzia-komisarz może uchylić uchwałę zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest sprzeczna z prawem lub narusza dobre obyczaje albo rażąco narusza interes wierzyciela, który głosował przeciw uchwale. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Oddział 3
Rada wierzycieli

Art. 201. 1. Jeżeli rada wierzycieli nie została powołana na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli, sędzia-komisarz, o ile uzna to za potrzebne, ustanowi radę wierzycieli oraz powoła jej członków.
2. Na wniosek wierzycieli mających przynajmniej piątą część ogólnej sumy wierzytelności, które zostały uznane lub uprawdopodobnione, sędzia-komisarz jest obowiązany ustanowić radę wierzycieli.

Art. 202. 1. Rada wierzycieli składa się z trzech lub pięciu członków oraz jednego lub dwóch zastępców. Sędzia-komisarz może odwołać członków rady wierzycieli oraz zastępców, którzy nie pełnią należycie obowiązków, i powołać innych.
2. Członkowie rady wierzycieli i ich zastępcy powoływani są spośród wierzycieli upadłego, których wierzytelności zostały uznane albo uprawdopodobnione.
3. Wierzyciel może nie przyjąć obowiązków członka rady lub jego zastępcy.

Art. 203. 1. Wierzyciele mający przynajmniej piątą część ogólnej sumy wierzytelności, które zostały uznane lub uprawdopodobnione, mogą zgłosić wniosek o zmianę składu rady wierzycieli.
2. Jeżeli sędzia-komisarz nie uwzględni wniosku, o którym mowa w ust. 1, przedstawia go zgromadzeniu wierzycieli. Jeżeli na zgromadzeniu wierzycieli za wnioskiem wypowiedzą się wierzyciele mający przynajmniej połowę ogólnej sumy wierzytelności uznanych lub

uprawdopodobnionych, następuje zmiana składu rady wierzycieli stosownie do uchwały zgromadzenia.

Art. 204. 1. Członkowie rady wierzycieli pełnią swoje obowiązki osobiście albo przez swe organy.
2. Członek rady wierzycieli, za zgodą sędziego - komisarza, może również działać przez pełnomocnika, a gdy członkiem rady wierzycieli jest organ administracji publicznej także osoba wyznaczona przez ten organ. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym. Pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu nie wymaga notarialnego poświadczenia podpisu.

Art. 205. 1. Rada wierzycieli służy pomocą syndykowi, nadzorcy sądowemu lub zarządcy, kontroluje ich czynności, bada stan funduszów masy upadłości, udziela zezwolenia na czynności, które mogą być dokonane tylko za zezwoleniem rady wierzycieli oraz wyraża opinię w innych sprawach, jeżeli tego zażąda sędzia-komisarz, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca.
2. Każdy z członków rady wierzycieli, jak również cała rada, ma prawo przedstawiać sędziemu-komisarzowi swoje uwagi o działalności syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, a także zwrócić się do sędziego-komisarza o odwołanie syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.
3. Rada wierzycieli może żądać od syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy wyjaśnień oraz może badać księgi i dokumenty dotyczące upadłości.
4. Z kontroli działalności syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy i badania stanu funduszów masy upadłości rada wierzycieli składa sprawozdania sędziemu-komisarzowi; z innych czynności rada składa sprawozdanie na żądanie sędziego-komisarza.

Art. 206. 1. Nie mogą być dokonywane bez zezwolenia rady wierzycieli następujące czynności dotyczące masy upadłości:

1/ dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa przez syndyka, jeżeli ma być prowadzone dłużej niż trzy miesiące od dnia ogłoszenia upadłości,
2/ odstąpienie od sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości,
3/ sprzedaż z wolnej ręki nieruchomości lub statku morskiego wpisanego do rejestru okrętowego,
4/ sprzedaż praw i wierzytelności,
5/ zaciąganie pożyczek lub kredytów oraz obciążenie majątku upadłego,
6/ wykonanie umowy wzajemnej zawartej przez upadłego albo odstąpienie od takiej umowy oraz wykonanie lub odstąpienie od umowy zawartej przez upadłego, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 96 i 97,
7/ uznanie, zrzeczenie się i zawarcie ugody co do roszczeń spornych oraz poddanie sporu rozstrzygnięciu sądu polubownego.

2. Jeżeli czynność, o której mowa w ust. 1, musi być dokonana niezwłocznie i dotyczy wartości nie przewyższającej dziesięciu tysięcy złotych, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca może ją wykonać bez zezwolenia rady.

Art. 207. 1. Rada wierzycieli wykonuje czynności przez podjęcie uchwał na posiedzeniach rady. Uchwały rady wierzycieli zapadają większością głosów.

2. Kontrolę czynności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz badanie stanu funduszów masy upadłości rada może sprawować przez poszczególnych swoich członków, których do tego upoważni.

Art. 208. 1. Posiedzenie rady wierzycieli zwołuje syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca zawiadamiając członków o terminie i miejscu posiedzenia osobiście lub listami poleconymi. Na posiedzeniu rady przewodniczy syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca, bez prawa głosu.
2. W sprawie kontroli działalności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz badania stanu funduszów masy upadłości posiedzenie może zwołać każdy z członków rady. Posiedzeniu przewodniczy najstarszy wiekiem członek rady, chyba że członkowie rady postanowią inaczej.
3. Radę wierzycieli może również zwołać sędzia-komisarz, który przewodniczy na posiedzeniu, bez prawa głosu.

Art. 209. 1. Z posiedzenia rady spisuje się protokół, który podpisują obecni. Odmowę złożenia podpisu zaznacza się w protokole.
2. Przewodniczący niezwłocznie po posiedzeniu przesyła odpis protokołu sędziemu-komisarzowi, a także syndykowi, nadzorcy sądowemu i zarządcy, jeżeli nie byli obecni na posiedzeniu.

Art. 210. Sędzia-komisarz może w terminie trzech dni od dnia przedłożenia mu odpisu protokołu uchylić uchwałę rady wierzycieli, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem albo narusza dobre obyczaje lub interesy wierzycieli.

Art. 211. 1. Członkowi rady wierzycieli przysługuje prawo do zwrotu koniecznych wydatków związanych z jego udziałem w posiedzeniu rady wierzycieli. Za udział w posiedzeniu sędzia-komisarz może przyznać członkowi rady stosowne wynagrodzenie, jeżeli uzasadnione to jest rodzajem i stopniem zawiłości sprawy oraz zakresem wykonywanych prac. Wynagrodzenie to nie może przekraczać 3 % miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 162 ust. 2 za jeden dzień posiedzenia. Wynagrodzenie oraz zwrot wydatków wchodzi w skład kosztów postępowania.
2. Postanowienie w sprawie zwrotu wydatków wydaje sędzia-komisarz po wysłuchaniu członka rady i syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy.

Art. 212. 1. Członek rady wierzycieli odpowiada za szkodę wynikłą z nienależytego pełnienia obowiązków.
2. Za szkodę wyrządzoną nienależytym wykonaniem obowiązków przez pełnomocnika działającego w radzie wierzyciel odpowiada jak za działanie własne.

Art. 213. 1. Jeżeli rada wierzycieli nie została ustanowiona, czynności zastrzeżone dla rady wierzycieli podejmuje sędzia-komisarz.
2. Sędzia-komisarz wykonuje ponadto czynności zastrzeżone dla rady wierzycieli, jeżeli rada nie wykona ich w terminie wyznaczonym przez sędziego-komisarza.

DZIAŁ IV
Przepisy ogólne dotyczące postępowania po ogłoszeniu upadłości

Art. 214. Sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 215. 1. W razie ogłoszenia upadłości wszystkich wspólników spółki cywilnej sąd może połączyć do łącznego rozpoznania sprawy upadłościowe prowadzone wobec wspólników tej spółki. Jeżeli ogłoszono upadłość w różnych sądach, art. 148 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
2. W postanowieniu o połączeniu spraw sąd wyznacza jednego syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę do wszystkich połączonych spraw.
3. Dla każdego z upadłych sporządza się osobne listy wierzytelności oraz plany podziału funduszów masy upadłości, w których z urzędu uwzględnia się zaspokojenie wierzytelności, za które upadli odpowiadają solidarnie.
4. Wynagrodzenie syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz koszty likwidacji pokrywa się proporcjonalnie do wartości masy upadłości każdego z upadłych.
5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio w razie ogłoszenia upadłości osobowej spółki handlowej oraz jej wspólników ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem.

Art. 216. Do pełnomocnictwa określonego w ustawie stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 217. 1. Jeżeli zachodzi potrzeba wysłuchania upadłego, syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy, wierzyciela, członka rady wierzycieli lub innych osób, sąd albo sędzia-komisarz, stosownie do okoliczności, wysłuchuje ich na posiedzeniu i z wysłuchania sporządza protokół, w obecności lub nieobecności innych osób zainteresowanych, bądź odbiera od osób wysłuchiwanych oświadczenia na piśmie.
2. Sąd albo sędzia-komisarz może zarządzić również, by oświadczenie na piśmie, o którym mowa w ust. 1, zawierało podpis notarialnie poświadczony.
3. Nieobecność osoby, o której mowa w ust. 1, wezwanej na posiedzenie lub niezłożenie przez tę osobę oświadczenia na piśmie, nawet z przyczyn usprawiedliwionych, nie tamuje postępowania.
4. Przepisy ust. 1-4 stosuje się również do przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków oraz wysłuchania biegłych.

Art. 218. Przepisów o zawieszeniu postępowania nie stosuje się.

Art. 219. Jeżeli syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca uzna za konieczne ustalenie okoliczności sprawy w drodze postępowania dowodowego, składa sędziemu-komisarzowi wniosek o przeprowadzenie dowodu. W razie uwzględnienia wniosku postępowanie dowodowe prowadzi sędzia-komisarz.

Art. 220. 1. W postępowaniu upadłościowym orzeczenia zapadają w formie postanowień.
2. Postanowienia, od których przysługuje środek odwoławczy, uzasadnia się z urzędu.

Art. 221. 1. Postanowień, które podlegają ogłoszeniu lub obwieszczeniu nie doręcza się uczestnikom postępowania.

2. Inne postanowienia, jeżeli nie były wydane na posiedzeniu jawnym, doręcza się osobom, których dotyczą. Nie doręcza się jednak poszczególnym wierzycielom postanowień dotyczących ogółu wierzycieli.

Art. 222. 1. Obwieszczenia, w przypadkach przewidzianych w ustawie, dokonuje się przez ogłoszenie w budynku sądowym oraz zamieszczenie w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu lokalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.
2. Na wniosek syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, lub z urzędu sędzia-komisarz może zarządzić umieszczenie obwieszczenia także w innych dziennikach o zasięgu krajowym lub zagranicznym, jak również zarządzić dokonanie obwieszczenia w inny sposób.
3. Na żądanie upadłego lub wierzyciela, na ich koszt, obwieszczenie może być dokonane w sposób przez nich wskazany.

Art. 223. 1. Na postanowienia sądu upadłościowego i sędziego-komisarza zażalenie przysługuje w przypadkach wskazanych w ustawie. Zażalenia od postanowienia sędziego-komisarza rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji.
2. Zażalenie wniesione przez wierzyciela doręcza się upadłemu, syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy.
3. Zażalenie wniesione przez upadłego doręcza się syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy oraz temu z wierzycieli, którego interesów dotyczy.
4. Nie doręcza się zażaleń na postanowienia dotyczące ogółu wierzycieli.

Art. 224. 1. Od postanowień sądu drugiej instancji kasacja nie przysługuje, chyba że ustawa przewiduje inaczej.
2. Przepisów o wznowieniu postępowania nie stosuje się.

Art. 225. Termin do wniesienia środka odwoławczego biegnie od dnia doręczenia postanowienia a dla osób, którym postanowienia nie doręczono, od dnia jego ogłoszenia. Dla wierzycieli, którym postanowienie nie zostało ogłoszone, termin ten biegnie od dnia obwieszczenia sentencji postanowienia.

Art. 226. Skargi na czynności komornika w toku postępowania upadłościowego wnosi się w terminie tygodniowym od dnia zakończenia czynności.

Art. 227. 1. Zabezpieczenie w przypadkach określonych w ustawie, następuje przez złożenie do depozytu sądowego odpowiedniej sumy pieniężnej.
2. O wydaniu sumy złożonej do depozytu orzeka sędzia-komisarz po wysłuchaniu syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy i osób zainteresowanych.
3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zabezpieczenia wykonania układu, jeżeli układ przewiduje inne formy zabezpieczenia.
4. Na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie zabezpieczenia przysługuje zażalenie.

Art. 228. Sumy pieniężne wchodzące do masy upadłości oraz sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają natychmiastowemu wydaniu składa się na oprocentowany rachunek bankowy lub na sądowy rachunek depozytowy.

Art. 229. Akta sądowe są dostępne w sekretariacie sądu dla uczestników postępowania oraz dla każdego, kto potrzebę ich przejrzenia dostatecznie usprawiedliwi. Osoby te mogą sporządzać i otrzymywać z akt odpisy i wyciągi.

Art. 230. W sprawach nieuregulowanych ustawą do postępowania upadłościowego stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego.

DZIAŁ V
Koszty

Art. 231. 1. Do kosztów postępowania upadłościowego zalicza się opłaty sądowe oraz wydatki niezbędne dla osiągnięcia celu postępowania.
2. Do wydatków postępowania upadłościowego należą:
1/ wynagrodzenie syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy, zastępców oraz kuratorów, jeżeli zostali powołani lub ustanowieni, jak również wydatki poniesione przez te osoby, jeżeli zostały uznane przez sędziego-komisarza,
2/ wynagrodzenie osób, które za zgodą sędziego-komisarza zostały zatrudnione przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, albo którym za zgodą sędziego-komisarza zlecono wykonanie czynności,
3/ koszty obwieszczeń i ogłoszeń,
4/ koszty postępowania dowodowego oraz wysłuchania,
5/ koszty zgromadzenia wierzycieli, wydatki poniesione przez radę wierzycieli oraz wynagrodzenie członków rady.
3. Do wydatków postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego należą ponadto:
1/ koszty likwidacji masy upadłości,
2/ wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwie upadłego należne za okres po ogłoszeniu upadłości oraz odprawy i odszkodowania, związane z rozwiązaniem umów o pracę, przysługujące tym pracownikom,
3/ podatki i inne daniny publiczne należne za okres po ogłoszeniu upadłości,
4/ koszty prowadzenia działalności gospodarczej przez syndyka po ogłoszeniu upadłości.

Art. 232. 1. Koszty postępowania upadłościowego pokrywane są z masy upadłości.
2. Niepokryte z masy upadłości koszty postępowania upadłościowego po zakończeniu postępowania upadłościowego ponosi upadły. W razie uchylenia postępowania upadłościowego sędzia - komisarz może zwolnić upadłego od ponoszenia kosztów sądowych.
3. Na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie kosztów przysługuje zażalenie.

Art. 233. W razie potrzeby, sędzia - komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli w przedmiocie podjęcia uchwały co do wpłacenia przez wierzycieli zaliczki na koszty postępowania albo zobowiąże wierzycieli mających największe wierzytelności, których łączna wysokość wynosi co najmniej 30 % ogólnej sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do uczestniczenia w zgromadzeniu, do złożenia zaliczki na koszty postępowania.

Art. 234. Wierzycielowi nie przysługuje prawo do zwrotu kosztów poniesionych przez niego w postępowaniu upadłościowym. Wierzycielowi zwraca się jednak poniesione przez niego koszty postępowania wywołanego wniesieniem sprzeciwu co do uznania wierzytelności innego wierzyciela, jeżeli w wyniku wniesienia tego sprzeciwu odmówiono uznania zaskarżonej wierzytelności, jak również zwraca się zaliczkę na koszty postępowania, którą złożył na żądanie sędziego-komisarza, albo zgodnie z uchwałą zgromadzenia wierzycieli, jeżeli fundusze masy upadłości wystarczą na jej pokrycie.

Art. 235. 1. Nie można żądać od wierzyciela zwrotu do masy upadłości koszów wynikłych z czynności podjętych przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym.
2. Po zakończeniu postępowania upadłościowego upadły nie może żądać od wierzyciela zwrotu kosztów postępowania, chyba że nastąpiło uchylenie postępowania upadłościowego, a wierzyciel zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości w złej wierze.

Art. 236. 1. Koszty postępowania upadłościowego wynikłe ze zgłoszenia wierzytelności przez wierzyciela po upływie terminu wyznaczonego do zgłaszania wierzytelności, nawet jeżeli opóźnienie powstało bez winy wierzyciela, ponosi zawsze wierzyciel, który zgłosił wierzytelność po terminie.
2. Sędzia-komisarz może zobowiązać wierzyciela do złożenia zaliczki na koszty związane ze zgłoszeniem wierzytelności po upływie terminu wyznaczonego do zgłoszenia. W razie niezłożenia zaliczki zgłoszenie wierzytelności podlega zwrotowi. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Tytuł V
Zgłoszenie i ustalenie wierzytelności

DZIAŁ 1
Zgłoszenie wierzytelności

Rozdział 1
Wierzytelności podlegające zgłoszeniu

Art. 237. 1. Każdy wierzyciel osobisty upadłego, który chce uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym, jeżeli niezbędne jest ustalenie jego wierzytelności, powinien w terminie oznaczonym w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości zgłosić sędziemu-komisarzowi swoją wierzytelność.
2. Uprawnienie do zgłoszenia wierzytelności przysługuje wierzycielowi ponadto, gdy jego wierzytelność była zabezpieczona hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską lub przez inny wpis w księdze wieczystej lub w rejestrze okrętowym. Jeżeli wierzyciel nie zgłosi tych wierzytelności, będą one umieszczone na liście wierzytelności z urzędu.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zastawem lub zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską na rzeczach wchodzących w skład masy upadłości, jeżeli upadły nie jest dłużnikiem osobistym, a

wierzyciel chce w postępowaniu upadłościowym dochodzić swoich roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia.
4. Postanowienia niniejszego artykułu dotyczące wierzytelności stosuje się do innych należności podlegających zaspokojeniu z masy upadłości.

Art. 238. Przepisu art. 237 ust. 1 nie stosuje się do pracowników upadłego oraz tych wierzycieli, którym przysługuje należność z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, jeżeli w dokumentach upadłego znajdują się tytuły egzekucyjne lub inne bezsporne dokumenty, z których wynika obowiązek ich zapłaty, a także do tych wierzycieli, których wierzytelność została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądowym lub ostateczną decyzją administracyjną, wydanymi po ogłoszeniu upadłości. Wierzytelności te są umieszczane na liście z urzędu.

Art. 239. Przepisy dotyczące roszczeń pracowniczych stosuje się odpowiednio do roszczeń Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o zwrot z masy upadłości świadczeń Funduszu wypłacanych pracownikom upadłego.

Rozdział 2
Zgłoszenie wierzytelności

Art. 240. Zgłoszenie wierzytelności powinno być dokonane na piśmie w dwóch egzemplarzach. Do pisma zgłaszający wierzytelność powinien dołączyć oryginał lub notarialnie poświadczony odpis dokumentu uzasadniającego zgłoszenie. Poświadczenia odpisów może dokonać także radca prawny lub adwokat, będący pełnomocnikiem wierzyciela, który zgłasza wierzytelność.

Art. 241. W zgłoszeniu wierzytelności należy podać:

1/ imię i nazwisko albo nazwę, oraz firmę wierzyciela, jego miejsce zamieszkania lub siedzibę,
2/ określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności niepieniężnej,
3/ dowody stwierdzające istnienie wierzytelności,
4/ kategorię, do której wierzytelność ma być zaliczona,
5/ zabezpieczenie związane z wierzytelnością oraz sumę zabezpieczenia,
6/ w razie zgłoszenia wierzytelności, w stosunku do której upadły nie jest dłużnikiem osobistym, przedmiot zabezpieczenia, z którego wierzytelność podlega zaspokojeniu,
7/ stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe lub administracyjne.

Rozdział 3
Sprawdzanie zgłoszonych wierzytelności

Art. 242. Jeżeli zgłoszenie wierzytelności odpowiada wymaganiom formalnym, sędzia-komisarz przekazuje odpis zgłoszenia syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy.

Art. 243. Jeżeli zgłoszenie wierzytelności dokonuje przedsiębiorca lub wierzyciel reprezentowany przez pełnomocnika procesowego, którym jest adwokat lub radca prawny, zgłoszenie wierzytelności nie odpowiadające wymaganiom określonym w art. 240 i 241 lub zawierające inne braki uniemożliwiające nadanie zgłoszeniu biegu, podlega zwrotowi bez wzywania do jego uzupełnienia.

Art. 244. 1. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca sprawdza czy zgłoszona wierzytelność znajduje potwierdzenie w księgach rachunkowych lub w innych dokumentach upadłego albo we wpisach w księdze wieczystej lub rejestrach. W razie braku takiego potwierdzenia wzywa upadłego do złożenia stosownych wyjaśnień oraz do złożenia oświadczenia, czy uznaje zgłoszoną wierzytelność.
2. Jeżeli istnienie zgłoszonej wierzytelności nasuwa uzasadnione wątpliwości lub upadły istnieniu jej zaprzecza, syndyk, nadzorca sądowy lub zarządca zwraca się do sędziego-komisarza o przeprowadzenie postępowania dowodowego co do istnienia zgłoszonej wierzytelności.

DZIAŁ II
Lista wierzytelności

Rozdział 1
Ustalenie listy wierzytelności

Art. 245. Po upływie terminu do zgłoszenia wierzytelności i sprawdzeniu zgłoszonych wierzytelności syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca sporządza listę wierzytelności.

Art. 246. 1. Na liście wierzytelności umieszcza się w osobnych rubrykach następujące dane:

1/ sumę, w jakiej wierzytelność podlega uznaniu,
2/ kategorię, w jakiej wierzytelność podlega zaspokojeniu,
3/ istnienie i rodzaj zabezpieczenie wierzytelności,
4/ czy wierzytelność jest uzależniona od warunku,
5/ czy wierzycielowi przysługuje prawo potrącenia,
6/ stan postępowania sądowego lub administracyjnego w sprawie zgłoszonej wierzytelności, jej zabezpieczenia lub prawa potrącenia.

2. Jeżeli syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca zaprzecza w całości lub w części oświadczeniom wierzyciela uzasadnia to w osobnej rubryce.
3. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca umieszcza na liście wierzytelności także oświadczenie upadłego i podane przez niego uzasadnienie, jeżeli upadły złożył takie oświadczenie, albo wzmiankę, że upadły oświadczenia takiego nie złożył i z jakiej przyczyny.

Art. 247. Wierzytelność niepieniężna będzie umieszczona na liście wierzytelności w sumie pieniężnej według jej wartości z dnia ogłoszenia upadłości.

Art. 248. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości wierzytelność bez zastrzeżenia odsetek nie była jeszcze wymagalna, na liście wierzytelności umieszcza się sumę pieniężną

wierzytelności pomniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć procent i za czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia wymagalności, najwyżej jednak za dwa lata.

Art. 249. Wierzytelność, której upadły jest współdłużnikiem oraz wierzytelność poręczyciela upadłego z tytułu zwrotnego roszczenia umieszcza się na liście w takiej wysokości, w jakiej współdłużnik lub poręczyciel zaspokoił wierzyciela.

Art. 250. 1. Wierzytelności z tytułu powtarzających się świadczeń, których czas trwania jest oznaczony umieszcza się na liście jako sumę świadczeń za cały czas ich trwania, pomniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć procent i za czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia wymagalności każdego przyszłego świadczenia.
2. Wierzytelności z tytułu świadczeń powtarzających się, których czas trwania oznaczono na czas życia uprawnionego lub innej osoby albo nieoznaczonych co do czasu trwania, umieszcza się na liście wierzytelności jako sumę stanowiącą wartość prawa.
3. Jeżeli w umowie o prawo do świadczeń powtarzających się ustalona jest suma wykupu, sumę tę umieszcza się na liście jako wartość prawa.

Art. 251. Wierzytelność zabezpieczona hipoteką lub wpisem w rejestrze na majątku upadłego położonym za granicą umieszcza się na liście, jeżeli złożony zostanie dowód wykreślenia wpisu o zabezpieczeniu.

Art. 252. Wierzytelność w walucie obcej bez względu na termin jej wymagalności umieszcza się na liście po przeliczeniu na złote polskie według średniego kursu walut obcych w Narodowym Banku Polskim z dnia ogłoszenia upadłości, a gdy takiego kursu nie było, według średniej ceny rynkowej z tej daty.

Art. 253. 1. Jeżeli wierzytelność została zgłoszona przez wierzyciela po upływie terminu wyznaczonego do zgłaszania wierzytelności, bez względu na przyczynę opóźnienia, czynności już dokonane w postępowaniu upadłościowym są skuteczne wobec tego wierzyciela, a jego uznaną wierzytelność uwzględnia się tylko w planach podziału funduszów masy upadłości sporządzonych po jej uznaniu.
2. Jeżeli jednak wierzytelność zgłoszono po zatwierdzeniu ostatecznego planu podziału funduszów masy upadłości, pozostawia się ją bez rozpoznania.

Art. 254. 1. Po upływie terminu wyznaczonego do zgłaszania wierzytelności syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca uzupełnia listę wierzytelności w miarę zgłaszania wierzytelności.
2. Jeżeli zgłoszono wierzytelności po przekazaniu listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca, sporządza uzupełnienie listy wierzytelności obejmujące takie wierzytelności wraz z zaznaczeniem, w jaki sposób będą zaspokajane.

Art. 255. 1. Zmianę wierzyciela po zgłoszeniu wierzytelności uwzględnia się na liście wierzytelności tylko wtedy, gdy została stwierdzona dokumentem urzędowym lub nie budzącym wątpliwości dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym i gdy zmiana wierzyciela zgłoszona została syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy przed przekazaniem listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi. Sędzia-komisarz może

uwzględnić zmianę wierzyciela zgłoszoną po przekazaniu mu listy wierzytelności, a przed jej ostatecznym zatwierdzeniem, jeżeli nie spowoduje to opóźnienia w postępowaniu.
2. Nieuwzględnienie zmian, o których mowa w ust. 1, nie pozbawia nabywcy wierzytelności możliwości realizacji jego uprawnień na podstawie przepisów ustawy w toku dalszego postępowania.

Rozdział 2
Zaskarżenie listy wierzytelności

Art. 256. 1. Listę wierzytelności, po jej sporządzeniu, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca przekazuje sędziemu-komisarzowi, który ogłosi o tym przez obwieszczenie.
2. Listę wierzytelności może przeglądać w sekretariacie sądu każdy zainteresowany

Art. 257. 1. W terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia o przekazaniu listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi, każdy wierzyciel umieszczony na liście może złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do uznania wierzytelności, a co do odmowy uznania - ten, któremu odmówiono uznania zgłoszonej wierzytelności.
2. W tym samym terminie sprzeciw przysługuje upadłemu, o ile projekt nie jest zgodny z jego wnioskami lub oświadczeniami. Jeżeli upadły nie składał oświadczeń, mimo iż był do tego wezwany, może zgłosić sprzeciw tylko wtedy, gdy wykaże, że nie złożył oświadczeń z przyczyn od niego niezależnych.

Art. 258. 1. Sprzeciw powinien odpowiadać wymaganiom formalnym pisma procesowego, a ponadto wskazywać zaskarżoną wierzytelność oraz zawierać wniosek co do uznania albo odmowy uznania wierzytelności wraz z uzasadnieniem i wskazaniem dowodów na jego poparcie. Sędzia komisarz odrzuci sprzeciw nie odpowiadający tym wymaganiom albo spóźniony.
2. W terminie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu można wnieść go ponownie. Jeżeli sprzeciw nie zawiera braków wywołuje skutki od dnia wniesienia odrzuconego sprzeciwu.
3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, nie przysługują w razie ponownego odrzucenia sprzeciwu.

Art. 259. Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu, sprzeciw może być oparty tylko na zdarzeniach powstałych po zamknięciu rozprawy w sprawie, w której orzeczenie zostało wydane. Zdarzenia te powinny być stwierdzone dowodem na piśmie.

Art. 260. 1. Sprzeciw rozpoznaje sędzia-komisarz na rozprawie. Na rozprawę wzywa syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, upadłego oraz wierzyciela, który złożył sprzeciw i wierzyciela, którego wierzytelności sprzeciw dotyczy. Niestawiennictwo tych osób nie wstrzymuje wydania postanowienia.
2. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Rozdział 3
Zatwierdzenie, prostowanie i uzupełnienie listy wierzytelności

Art. 261. 1. Po uprawomocnieniu się postanowienia sędziego-komisarza w sprawie sprzeciwu, a w razie jego zaskarżenia, po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, sędzia-komisarz dokonuje zmian na liście wierzytelności na podstawie tych postanowień oraz zatwierdza listę wierzytelności.
2. Jeżeli sprzeciwu nie wniesiono, sędzia-komisarz zatwierdza listę wierzytelności po upływie terminu do jego wniesienia.

Art. 262. Sędzia komisarz może z urzędu dokonać zmian na liście wierzytelności w razie stwierdzenia, że na liście umieszczono wierzytelności, które w całości lub części nie istnieją lub nie umieszczono na liście wierzytelności, które podlegają umieszczeniu na liście z urzędu. Postanowienie o zmianie na liście podlega obwieszczeniu z urzędu. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Art. 263. 1. Jeżeli wierzytelność zgłoszono po terminie wyznaczonym do zgłoszenia wierzytelności lub została ujawniona po tym terminie wierzytelność, która nie wymaga zgłoszenia, wierzytelność taką umieszcza się na uzupełniającej liście wierzytelności.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy po zatwierdzeniu listy wierzytelności nastąpiło zdarzenie uzasadniające zmianę na liście. Na postanowienie sędziego-komisarza dotyczące uzupełnienia lub zmiany na liście przysługuje zażalenie.
3. Uzupełnienie i zmianę na liście wierzytelności rozpoznaje się z zachowaniem przepisów art. 240, 241, 245-255.

Art. 264. Wierzytelność, której uznania odmówiono w całości lub w części według przepisów działu niniejszego może być dochodzona przeciwko upadłemu po umorzeniu lub ukończeniu postępowania upadłościowego.

Art. 265. 1. Po ukończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu.
2. Upadły może żądać ustalenia, że wierzytelność objęta listą wierzytelności nie istnieje albo istnieje w mniejszym zakresie, jeżeli nie uznał wierzytelności zgłoszonej w postępowaniu upadłościowym i nie zapadło co do niej jeszcze prawomocne orzeczenie sądowe.
3. Po nadaniu wyciągowi z listy wierzytelności klauzuli wykonalności, zarzut że wierzytelność objęta listą wierzytelności nie istnieje albo że istnieje w mniejszym zakresie, upadły może podnieść w drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.
4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w stosunku do wierzycieli, wobec których upadły nie był dłużnikiem osobistym.

Art. 266. 1. Jeżeli sąd umorzył część zobowiązań upadłego, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, w wyciągu z listy wierzytelności, o którym mowa w art. 265 ust. 1, zamieszcza się wzmiankę określającą zakres odpowiedzialności upadłego.

2. Jeżeli sąd umorzył całość zobowiązań upadłego, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, przepisu art. 265 nie stosuje się.

Art. 267. Wierzyciel może żądać zwrotu dokumentów złożonych w celu udowodnienia wierzytelności. Sekretarz sądowy - na zarządzenie sędziego-komisarza - wydaje dokumenty z zaznaczeniem na nich, w jakiej sumie wierzytelność została uznana.

Tytuł VI
Układ

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 268. 1. Jeżeli sąd ogłosił upadłość z możliwością zawarcia układu a propozycje układowe nie zostały wcześniej złożone, upadły powinien zgłosić je w terminie miesiąca. Wraz z propozycjami układowymi upadły powinien przedłożyć także zestawienie przepływów finansowych za okres ostatnich dwunastu miesięcy, jeżeli obowiązany był do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej sporządzenie takiego zestawienia. W tym samym czasie propozycje układowe może złożyć również nadzorca sądowy albo zarządca.
2. Z ważnych powodów sędzia-komisarz może przedłużyć do trzech miesięcy termin do zgłoszenia propozycji układowych oraz przedłożenia danych, o których mowa w ust. 1.
3.W razie niezgłoszenia przez upadłego propozycji układowych w terminie, o którym mowa w ust.1 lub 2, upadły traci prawo zarządu masą upadłości, jeżeli prawa takiego wcześniej nie został pozbawiony, a także prawo do składania propozycji układowych.
4. Jeżeli sąd ogłosił upadłość z możliwością zawarcia układu na wniosek wierzyciela, który zgłosił wstępne propozycje układowe, wierzyciel ten może również złożyć propozycje układowe. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 269. Jeżeli sąd ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego propozycje układowe mogą zgłosić upadły oraz syndyk i rada wierzycieli. Sąd zmieni postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego na postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, jeżeli są podstawy takiej zmiany.

Art. 270. Propozycje układowe powinny określać sposób restrukturyzacji zobowiązań upadłego oraz zawierać uzasadnienie.

Art. 271. 1. Propozycje restrukturyzacji zobowiązań upadłego mogą obejmować:
1/ odroczenia spłaty długów,
2/ rozłożenia spłaty długów na raty,
3/ zmniejszenia sumy długów,
4/ konwersję wierzytelności na udziały lub akcje,
5/ zmiany, zamiany lub uchylenia prawa zabezpieczającego określoną wierzytelność,
6/ inne sposoby restrukturyzacji zadłużenia.
2. Propozycje układowe mogą wskazywać jeden lub więcej sposobów restrukturyzacji.

Art. 272. Układ może przewidywać również zaspokojenie wierzycieli poprzez likwidację majątku upadłego (układ likwidacyjny). Likwidacja przeprowadzana jest według przepisów ustawy o likwidacji masy upadłości, chyba że układ przewiduje przejęcie majątku upadłego przez wierzycieli lub inny sposób likwidacji.

Art. 273. 1. Układem obejmuje się wszystkie wierzytelności w stosunku do upadłego powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, łącznie z wierzytelnościami zabezpieczonymi przez przeniesienie na zabezpieczenie własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa.
2. Układem obejmuje się odsetki od wierzytelności wymienionych w ust. 1 za cały czas opóźnienia spełnienia świadczenia.
3. Układem obejmuje się także przyszłe świadczenia powtarzające się należne wierzycielowi w okresie wykonywania układu, jak również wierzytelności zależne od warunku, jeżeli warunek ziścił się w czasie wykonywania układu.

Art. 274. 1. Układ nie obejmuje:
1/ należności alimentacyjnych oraz rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci;
2/ wierzytelności o wydanie mienia, o którym mowa w art. 70;
3/ wierzytelności, które za zgodą sędziego - komisarza zostały spłacone;
4/ wierzytelności, za które upadły odpowiada w związku z nabyciem spadku po ogłoszeniu upadłości i jego wejściu do masy upadłości;
5/ składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe.

2. Układ nie obejmuje wierzytelności ze stosunku pracy oraz wierzytelności zabezpieczonej na mieniu upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, chyba że wierzyciel wyraził zgodę na jej objęcie układem. Zgoda na objęcie wierzytelności układem powinna być wyrażona w sposób bezwarunkowy i nieodwołalny, najpóźniej przed przystąpieniem do głosowania nad układem. Zgoda może być wyrażona także ustnie do protokołu.

Art. 275. Przepisy dotyczące wierzytelności ze stosunku pracy stosuje się odpowiednio do roszczeń Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o zwrot z masy upadłości świadczeń Funduszu wypłacanych pracownikom upadłego.

Art. 276. Jeżeli układ przewiduje likwidację majątku upadłego przez przejęcie majątku przez wierzycieli, można określić w układzie wzajemne dopłaty między wierzycielami.

Art. 277. Jeżeli propozycje układowe przewidują spłatę wierzytelności z zysku operacyjnego przedsiębiorstwa upadłego, mogą one określać, jaka część zysku przeznaczona jest na spłatę wierzytelności.

Art. 278. Jeżeli propozycje układowe polegają na zmianie treści stosunków prawnych lub praw, ustanowieniu albo zmianie zabezpieczenia wierzytelności, należy dołączyć w formie prawem przewidzianej, bezwarunkowe oświadczenie osób, od których zgody uzależniona jest zmiana stosunku prawnego lub prawa albo zmiana zabezpieczenia wierzytelności.

Art. 279. 1. Po zatwierdzeniu listy wierzytelności sędzia-komisarz sporządza, w celu głosowania nad układem, co najmniej cztery listy wierzycieli, obejmujące poszczególne kategorie interesów wierzycieli, w szczególności:

1/ wierzycieli, którym przysługuje należność ze stosunków pracy oraz należności rolników z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego,
2/ wierzycieli, których wierzytelności są zabezpieczone rzeczowo,
3/ wierzycieli będących udziałowcami lub akcjonariuszami upadłego,
4/ innych wierzycieli.

2. Innych wierzycieli, o których mowa w ust. 1 pkt. 4, sędzia-komisarz może umieścić na dwóch lub więcej listach, określając jednocześnie kryteria wyróżnienia kategorii interesów wierzycieli. W szczególności mogą być nimi wysokość wierzytelności, terminy płatności albo charakter zobowiązań.

3. Na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie podziału wierzycieli ze względu na kategorie interesów przysługuje zażalenie.

Art. 280. 1. Warunki restrukturyzacji zobowiązań upadłego powinny być jednakowe w stosunku do wierzycieli tej samej kategorii interesów, chyba że wierzyciel wyraźnie zgodził się na warunki mniej korzystne.

2. Korzystniejsze warunki restrukturyzacji zobowiązań można przyznać wierzycielom mającym drobne wierzytelności, a także wierzycielom, którzy po ogłoszeniu upadłości udzielili lub mają udzielić kredytu niezbędnego do wykonania układu.

3. Warunki restrukturyzacji zobowiązań ze stosunku pracy nie mogą pozbawiać pracowników minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisow.

Art. 281. 1. Uzasadnienie propozycji układowych powinno zawierać:
1/ opis stanu przedsiębiorstwa ze szczególnym określeniem jego sytuacji ekonomiczno-finansowej, prawnej oraz organizacyjnej,
2/ analizę sektora rynku, na którym przedsiębiorstwo upadłego działa, z uwzględnieniem pozycji rynkowej konkurencji,
3/ metody i źródła finansowania wykonania układu z uwzględnieniem przewidywanych wpływów i wydatków w czasie wykonywania układu,
4/ analizę poziomu i struktury ryzyka,
5/ osoby odpowiedzialne za wykonanie układu (imiona i nazwiska),
6/ ocenę alternatywnego sposobu restrukturyzacji zobowiązań,
7/ system zabezpieczenia praw i interesów wierzycieli na czas wykonania układu.

2. Sędzia-komisarz może zezwolić na ograniczenie uzasadnienia propozycji układowych, jeżeli z uwagi na wielkość i charakter przedsiębiorstwa upadłego ustalenie wszystkich danych wymienionych w ust. 1 nie jest niezbędne dla zapewnienia prawidłowego wykonania układu.

DZIAŁ II
Zawarcie i zatwierdzenie układu

Art. 282. 1. Zgromadzenie wierzycieli powinno odbyć się w terminie miesiąca od dnia zatwierdzenia listy wierzytelności. Jednocześnie z zawiadomieniem o zgromadzeniu doręcza się wierzycielom propozycje układowe oraz informacje o podziale wierzycieli ze względu na kategorie interesów wierzycieli.

2. W zgromadzeniu może brać udział także wierzyciel, którego wierzytelność nie została umieszczona na liście wierzytelności, jeżeli przedstawi sędziemu-komisarzowi prawomocne orzeczenie sądu lub ostateczną decyzję administracyjną stwierdzające jego wierzytelność. Wierzyciel ten głosuje z sumą wierzytelności ustaloną w prawomocnym orzeczeniu sądu lub ostatecznej decyzji administracyjnej.

3. W zgromadzeniu nie biorą udziału wierzyciele, których wierzytelności są sporne.

Art. 283. Sędzia komisarz może zwołać zgromadzenie wierzycieli wyznaczone w celu zawarcia układu także wtedy, gdy suma spornych wierzytelności nie przekracza piętnaście procent ogólnej sumy wierzytelności; O istnieniu oraz charakterze spornych wierzytelności sędzia-komisarz zawiadamia wierzycieli wraz z przesłaniem im propozycji układowych.

Art. 284. 1. Na zgromadzeniu wierzycieli nadzorca sądowy albo zarządca składa sprawozdanie, w którym ocenia stan przedsiębiorstwa oraz opiniuje możliwość wykonania propozycji układowych.
2. W razie zgłoszenia kilku propozycji układowych sędzia-komisarz ustala kolejność głosowania nad propozycjami układowymi. Przyjęcie jednej propozycji układowej wyklucza głosowanie nad dalszymi propozycjami.
3. Upadły oraz wierzyciele mogą zgłosić zmiany do propozycji układowych. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach sędzia-komisarz może odroczyć głosowanie nad układem na okres do jednego miesiąca. Odroczenie nie może być ponowione. O odroczeniu głosowania sędzia-komisarz ogłasza na zgromadzeniu wierzycieli.

Art. 285. 1. Jeżeli układ określa zabezpieczenie jego wykonania przez osoby trzecie, udzielenie kredytu upadłemu lub zgodę osób trzecich na zmianę treści praw lub stosunków prawnych, głosowanie nad układem może odbyć się tylko wtedy, gdy na zgromadzeniu wierzycieli przedłożone zostaną dokumenty, z których wynika, że zobowiązania te po zawarciu układu zostaną wykonane.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy układ określa, że upadły na czas wykonania układu udzieli nieodwołalnego pełnomocnictwa obejmującego prowadzenie całości lub części spraw jego przedsiębiorstwa albo nieodwołalnego pełnomocnictwa do rozporządzenia mieniem upadłego na wypadek niewykonywania układu, jak również powierzy zarząd nad przedsiębiorstwem osobom wskazanym w układzie.
3. Jeżeli układ określa restrukturyzację zobowiązań upadłego przez konwersję wierzytelności na akcję albo udziały, głosowanie nad układem może się odbyć tylko wtedy, gdy na zgromadzeniu wierzycieli przedłożona zostanie zgoda Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wymagana według przepisów odrębnych, albo zostanie wykazane, że zgoda taka nie jest wymagana.

Art. 286. 1. Układ zostaje przyjęty, jeżeli wypowie się za nim większość wierzycieli z każdej z list wierzycieli obejmujących kategorie interesów wierzycieli mających łącznie nie mniej niż dwie trzecie ogólnej sumy wierzytelności, które uprawniają do uczestniczenia w głosowaniu.
2. Mimo nieuzyskania niezbędnej większości, chociażby co do jednej z list wierzycieli, układ zostaje przyjęty, jeżeli większość wierzycieli z każdej z pozostałych list wyraziła zgodę na przyjęcie układu, a wierzyciele z tej listy, którzy wypowiedzieli się przeciwko przyjęciu układu zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie gorszym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego.
3. Zawarcie układu w przypadku, o którym mowa w ust.2 stwierdza sędzia-komisarz postanowieniem.

Art. 287. 1. Jeżeli nie doszło do zawarcia układu, sąd niezwłocznie zmienia postanowienie o ogłoszeniu upadłości na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego i ustanawia syndyka masy upadłości. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

2. Ponowne dopuszczenie do układu jest niedopuszczalne.

Art. 288. 1. Układ przyjęty przez zgromadzenie wierzycieli zatwierdza sąd.
2. Posiedzenie wyznaczone w celu zatwierdzenia układu powinno odbyć się nie wcześniej, niż po upływie tygodnia od zgromadzenia wierzycieli.
3. Jeżeli na zgromadzeniu wierzycieli lub po zawarciu układu w terminie tygodnia zgłoszono zarzuty, w których wskazano na niedopuszczalność zawarcia układu lub na inne uchybienia procesowe wyznacza się rozprawę, na którą wzywa się zgłaszających zarzuty. Zarzuty zgłoszone na zgromadzeniu wierzycieli powinny być wpisane do protokołu zgromadzenia wierzycieli. Zarzuty zgłoszone po upływie tygodnia od zawarcia układu pozostawione zostaną bez rozpoznania.
4. O terminie posiedzenia w celu zatwierdzenia układu zawiadamia się przez obwieszczenie, chyba że sędzia-komisarz zawiadomił o tym na zgromadzeniu wierzycieli.
5. Na postanowienie sądu w przedmiocie zatwierdzenia układu przysługuje zażalenie.

Art. 289. 1. Sąd odmawia zatwierdzenia układu, jeżeli narusza on prawo albo jeżeli jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany.
2. Sąd może odmówić zatwierdzenia układu, jeżeli jego warunki są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciwko układowi i zgłosili zarzuty do protokołu zgromadzenia wierzycieli.
3. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 290. Po uprawomocnieniu się postanowienia odmawiającego zatwierdzenia układu, sąd zmienia postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego i wyznacza syndyka albo umarza postępowanie.

DZIAŁ III
Skutki układu

Art. 291. 1. Układ wiąże wszystkich wierzycieli, których wierzytelności według ustawy objęte są układem, choćby nie zostały umieszczone na liście.
2. Układ nie wiąże wierzycieli, których upadły umyślnie nie ujawnił i którzy w postępowaniu nie uczestniczyli.

Art. 292. Układ nie narusza praw wierzyciela wobec poręczyciela upadłego oraz współdłużnika upadłego ani praw wynikających z hipoteki, prawa zastawu, prawa zastawu rejestrowego i hipoteką morską, jeżeli były one ustanowione na mieniu osoby trzeciej.

Art. 293. 1. Układ nie narusza praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, zastawu skarbowego i wpisu w rejestrze okrętowym, jeżeli były ustanowione na mieniu upadłego, chyba że uprawniony wyraził zgodę na objęcie zabezpieczonej wierzytelności układem.
2. W przypadku wyrażenia zgody na objęcie układem zabezpieczonej wierzytelności prawa, o których mowa w ust. 1 pozostają w mocy, z tym że zabezpieczają one wierzytelność w wysokości i na warunkach płatności określonych w układzie.

Art. 294. 1. Po uprawomocnieniu się postanowienia zatwierdzającego układ sąd wydaje postanowienie o ukończeniu postępowania upadłościowego.
2. Po ukończeniu postępowania upadły odzyskuje prawo do władania i zarządzania swoim majątkiem w takim zakresie, w jakim wynika to z treści układu.

Art. 295. 1. Układ wraz z odpisem prawomocnego postanowienia o zatwierdzeniu układu stanowi podstawę wpisów w księdze wieczystej i rejestrach.
2. Jeżeli układ przewiduje ustanowienie zarządu przymusowego na czas wykonania układu, odpis układu wraz z odpisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ, stanowi tytuł wykonawczy do wprowadzenia zarządcy we władanie majątkiem dłużnika.

Art. 296. 1. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ z mocy prawa ulegają umorzeniu postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko upadłemu w celu zaspokojenia należności objętych układem, a tytuły wykonawcze lub egzekucyjne które stanowiły podstawę do prowadzenia takich postępowań tracą z mocy prawa wykonalność.
2. Sąd z urzędu wyda postanowienie stwierdzające umorzenie postępowań egzekucyjnych i zabezpieczających oraz utratę wykonalności sądowych tytułów wykonawczych i egzekucyjnych. Nie wyłącza to prawa stron do wytoczenia powództwa o ustalenie, że sądowe tytuły egzekucyjne i wykonawcze pozbawione zostały wykonalności.
3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 297. Wyciąg z listy wierzytelności, łącznie z wypisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu oraz temu, kto udzielił zabezpieczenia wykonania układu, jeżeli został w sądzie złożony dokument stwierdzający udzielenie zabezpieczenia. Jeżeli układ przewiduje dopłaty między wierzycielami, jest także tytułem egzekucyjnym przeciwko zobowiązanemu do dopłaty.

Art. 298. 1. Po wykonaniu układu lub po wyegzekwowaniu należności stwierdzonych układem sąd na wniosek upadłego, zarządcy lub innej osoby, która jest odpowiedzialna za wykonanie układu, wydaje postanowienie o wykonaniu układu. Na postanowienie sądu w przedmiocie wykonania układu przysługuje zażalenie.
2. Prawomocne postanowienie o wykonaniu układu stanowi podstawę do wykreślenia wszelkich wpisów w księdze wieczystej i rejestrach.
3. Po uprawomocnieniu się postanowienia stwierdzającego wykonanie układu, upadły odzyskuje prawo swobodnego zarządzania majątkiem i rozporządzania jego składnikami.

DZIAŁ IV

Zmiana układu

Art. 299. Jeżeli po zatwierdzeniu układu nastąpiła zmiana stosunków gospodarczych, która w sposób istotny wpływa na trwały wzrost lub zmniejszenie dochodu z przedsiębiorstwa upadłego, upadły oraz każdy z wierzycieli może wystąpić o zmianę układu.

Art. 300. 1. Postanowienie sądu o wszczęciu postępowania o zmianę układu podlega obwieszczeniu. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

2. Do postępowania w sprawie zmiany układu stosuje się przepisy działów I-III tytułu VI, z zastrzeżeniem art. 301 i 302.

Art. 301. 1. W zgromadzeniu wierzycieli uczestniczą wierzyciele, którzy mieli prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, na którym doszło do zawarcia układu. Głosują oni z sumą swoich wierzytelności, z jaką głosowali na zgromadzeniu, na którym doszło do zawarcia układu.
2. W zgromadzeniu mogą także uczestniczyć ci wierzyciele, których wierzytelności były sporne, a które po zawarciu układu zostały stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną.
3. W zgromadzeniu nie mają prawa uczestniczyć wierzyciele, których wierzytelności zostały w całości zaspokojone.

Art. 302. Dalsza zmiana układu jest niedopuszczalna.

DZIAŁ V

Uchylenie układu

Art. 303. 1. Sąd na wniosek wierzyciela lub upadłego albo osoby, która z mocy układu uprawniona jest do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, uchyla układ, jeżeli upadły:
1/ nie wykonuje postanowień układu lub
2/ działa na szkodę wierzycieli lub
3/ jest oczywiste, że nie zaspokoi praw wierzycieli.
2. Uchylenie układu z innych przyczyn niż określone w ust. 1 jest niedopuszczalne.
3. Na postanowienie o uchyleniu układu przysługuje zażalenie.

Art. 304. Jeżeli przed rozpoznaniem wniosku o zmianę układu, wpłynął wniosek o uchylenie układu, sąd rozpoznaje obydwa wnioski łącznie.

Art. 305. 1. W razie uchylenia układu w podjętym postępowaniu upadłościowym dotychczasowi wierzyciele dochodzą swych roszczeń w ich pierwotnej wysokości; odsetki nalicza się do dnia uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu układu. Wypłacone na podstawie układu sumy zalicza się na poczet dochodzonych wierzytelności.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli wierzytelność została zaspokojona na podstawie układu w inny sposób.
3. Hipoteka, prawo zastawu, prawo zastawu rejestrowego, prawo zastawu skarbowego i hipoteka morska zabezpieczają wierzytelność w takiej wysokości, w jakiej nie została jeszcze zaspokojona.

Art. 306. Jeżeli sąd uchyla układ zmienia postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego i ustanawia sędziego-komisarza oraz syndyka.

Tytuł VII
Likwidacja masy upadłości

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 307. Po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, syndyk niezwłocznie przystępuje do spisu inwentarza i oszacowania masy upadłości oraz sporządzenia planu likwidacyjnego. Syndyk składa sędziemu-komisarzowi spis inwentarza wraz z planem likwidacyjnym w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości. Plan likwidacyjny powinien określać proponowane sposoby sprzedaży składników majątku upadłego, w szczególności sprzedaży przedsiębiorstwa, termin sprzedaży, koszty oraz ekonomiczne uzasadnienie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej.

Art. 308. Na podstawie spisu inwentarza i innych dokumentów upadłego oraz oszacowania, syndyk sporządza bilans lub prostuje bilans złożony przez upadłego, i niezwłocznie przedkłada go sędziemu-komisarzowi.

Art. 309. Jeżeli z jakichkolwiek przyczyn syndyk nie może sporządzić spisu inwentarza, oszacowania, planu likwidacji lub sprawdzenia bilansu w terminie, o którym mowa w art. 307, składa sędziemu-komisarzowi, w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości, pisemne sprawozdanie ogólne o stanie masy upadłości i o możliwości zaspokojenia wierzycieli. Złożenie sprawozdania nie zwalnia syndyka od obowiązku sporządzenia dokumentów, o których mowa w art. 308, gdy tylko będzie to możliwe.

Art. 310. Po sporządzeniu spisu inwentarza i bilansu albo po złożeniu sprawozdania syndyk przeprowadza likwidację masy upadłości.

Art. 311. Sędzia-komisarz może wstrzymać likwidację masy upadłości do czasu uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości albo rozpoznania wniosku o zmianę postanowienia o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego na postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu.

Art. 312. 1. Przed rozpoczęciem likwidacji masy upadłości syndyk może sprzedać ruchomości, jeżeli jest to potrzebne na zaspokojenie kosztów postępowania. Ponadto syndyk może sprzedać ruchomości, które ulegają szybkiemu zepsuciu lub wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości albo których przechowanie pociąga za sobą koszty zbyt wysokie w stosunku do ich wartości.
2. Jeżeli sędzia-komisarz wstrzyma likwidację masy upadłości, ust. 1 stosuje się w zakresie określonym przez sędziego - komisarza.

Art. 313. 1. Likwidacji masy upadłości dokonuje się przez sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części, sprzedaż nieruchomości i ruchomości, przez ściągnięcie wierzytelności od dłużników upadłego i wykonanie innych jego praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości albo ich zbycie.
2. W przypadkach wskazanych w ustawie likwidacja ruchomości oraz wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym może nastąpić także przez przejęcie ich przez wierzyciela będącego zastawnikiem zastawu rejestrowego, jeżeli umowa o ustanowienie zastawu przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia przedmiotu zastawu.

3. Przepisy dotyczące likwidacji w drodze sprzedaży ruchomości oraz przejęcia ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym stosuje się odpowiednio do sprzedaży i przejęcia przez wierzyciela zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi zwierząt

Art. 314. 1. W razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego można prowadzić dalej przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwe jest zawarcie układu z wierzycielami lub możliwa jest sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części.
2. Jeżeli syndyk prowadzi przedsiębiorstwo upadłego powinien podjąć wszelkie działania zapewniające zachowanie przedsiębiorstwa co najmniej w niepogorszonym stanie.

Art. 315. 1. Sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym ma skutki sprzedaży egzekucyjnej.
2. Sprzedaż nieruchomości powoduje wygaśnięcie praw oraz praw i roszczeń osobistych ujawnionych przez wpis do księgi wieczystej lub nieujawnionych w ten sposób, lecz zgłoszonych sędziemu-komisarzowi w terminie określonym w art. 51 pkt. 5. W miejsce prawa, które wygasło, uprawniony nabywa prawo do zaspokojenia wartości wygasłego prawa z ceny uzyskanej ze sprzedaży obciążonej nieruchomości. Skutek ten powstaje z chwilą zawarcia umowy sprzedaży. Podstawą do wykreślenia praw, które wygasły na skutek sprzedaży, jest prawomocny plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości obciążonej.
3. Służebności drogi koniecznej oraz służebności ustanowione w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia, użytkowanie oraz prawa dożywotnika pozostają w mocy.
4. Na wniosek właściciela nieruchomości władnącej, zgłoszony najpóźniej w zarzutach do planu podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości obciążonej, sędzia-komisarz może postanowić, że służebność gruntowa, która nie znajduje pełnego pokrycia w cenie nabycia zostaje utrzymana w mocy, jeżeli jest dla nieruchomości władnącej konieczna, a nie obniża w sposób istotny wartości nieruchomości obciążonej. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie. Jeżeli wniosek o wyłączenie zgłoszony został w zarzutach, podlega rozpoznaniu razem z zarzutami.

Art. 316. 1. W razie zbycia przedsiębiorstwa, w którego skład wchodzą przedmioty obciążone ograniczonymi prawami rzeczowymi, wartość składników mienia obciążonych tymi prawami podlega ujawnieniu w umowie sprzedaży, a uzyskana cena podlega podziałowi z uwzględnieniem art. 336 i 340.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

DZIAŁ II
Sprzedaż przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz nieruchomości i statków morskich wpisanych do rejestru okrętowego

Art. 317. 1**.** Przedsiębiorstwo upadłego powinno być sprzedane jako całość, chyba że nie jest to możliwe.
2. Sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego może być poprzedzona umową dzierżawy na czas określony z prawem pierwokupu, jeżeli przemawiają za tym względy ekonomiczne.
3. Przed sprzedażą przedsiębiorstwa spółki publicznej syndyk zasięga opinii Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd co do wpływu sprzedaży na sytuację rynku kapitałowego i interes gospodarki narodowej.

Art. 318. 1. Na nabywcę przedsiębiorstwa upadłego przechodzą wszelkie koncesje, zezwolenia, licencje i ulgi, które zostały udzielone upadłemu, chyba że ustawa lub decyzja o ich udzieleniu stanowi inaczej.
2. Nabywca może używać oznaczenia przedsiębiorstwa upadłego, w której mieści się jego nazwisko, tylko za zgodą upadłego. Nabywca przedsiębiorstwa upadłego nabywa je w stanie wolnym od obciążeń i nie odpowiada za zobowiązania upadłego. Wszelkie obciążenia na składnikach przedsiębiorstwa wygasają z wyjątkiem obciążeń wymienionych w art. 315 ust. 3 i 4.

Art. 319. 1. Jeżeli sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego jako całości nie jest możliwa ze względów ekonomicznych lub innych przyczyn, można sprzedać zorganizowaną część przedsiębiorstwa.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zbioru rzeczy lub praw obciążonych zastawem rejestrowym, które wchodzą w skład przedsiębiorstwa. Suma uzyskana ze sprzedaży takiego zbioru podlega podziałowi stosownie do art. 336 i 340.

Art. 320. 1. Sędzia - komisarz, na wniosek syndyka, przed sprzedażą przedsiębiorstwa wyznacza biegłego do sporządzenia opisu i oszacowania przedsiębiorstwa i jego zorganizowanych części, jeżeli nie dokonano tego już przy sporządzaniu spisu inwentarza i oszacowania.
2. Opis przedsiębiorstwa powinien określać w szczególności przedmiot przedsiębiorstwa, nieruchomości wchodzące w jego skład, ich obszar oraz oznaczenie księgi wieczystej lub zbioru dokumentów, inne środki trwałe, stwierdzone prawa, a także obciążenia.
3. W oszacowaniu należy odrębnie podać wartość przedsiębiorstwa w całości oraz jego zorganizowanych części, jeżeli mogą być wydzielone do sprzedaży.
4. Jeżeli składniki przedsiębiorstwa obciążone są hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską, a także prawami i roszczeniami osobistymi, w oszacowaniu należy oddzielnie podać, które z tych praw pozostają w mocy po sprzedaży, a także ich wartość oraz wartości składników obciążonych, a także stosunek wartości tych praw do wartości przedsiębiorstwa.
5. Wchodząca w skład przedsiębiorstwa nieruchomość, której dotyczy prawo pierwokupu przysługujące z mocy ustawy, podlega wyłączeniu i oddzielnej sprzedaży.
6. Zarzuty na opis i oszacowanie rozpoznaje sędzia-komisarz.

Art. 321. Sprzedaż mienia, do której mają zastosowanie przepisy działu niniejszego, dokonuje się w drodze przetargu, do którego stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z tym że:

1/ warunki przetargu określa sędzia-komisarz,
2/ o przetargu należy zawiadomić przez obwieszczenie co najmniej na dwa tygodnie, a jeżeli przetarg dotyczy przedsiębiorstwa spółki publicznej, co najmniej na sześć tygodni przed jego terminem,
3/ rozpoznanie ofert następuje na posiedzeniu jawnym,
4/ przetarg prowadzi syndyk pod nadzorem sędziego-komisarza,
5/ wyboru oferty dokonuje syndyk; wybór ten jest prawnie skuteczny po zatwierdzeniu go przez sędziego komisarza,
6/ postanowienie zatwierdzające wybór oferty sędzia-komisarz wydaje na posiedzeniu, na którym rozpoznano oferty. Sędzia-komisarz może odroczyć wydanie postanowienia o tydzień. W takim wypadku postanowienie o wyborze ofert podlega obwieszczeniu,
7/ jeżeli przetarg dotyczy przedsiębiorstwa spółki publicznej oferent wraz z ofertą obowiązany jest przedstawić opinię Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.

Art. 322. 1. Syndyk dokonuje sprzedaży w terminie miesiąca od wyboru oferty.
2. Jeżeli nie dojdzie do zawarcia umowy z winy oferenta, sędzia - komisarz wydaje postanowienie o ogłoszeniu nowego przetargu; oferent, z którym nie doszło do zawarcia umowy, nie może uczestniczyć w nowym przetargu.

Art. 323. Jeżeli przetarg nie doszedł do skutku albo sędzia-komisarz nie zatwierdził wyboru oferty, sędzia-komisarz wydaje postanowienie o wyznaczeniu nowego przetargu albo zezwala na swobodny wybór nabywcy przez syndyka we wskazanym terminie i określa minimalną cenę sprzedaży oraz warunki zbycia.

Art. 324. Rada wierzycieli może wyrazić zgodę na sprzedaż z wolnej ręki mienia, do którego mają zastosowanie przepisy działu niniejszego, z jednoczesnym określeniem warunków zbycia.

DZIAŁ III
Sprzedaż ruchomości oraz przejęcie przez zastawnika ruchomości obciążonej zastawem rejestrowym

Art. 325. Jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej, do sprzedaży ruchomości stosuje się odpowiednio art. 321-323.

Art. 326. 1. Sędzia-komisarz może zezwolić na sprzedaż ruchomości z wolnej ręki z określeniem warunków sprzedaży albo też określić inny tryb wyboru nabywcy.
2. Jeżeli przedmiot sprzedaży dopuszczony jest do obrotu na rynku regulowanym, sędzia-komisarz może zezwolić, by sprzedaż była dokonana przez maklera giełdowego. W takim przypadku sędzia-komisarz może wyznaczyć giełdę lub polecić dokonanie wyboru giełdy syndykowi oraz wyznaczyć cenę minimalną sprzedaży.

Art. 327. 1. Zastawnik zastawu rejestrowego może zaspokoić się z przedmiotu zastawu przez jego przejęcie albo zbycie w trybie określonym w art. 24 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 121 poz. 769, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 48, poz. 554 i Nr 60, poz. 702), jeżeli umowa o ustanowienie zastawu przewiduje taki sposób zaspokojenia zastawnika.
2. Jeżeli rzecz obciążona zastawem rejestrowym znajduje się w posiadaniu zastawnika lub osób trzecich, zastawnik zawiadamia o zaspokojeniu się syndyka. Sędzia-komisarz może wyznaczyć zastawnikowi stosowny termin do zaspokojenia się z przedmiotu zastawu.
Jeżeli zastawnik nie skorzystał z tego prawa w wyznaczonym terminie osoba, u której rzecz obciążona zastawem rejestrowym się znajduje obowiązana jest wydać przedmiot zastawu syndykowi. Po przekazaniu przedmiotu zastawu syndyk dokonuje jego sprzedaży; suma uzyskana ze sprzedaży podlega podziałowi z uwzględnieniem art. 336 i 340.
3. W sprawach, o których mowa w ust. 2, postanowienie sędziego-komisarza o wydaniu syndykowi przedmiotu zastawu podlega wykonaniu bez nadawania mu klauzuli wykonalności.

Art. 328. 1. Jeżeli przedmiot zastawu rejestrowego, z którego wierzyciel może się zaspokoić znajduje się we władaniu syndyka, a wierzycielowi przysługuje prawo do przejęcia przedmiotu na własność, sędzia komisarz wyznacza wierzycielowi termin do wykonania tego prawa, nie krótszy niż jeden miesiąc; po upływie terminu przedmiot zastawu zostanie sprzedany według przepisów ustawy.

2. Jeżeli rzecz obciążona zastawem rejestrowym znajduje się we władaniu syndyka a umowa o ustanowieniu zastawu przewiduje zaspokojenie zastawnika w trybie określonym w art. 24 ustawy, o której mowa w art. 327 ust. 1, syndyk dokonuje sprzedaży rzeczy według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 329. W przypadkach, o których mowa w art. 327-328, zastawnik jest obowiązany rozliczyć się z upadłym stosownie do przepisów ustawy, o której mowa w art. 327 ust.1.

Art. 330. Jeżeli przedmiot obciążony zastawem rejestrowym jest składnikiem przedsiębiorstwa upadłego i jego sprzedaż wraz z przedsiębiorstwem może być korzystniejsza niż oddzielna sprzedaż przedmiotu zastawu, art. 327 oraz 328 nie stosuje się.
W takim przypadku przedmiot obciążony zastawem sprzedaje się wraz z przedsiębiorstwem. Z ceny sprzedaży przedsiębiorstwa wyodrębnia się wartość rzeczy obciążonej zastawem i przeznacza się na zaspokojenie zastawnika stosownie do art. 336 i 340.

DZIAŁ IV
Likwidacja wierzytelności i praw majątkowych

Art. 331. 1. Likwidacja wierzytelności upadłego następuje przez ich ściągnięcie.
2. Jeżeli ściągnięcie wierzytelności napotyka przeszkody albo roszczenie nie jest jeszcze wymagalne, likwidacja wierzytelności nastąpi przez ich zbycie.

Art. 332. Likwidacja praw majątkowych upadłego następuje przez ich wykonanie albo zbycie.

Art. 333. Do likwidacji wierzytelności i praw majątkowych upadłego obciążonych zastawem rejestrowym stosuje się odpowiednio przepisy art. 327-330.

Art. 334. 1. Do zbycia wierzytelności lub praw majątkowych upadłego stosuje się odpowiednio art. 321-323 i 326.
2. Rada wierzycieli może wyrazić zgodę na inną formę poszukiwania nabywcy, z jednoczesnym określeniem warunków sprzedaży.

Tytuł VIII
Podział funduszów masy upadłości i sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 335. Fundusze masy upadłości obejmują sumy uzyskane z likwidacji masy upadłości oraz dochód uzyskany z prowadzenia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa upadłego, a także odsetki od tych sum zdeponowanych w banku, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Art. 336. Sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, przeznacza się na zaspokojenie wierzycieli, których wierzytelności były zabezpieczone na zbytych rzeczach lub prawach z

zachowaniem przepisów ustawy. Kwoty pozostałe po zaspokojeniu tych wierzytelności wchodzą do funduszów masy upadłości.

Art. 337. 1. Podziału funduszów dokonuje się jednorazowo albo kilkakrotnie w miarę likwidacji masy upadłości po zatwierdzeniu przez sędziego - komisarza listy wierzytelności.
2. W razie kilkakrotnego podziału funduszów masy upadłości, dokonuje się podziału ostatecznego po całkowitym zlikwidowaniu masy upadłości.

Art. 338. Jeżeli w postępowaniu upadłościowym zaspokojeniu podlegają wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, podział ostateczny funduszów masy upadłości dokonuje się po podziale sumy uzyskanej ze zbycia przedmiotu obciążonego.

Art. 339. Do postępowania w przedmiocie podziału sumy uzyskanej ze zbycia przedmiotów, o których mowa w art. 336, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale funduszów masy upadłości; o projekcie planu podziału zawiadamia się upadłego i tylko tych wierzycieli, którzy mogą być zaspokojeni z sum uzyskanych ze zbycia tych przedmiotów. Zarzuty i zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza wydane po wniesieniu zarzutów mogą wnieść upadły i wierzyciele, którzy mogą być zaspokojeni z przedmiotów, o których mowa art. 336.

Art. 340. 1. Wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, umieszcza się w planie podziałów funduszów masy upadłości jedynie w takiej sumie, w jakiej nie zostały zaspokojone z przedmiotu zabezpieczenia.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wierzytelności, które zostały zaspokojone przez zakład ubezpieczeń w wykonaniu umowy ubezpieczenia zawartej przez upadłego.

Art. 341. Wierzytelność wierzyciela spadku przyjętego po ogłoszeniu upadłości, za którą masa upadłości odpowiada, umieszcza się w planie podziału funduszów masy upadłości do wysokości wartości majątku spadkowego. Jeżeli w postępowaniu upadłościowym dochodzone są wierzytelności dwu lub więcej wierzycieli spadku, które łącznie przekraczają wartość majątku spadkowego, wierzytelności te umieszcza się w planie podziału w wysokości obniżonej stosunkowo do wysokości każdej z nich.

DZIAŁ II
Kolejność zaspokajania wierzycieli
Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 342. 1. Wierzytelności i należności podlegające zaspokojeniu z funduszów masy upadłości dzieli się na następujące kategorie:

1/ kategoria pierwsza - koszty postępowania upadłościowego, należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe pracowników, należności za pracę, należności rolników z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego za ostatnie dwa lata, renty należne za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, ciążące na upadłym zobowiązania alimentacyjne, należności powstałe wskutek czynności syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, należności z zawartych przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości umów wzajemnych, których wykonania żądał syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca,

należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia masy upadłości oraz należności, które powstały z czynności upadłego dokonanych za zgodą nadzorcy sądowego,

2/ kategoria druga - podatki, inne daniny publiczne oraz nie podlegające zaspokojeniu w kategorii pierwszej należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne należne za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości wraz z należnymi od nich odsetkami i kosztami egzekucji,

3/ kategoria trzecia - inne wierzytelności, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w kategorii czwartej, wraz z odsetkami za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości, z odszkodowaniem umownym, kosztami procesu i egzekucji,

4/ kategoria czwarta - odsetki, które nie należą do wyższych kategorii w kolejności, w jakiej podlega zaspokojeniu kapitał, a także sądowe i administracyjne kary grzywny oraz należności z tytułu darowizn i zapisów.

2. Wierzytelność nabyta w drodze przelewu lub indosu po ogłoszeniu upadłości, podlega zaspokojeniu w kategorii trzeciej, jeżeli nie podlega zaspokojeniu w kategorii czwartej. Nie dotyczy to wierzytelności powstałej wskutek czynności syndyka albo zarządcy albo czynności upadłego podjętych za zgodą nadzorcy sądowego.

3. Przepisy dotyczące zaspokojenia należności za pracę stosuje się odpowiednio do roszczeń Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o zwrot z masy upadłości świadczeń Funduszu wypłacanych pracownikom upadłego.

Art. 343. 1. Syndyk zaspokaja należności pierwszej kategorii za zgodą sędziego-komisarza w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum; jeżeli należności te w ten sposób nie będą zaspokojone, zostaną zaspokojone w drodze podziału funduszów masy upadłości.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wierzytelności zasądzonych orzeczeniem sądu albo objętych ostateczną decyzją administracyjną, które zostały wydane przeciwko upadłemu po ogłoszeniu upadłości, jeżeli należności te podlegają zaspokojeniu z funduszów masy upadłości.

3. Przepisy ust. 1-2 nie dotyczą kosztów postępowania upadłościowego, które pokrywa się niezwłocznie w miarę posiadanych funduszy

Art. 344. Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii zaspokaja się dopiero po zaspokojeniu w całości należności poprzedzającej kategorii, a gdy majątek nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te zaspokaja się stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Rozdział 2
Kolejność spłacania wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, , zastawem , zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską

Art. 345. 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym, hipoteką morską, a także wygasającymi według przepisów ustawy prawami oraz prawami i roszczeniami osobistymi ciążącymi na nieruchomości, podlegają zaspokojeniu z sumy uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu obciążonego, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

2. Wierzytelności, o których mowa w ust. 1, są zaspokajane w kolejności przysługującego im pierwszeństwa.

3 Wraz z wierzytelnościami zaspokajane są odsetki objęte zabezpieczeniami, o których mowa ust. 1 oraz koszty postępowania w wysokości nie przekraczającej dziesiątej części kapitału.

Art. 346. W razie sprzedaży nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego prawa do lokalu lub statku morskiego wpisanego do rejestru okrętowego obciążonych hipoteką, hipoteką morską lub wygasającymi według przepisów ustawy prawami oraz prawami i roszczeniami osobistymi, przed zaspokojeniem tych wierzytelności, które były tak zabezpieczone, zaspokaja się wierzytelności alimentacyjne oraz wierzytelności o wynagrodzenie za pracę pracowników pracujących na sprzedanej nieruchomości lub statku morskim za okres ostatnich trzech miesięcy przed dniem ich sprzedaży, jednak tylko do wysokości trzykrotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, jak również renty należne za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci.

DZIAŁ III

Postępowanie w sprawie podziału funduszów masy upadłości

Rozdział 1

Ustalenie planu podziału

Art. 347. 1. Syndyk sporządza i składa sędziemu-komisarzowi plan podziału funduszów masy upadłości, w którym:

1/ ustala sumę podlegającą podziałowi,
2/ wymienia wierzytelności i prawa osób, uczestniczących w podziale,
3/ oznacza sumę, jaka każdemu z uczestników przypada z podziału,
4/ wskazuje, które sumy mają być wypłacone, a które i z jakich przyczyn mają być pozostawione w depozycie sądowym,
5/ oznaczy, czy plan podziału jest częściowy czy ostateczny.

2. Sędzia-komisarz może wnieść do planu poprawki lub polecić dokonanie wskazanych zmian w planie syndykowi.

Art. 348. 1. W sprawach, w których wierzycielom przysługują prawa na zbytych rzeczach lub prawach, o których mowa w art. 345 i 346, syndyk sporządza oddzielny plan podziału sum uzyskanych ze sprzedanych rzeczy lub praw. Do tego planu stosuje się odpowiednio art. 347.
2. W planie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości syndyk wymienia dodatkowo prawa oraz prawa i roszczenia osobiste, które wskutek sprzedaży nieruchomości wygasły.

Art. 349. Sędzia-komisarz zawiadamia upadłego i członków rady wierzycieli oraz ogłasza przez obwieszczenie, że plan podziału można przeglądać w sekretariacie sądu i w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia wnosić zarzuty przeciwko planowi podziału.

Art. 350.1. Zarzuty przeciwko planowi podziału rozpoznaje sędzia-komisarz.
2. W razie potrzeby sędzia-komisarz wysłucha osoby, których praw dotyczą zarzuty.
3. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Art. 351. 1. Jeżeli zarzutów nie wniesiono, sędzia-komisarz zatwierdza plan podziału.
2. W razie wniesienia zarzutów, sprostowanie i zatwierdzenie planu podziału następuje po uprawomocnieniu się postanowienia sędziego-komisarza w sprawie zarzutów a w razie jego zaskarżenia po wydaniu postanowienia sądu.

Rozdział 2

Wykonanie planu podziału

Art. 352. 1. Plan podziału wykonuje się niezwłocznie po jego zatwierdzeniu. Wykonanie planu podziału nie może jednak nastąpić przed uprawomocnieniem się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.
2. W razie wniesienia zarzutów przeciwko planowi podziału lub zażalenia na postanowienie w sprawach zarzutów plan wykonuje się w tych częściach, których nie dotyczą żądania zgłoszone w zarzutach lub zażaleniach. W takim przypadku zakres wykonania planu określa sędzia-komisarz.

Art. 353. Wykonując plan podziału syndyk wydaje wierzycielowi należną mu kwotę lub przelewa ją na rachunek bankowy wierzyciela.

Art. 354. 1. W razie zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką lub hipoteką morską, w prawa wierzyciela wchodzi masa upadłości; odpowiedniego wpisu o tym dokonuje się w księdze wieczystej lub rejestrze.
2. Podstawę wpisu stanowi wyciąg z planu podziału funduszów masy upadłości uwierzytelniony przez sekretarza sądowego.

Art. 355. 1. Sumę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, za którą poręczyła osoba trzecia, wydaje się wierzycielowi w wysokości należnej mu w dniu sporządzenia planu podziału, poręczycielowi zaś do wysokości dokonanej zapłaty.
2. Sumę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, za którą upadły odpowiada solidarnie lub niepodzielnie z osobą trzecią wydaje się wierzycielowi w wysokości należnej mu w dniu sporządzenia planu, współdłużnikowi zaś w wysokości dokonanej zapłaty.

Art. 356. 1. Sumę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, której wysokość zależy od warunku rozwiązującego, wydaje się wierzycielowi bez zabezpieczenia, chyba że obowiązek zabezpieczenia ciąży na wierzycielu z mocy istniejącego między nim a upadłym stosunku prawnego.
2. Sumę wydzieloną na zaspokojenie wierzytelności, której zapłata zależy od warunku zawieszającego, wydaje się wierzycielowi, jeżeli udowodni, że warunek się ziścił; w przeciwnym razie sumę tę składa się do depozytu sądowego.

Art. 357. Sumy przypadające na zaspokojenie wierzytelności, co do których wniesiono sprzeciw, pozostawia się w depozycie sądowym do czasu rozpoznania sprzeciwu.

Art. 358. Jeżeli wierzyciel nie odbierze swojej należności w terminie miesiąca lub gdy należna mu suma nie może być mu wydana z powodu podania złego adresu albo nie podania rachunku bankowego, sumy należne temu wierzycielowi składa się do depozytu sądowego.

Art. 359. Po umorzeniu lub ukończeniu postępowania upadłościowego sumy zatrzymane w depozycie, o ile nie przypadną osobie wskazanej w planie podziału, wydaje się upadłemu na jego wniosek.

Tytuł IX

Zakończenie postępowania upadłościowego i jego skutki

Art. 360. Sąd umorzy postępowanie upadłościowe, jeżeli:

1/ okaże się, że majątek pozostały po wyłączeniu z niego przedmiotów majątkowych dłużnika obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania,

2/ wierzyciele zobowiązani uchwałą zgromadzenia wierzycieli albo postanowieniem sędziego-komisarza, nie złożyli w wyznaczonym terminie zaliczki na koszty postępowania, a brak jest płynnych funduszów na te koszty,

3/ wszyscy wierzyciele, którzy zgłosili swoje wierzytelności, żądają umorzenia postępowania.

Art. 361. Postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego ogłasza się przez obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz w dzienniku o zasięgu lokalnym i doręcza się upadłemu, syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy oraz członkom rady wierzycieli.

Art. 362. Prawomocne postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego stanowi podstawę do wykreślenia wpisów dotyczących upadłości w księdze wieczystej i w rejestrach.

Art. 363. 1. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego upadły odzyskuje prawo zarządzania swoim majątkiem i rozporządzania jego składnikami.

2. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca wyda niezwłocznie upadłemu jego majątek, księgi, korespondencję i dokumenty. W razie potrzeby, sędzia-komisarz wydaje postanowienie nakazujące przymusowe odebranie majątku. Postanowienie to jest tytułem wykonawczym bez nadawania mu klauzuli wykonalności.

Art. 364. 1. Jeżeli upadły nie odbiera ksiąg, korespondencji lub dokumentów w terminie wyznaczonym przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca oddaje je na przechowanie na koszt upadłego.

2. Sędzia-komisarz zasądza od upadłego na rzecz przechowawcy koszty przechowania. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

3. W przypadku upadłości osoby prawnej oraz osobowej spółki handlowej sędzia komisarz określa, czy koszty przechowania ponosi jedna, czy wszystkie osoby upoważnione do reprezentowania osoby prawnej.

Art. 365. 1. Jeżeli upadły nie odbierze swojego majątku w terminie wyznaczonym przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, sędzia-komisarz zarządza likwidację majątku i określa sposób likwidacji.

2. Jeżeli likwidacja majątku w sposób określony przez sędziego-komisarza okaże się niemożliwa lub nadmiernie utrudniona, sędzia-komisarz może nakazać likwidację na koszt upadłego przez przekazanie majątku na cele dobroczynne lub w inny sposób.

3. Na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie kosztów likwidacji służy zażalenie.

Art. 366. 1. Po umorzeniu postępowania upadłościowego umarza się wszczęte przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę niezakończone procesy o uznanie za bezskuteczną czynności dokonanej przez upadłego ze szkodą dla wierzycieli. Wzajemne roszczenia o zwrot kosztów procesu wygasają.
2. W innych postępowaniach cywilnych upadły wchodzi w postępowaniu na miejsce syndyka albo zarządcy.

Art. 367. 1. W sprawach, w których postępowanie upadłościowe obejmowało likwidację majątku, sąd, po wykonaniu ostatniego planu podziału, stwierdzi ukończenie postępowania upadłościowego.
2. Przepisy art. 361-366 stosuje się odpowiednio.

Art. 368. 1. W postanowieniu o ukończeniu postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego, którym jest osoba fizyczną, sąd, na wniosek upadłego, może orzec o umorzeniu w całości lub części zobowiązań upadłego, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, jeżeli:
1) niewypłacalność była następstwem wyjątkowych i niezależnych od upadłego okoliczności,
2) materiał zebrany w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, że nie zachodzą okoliczności stanowiące podstawę do pozbawienia upadłego prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie lub spółdzielni,
3) upadły rzetelnie wykonywał obowiązki nałożone na niego w postępowaniu upadłościowym.

2. Umorzeniem objęte są wierzytelności umieszczone na liście wierzytelności oraz wierzytelności, które mogły zostać zgłoszone, jeżeli ich istnienie stwierdzone było dokumentami upadłego.
3. Nie podlegają umorzeniu należności alimentacyjne, renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, wierzytelności ze stosunku pracy oraz składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe pracowników.

Art. 369. 1. Przy orzekaniu o umorzeniu całości lub części zobowiązań upadłego sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe upadłego, wysokość niezaspokojonych wierzytelności i realność ich zaspokojenia w przyszłości.
2. Na postanowienie sądu służy zażalenie, a na postanowienie sądu drugiej instancji służy kasacja.
3. Przepisów art. 368 ust. 1 nie stosuje się, jeżeli już wcześniej wobec upadłego ogłoszono upadłość albo odmówiono wszczęcia postępowania upadłościowego z powodu braku majątku wystarczającego na zaspokojenie kosztów postępowania, a od zakończenia tego postępowania lub odmowy jego wszczęcia do dnia wszczęcia obecnego postępowania upadłościowego nie upłynęło dziesięć lat.

Art. 370. Postępowanie upadłościowe podlega uchyleniu w razie prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Przepisy art. 361-366 stosuje się odpowiednio.

Art. 371. 1. Zmiany stosunków prawnych dokonane na podstawie przepisów ustawy, obowiązują upadłego i drugą stronę również po umorzeniu lub ukończeniu postępowania upadłościowego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie uchylenia postępowania upadłościowego, z tym że:

1/ upadły może cofnąć wypowiedzenie umów dokonane przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, jeżeli nie upłynął termin wypowiedzenia,

2/ upadły może w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia albo doręczenia postanowienia, którym uchylono postępowanie - odstąpić od umów zawartych przez syndyka, nadzorcę sądowego albo zarządcę, jeżeli umowa przez nich zawarta nie została wykonana albo została wykonana częściowo.

Tytuł X

Postępowanie w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej

Art. 372. 1. Sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym lub spółdzielni osoby, która ze swej winy:

1) będąc do tego zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła w terminie dwóch tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości wniosku o ogłoszenie upadłości, albo
2) po ogłoszeniu upadłości nie wydała lub nie wskazała majątku, ksiąg handlowych, korespondencji lub innych dokumentów upadłego, do których wydania lub wskazania była zobowiązana z mocy ustawy, albo
3) po ogłoszeniu upadłości ukrywała, niszczyła lub obciążała majątek wchodzący w skład masy upadłości, albo
4) jako upadły w toku postępowania upadłościowego nie wykonała innych obowiązków ciążących na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądu albo sędziego-komisarza albo też w inny sposób utrudniała postępowanie,
5) już co najmniej raz ogłoszono jej upadłość, z umorzeniem jej długów po ukończeniu postępowania upadłościowego,
6) ogłoszono jej upadłość nie dawniej niż 5 lat przed ponownym ogłoszeniem upadłości.

2. Przy orzekaniu zakazu, o którym mowa w ust. 1, sąd bierze pod uwagę stopień winy oraz skutki podejmowanych działań, w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli.

Art. 373. 1. Sąd może orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 372, także wobec dłużnika będącego osobą fizyczną, jeżeli niewypłacalność dłużnika jest następstwem jego celowego działania lub rażącego niedbalstwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do osób, które były uprawnione do reprezentowania osoby prawnej lub spółki handlowej nie mającej osobowości prawnej oraz innych przedsiębiorców.

Art. 374. 1. W sprawach, o których mowa w art. 372 i 373 orzeka sąd upadłościowy.

2. Jeżeli postępowania upadłościowego nie wszczęto albo oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości lub umorzono postępowanie upadłościowe, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy o ogłoszenie upadłości.

Art. 375. 1. Postępowanie w sprawach, o których mowa w art. 372 i 373 wszczyna się na wniosek wierzyciela, syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy, a także Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Prezesa Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. W sprawach tych stosuje się przepisy o postępowaniu nieprocesowym.
2. Sąd wydaje postanowienie po przeprowadzeniu rozprawy.
3. Od postanowienia sądu drugiej instancji przysługuje kasacja.
4. Odpis prawomocnego postanowienia sąd przesyła do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 376. Nie orzeka się zakazu, o którym mowa w art. 372, jeżeli postępowanie w tej sprawie nie zostało wszczęte w terminie roku od umorzenia lub ukończenia postępowania upadłościowego albo odmowy wszczęcia postępowania upadłościowego na podstawie art. 13, a gdy nie złożono wniosku o ogłoszenie upadłości, od dnia, w którym dłużnik obowiązany był taki wniosek złożyć.

CZĘŚĆ DRUGA
Przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania upadłościowego

Tytuł I
Przepisy ogólne

Art. 377. 1. Przepisów niniejszej części nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Polska jest stroną albo prawo organizacji międzynarodowej, której Polska jest członkiem, stanowi inaczej.
2. Przepisy niniejszej części stosuje się odpowiednio do postępowania prowadzonego wobec banków i zakładów ubezpieczeń oraz ich oddziałów mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 378. Ilekroć w przepisach niniejszej części mowa jest o:

1/ zagranicznym postępowaniu upadłościowym - oznacza to wszelkie prowadzone za granicą wspólne postępowania sądowe lub administracyjne, nawet jeśli mają charakter tymczasowy, przeciwko niewypłacalnemu dłużnikowi, w których mienie i sprawy dłużnika są poddane kontroli lub zarządowi zagranicznego sądu w celu ich restrukturyzacji lub likwidacji,

2/ głównym zagranicznym postępowaniu upadłościowym - oznacza to postępowanie, o którym mowa w pkt. 1, jeżeli prowadzone jest w państwie, w którym znajduje się główny ośrodek działalności gospodarczej dłużnika; domniemywa się, że główny ośrodek działalności gospodarczej dłużnika znajduje się w miejscu jego siedziby lub zamieszkania

3/ ubocznym zagranicznym postępowaniu upadłościowym - oznacza to postępowanie, o którym mowa w pkt. 1, jeżeli nie ma charakteru głównego i jeżeli prowadzone jest w państwie miejsca prowadzenia działalności gospodarczej dłużnika,

4/ zarządcy zagranicznym - oznacza to osobę lub podmiot wyznaczony w zagranicznym postępowaniu upadłościowym do zarządzania, reorganizowania lub likwidacji majątku dłużnika,

5/ sądzie zagranicznym - oznacza to sąd lub inny organ uprawniony do prowadzenia lub nadzorowania zagranicznego postępowania upadłościowego,

6/ miejscu prowadzenia działalności gospodarczej - oznacza to miejsce, w którym dłużnik podejmuje czynności w zakresie działalności gospodarczej, jeżeli nie mają charakteru jednorazowego lub krótkotrwałego.

Art. 379. 1. Wierzyciel zamieszkały za granicą lub mający siedzibę za granicę korzysta w postępowaniu upadłościowym z praw, które przysługują wierzycielowi krajowemu, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Wierzyciel zamieszkały za granicą lub mający siedzibę za granicą, jeżeli nie ustanowił w Polsce pełnomocnika procesowego, jest obowiązany ustanowić w Polsce pełnomocnika do doręczeń.
3. W postępowaniu upadłościowym prowadzonym w Polsce nie podlegają zaspokojeniu należności podatkowe i inne ciężary publiczne oraz należności z tytułu ubezpieczeń społecznych oraz kary majątkowe, które nie mają charakteru cywilnoprawnego, orzeczone przez sądy lub organy administracyjne za granicą.

Art. 380. W sprawach nieuregulowanych przepisami niniejszej części stosuje się odpowiednio przepisy części III Kodeksu postępowania cywilnego.

Tytuł II
Jurysdykcja krajowa

Art. 381. 1. Do wyłącznej jurysdykcji sądów polskich należą sprawy upadłościowe, jeżeli w Polsce znajduje się główny ośrodek działalności gospodarczej dłużnika.
2. Sądom polskim przysługuje również jurysdykcja, jeżeli dłużnik prowadzi w Polsce działalność gospodarczą albo ma miejsce zamieszkania lub siedzibę albo majątek.

Art. 382. W sprawie upadłościowej nie stosuje się przepisów dotyczących umów o jurysdykcję.

Art. 383. Ustanowienie przez sąd zagraniczny zarządcy zagranicznego do podejmowania czynności w Polsce nie wyłącza jurysdykcji krajowej sądów polskich.

Tytuł III
Uznanie zagranicznych postępowań upadłościowych

Art. 384. Do postępowania w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego oraz postępowania w przedmiocie uchylenia lub zmiany orzeczenia o uznaniu takiego postępowania, w sprawach nieunormowanych przepisami rozdziału poniższego stosuje się odpowiednio przepisy części pierwszej tytułu II.

Art. 385. 1. Postępowanie w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego wszczyna się na wniosek zarządcy zagranicznego.
2. Do wniosku o uznanie należy dołączyć:
1) odpis orzeczenia lub decyzji o wszczęciu zagranicznego postępowania upadłościowego i ustanowieniu zarządcy albo

2) zaświadczenie sądu zagranicznego potwierdzające prowadzenie postępowania i wyznaczenie zagranicznego zarządcy.

3. W razie braku dokumentów wymienionych w ust. 2 do wniosku należy dołączyć inny wiarygodny dowód na piśmie wszczęcia zagranicznego postępowania i wyznaczenia zagranicznego zarządcy.

4. Do wniosku należy ponadto dołączyć oświadczenie zarządcy zagranicznego o innych postępowaniach zagranicznych prowadzonych wobec dłużnika, które są znane zarządcy zagranicznemu.

5. Do dokumentów lub dowodów na piśmie, wymienionych w ust. 2, 3 i 4 należy nadto dołączyć ich uwierzytelniony przekład na język polski.

Art. 386. Uczestnikami postępowania w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego są upadły i zarządca zagraniczny.

Art. 387. Zawiadomienia uczestników postępowania o pierwszym posiedzeniu sądu można dokonać za pośrednictwem poczty przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru.

Art. 388. Po wniesieniu wniosku o uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego, zarządca zagraniczny jest obowiązany niezwłocznie informować sąd:

1/ o każdej zmianie uznawanego postępowania zagranicznego oraz o zmianie zarządcy,

2/ o wszelkich innych zagranicznych postępowaniach upadłościowych dotyczących dłużnika oraz innych postępowaniach sądowych lub administracyjnych dotyczących majątku dłużnika, które są znane zarządcy zagranicznemu.

Art. 389. 1. Z dniem wniesienia wniosku o uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego sąd na wniosek zarządcy zagranicznego może:

1/ wydać postanowienie o zabezpieczeniu,

2/ zabezpieczyć dowody potrzebne do dochodzenia roszczeń przeciw dłużnikowi.

2. Sąd może odmówić wydania postanowienia o zabezpieczeniu, jeżeli zabezpieczenie to utrudniłoby zarządzanie majątkiem dłużnika w głównym zagranicznym postępowaniu upadłościowym.

Art. 390. 1. Jeżeli z przedłożonych dokumentów wynika, że zagraniczne postępowanie jest głównym postępowaniem upadłościowym, a zarządca jest zarządcą zagranicznym, sąd może przyjąć domniemanie zgodności dokumentów z rzeczywistym stanem rzeczy i nie prowadzić dalszych dowodów.

2. W razie wątpliwości sąd może zażądać uwierzytelnienia przedłożonych dokumentów lub urzędowego poświadczenia autentyczności podpisu.

Art. 391. Zagraniczne postępowanie upadłościowe podlega uznaniu jeżeli:

1/ dotyczy sprawy, która nie należy do wyłącznej jurysdykcji sądów polskich,

2/ uznanie nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 392. 1. W postanowieniu o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego wymienia się:.

1/ imię i nazwisko, firmę, miejsce zamieszkania lub siedzibę upadłego,

2/ oznaczenie sądu zagranicznego, który ogłosił upadłość,

3/ oznaczenie zarządcy zagranicznego przez wskazanie jego imienia i nazwiska, firmy i adresu zamieszkania lub siedziby,
4/ oznaczenie, czy uznane postępowanie jest postępowaniem głównym czy ubocznym.

2. W postanowieniu o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego wzywa się wierzycieli upadłego do zgłoszenia wierzytelności wraz ze wskazaniem terminu zgłaszania wierzytelności oraz adresu, pod którym wierzytelności należy zgłosić, jak również niezbędne dane, które należy podać w zgłoszeniu i język zgłoszenia.

Art. 393. 1. Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego obejmuje uznanie wydanych w jego toku orzeczeń dotyczących powołania, odwołania oraz zmiany zarządcy zagranicznego, a także orzeczeń dotyczących toku zagranicznego postępowania upadłościowego, jego zawieszenia i zakończenia.
2. Egzekucja przeciwko upadłemu na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych wykonalnych w państwie, w którym zostały wydane w uznanym zagranicznym postępowaniu upadłościowym, w tym na podstawie listy wierzytelności lub innych podobnych dokumentów, jak również egzekucja na podstawie postanowień układu zawartego w uznanym zagranicznym postępowaniu upadłościowym, a także egzekucja na podstawie wyciągów, odpisów i innych podobnych dokumentów wystawionych na podstawie układu zawartego w uznanym postępowaniu upadłościowym może być prowadzona po stwierdzeniu ich wykonalności przez sąd uznający zagraniczne postępowanie upadłościowe.
3. Stwierdzenie wykonalności następuje przez nadanie klauzuli wykonalności na wniosek wierzyciela. Do stwierdzenia istnienia podstaw wykonalności art. 391 stosuje się odpowiednio.

Art. 394. 1. Orzeczenie o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego może być w każdym czasie zmienione lub uchylone w razie późniejszego wykrycia, że nie było podstaw do jego uznania albo podstawy te przestały istnieć.
2. Postępowanie w przedmiocie uchylenia lub zmiany orzeczenia o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego, może być wszczęte na wniosek każdego, kogo uznanie może dotyczyć, a także z urzędu.

Art. 395. 1. W postanowieniu o zmianie orzeczenia o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego sąd określa zakres zmian, a w szczególności zakres uprawnień zarządcy zagranicznego.
2. W razie pozbawienia zarządcy zagranicznego prawa do prowadzenia postępowań cywilnych, wszczęte przez niego postępowania podlegają umorzeniu, chyba że sąd postanowi, że do postępowań tych może wstąpić inny zarządca zagraniczny albo syndyk albo zarządca ustanowiony w postępowaniu upadłościowym. Przepis ten stosuje się odpowiednio do interwencji ubocznych zgłoszonych przez zarządcę zagranicznego.

Art. 396. 1. Z dniem uznania głównego zagranicznego postępowania upadłościowego, z mocy prawa:
1/ ulegają zawieszeniu postępowania sądowe dotyczące majątku dłużnika oraz postępowanie egzekucyjne prowadzone do majątku dłużnika,
2/ dłużnik traci prawo do zarządzania i rozporządzania swoim majątkiem, chyba że wszczęto postępowanie przewidujące możliwość zawarcia układu i pozostawiono zarząd upadłemu.

2. Przepis ust. 1 nie wyklucza jednak możliwości wnoszenia powództw przeciwko upadłemu, jeżeli jest to konieczne dla zachowania praw osób trzecich.

Art. 397. Przepis art. 396 nie ogranicza praw wierzycieli do żądania wszczęcia postępowania upadłościowego w Polsce oraz do zgłaszania wierzytelności w takim postępowaniu.

Art. 398. Z dniem uznania zagranicznego postępowania upadłościowego, zarówno głównego jak i ubocznego, sąd na wniosek zarządcy zagranicznego, może zabezpieczyć dowody, a także wyda postanowienie o zabezpieczeniu majątku dłużnika, jeżeli wcześniej nie było wydane.

Art. 399. 1. Po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego zarządca zagraniczny może wystąpić z interwencją uboczną w procesach, w których dłużnik jest stroną.
2. Po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego zarządca zagraniczny ma prawo wnosić powództwa o ustalenie nieważności lub o unieważnienie czynności prawnych upadłego dokonanych sprzecznie z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzających do obejścia prawa. Może również wnosić powództwa o uznanie za bezskuteczne czynności prawnych dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli.
3. Jeżeli zarządca zagraniczny ustanowiony został w ubocznym postępowaniu upadłościowym, uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje mu tylko w stosunku do mienia objętego tym postępowaniem.

Art. 400. 1. Po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego zarządca zagraniczny sporządza spis inwentarza i oszacowanie, które obejmuje wchodzący do masy upadłości majątek upadłego znajdujący się na terenie Polski Spis inwentarza wraz z oszacowaniem zarządca zagraniczny składa sądowi uznającemu zagraniczne postępowanie w terminie czterech miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o uznaniu upadłości. O dokonanym spisie i oszacowaniu należy dokonać obwieszczenia. Wnioski o wyłączenie z masy upadłości rozpoznaje sąd uznający zagraniczne postępowanie. Termin do wniesienia takich wniosków wynosi jeden miesiąc od dnia obwieszczenia.
2. Po sporządzeniu spisu inwentarza i oszacowania zarządca zagraniczny składa sądowi uznającemu postępowanie zagraniczne plan likwidacji majątku położonego w Polsce oraz ogólną informację o przewidywanym sposobie zaspokojenia wierzycieli, w tym również mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce. Na tej podstawie sąd wyda zarządcy zagranicznemu zezwolenie na likwidację majątku upadłego znajdującego się na terenie Polski. Zezwolenie to sąd wydaje nie wcześniej niż po upływie terminu, w którym można żądać wyłączenia z masy upadłości. Na odmowę zezwolenia przysługuje zażalenie.
3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, nie obejmuje mienia, o które toczy się postępowanie o wyłączenie z masy upadłości. Zarządca zagraniczny jest uprawniony do likwidacji tego mienia dopiero po uprawomocnieniu się wyroku oddalającego powództwo o wyłączenie z masy upadłości lub po umorzeniu postępowania w tej sprawie, a gdy powództwa tego nie wniesiono, po upływie terminu, w którym powództwo takie skarżący mógł wnieść.
4. Do ustalenia składu masy upadłości, spisu inwentarza i oszacowania, wyłączeń z masy upadłości, zarządu masą mienia znajdującego się w Rzeczypospolitej Polskiej oraz likwidacji masy upadłości stosuje się przepisy niniejszej ustawy. Sąd uznający zagraniczne postępowanie upadłościowe może zezwolić na likwidację masy upadłości w inny sposób, jeżeli nie narusza to podstawowych zasad porządku prawnego w Polsce.

Art. 401. Po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego zarządca zagraniczny jest uprawniony do składania wniosku o ogłoszenie upadłości oraz do udziału w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez sądy polskie, tak jak wierzyciel.

Art. 402. 1. W razie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego, skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego położonego w Polsce oraz zobowiązań, które powstały lub mają być wykonywane w Polsce, ocenia się według prawa polskiego.
2. Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego, dotyczących znajdujących się w Polsce składników mienia wchodzącego w skład masy upadłości, ocenia się według prawa polskiego.

Art. 403. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonych ograniczonymi prawami rzeczowymi na rzeczach znajdujących się w Rzeczypospolitej Polskiej albo wpisanymi do ksiąg wieczystych i rejestrów w Rzeczypospolitej Polskiej następuje według prawa polskiego.

Tytuł IV
Wtórne postępowanie upadłościowe

Art. 404. 1. Uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego nie stanowi przeszkody do wszczęcia przez sąd polski postępowania upadłościowego. Jeżeli jednak uznane zostało główne zagraniczne postępowanie upadłościowe, w Polsce może być prowadzone wyłącznie postępowanie dotyczące majątku położonego w Polsce (wtórne postępowanie upadłościowe).
2. Do postępowania, o którym mowa w ust. 1 stosuje się przepisy rozdziału niniejszego.
3. Jeżeli uznane zostało uboczne zagraniczne postępowanie upadłościowe, postępowanie upadłościowe w Polsce toczy się na zasadach ogólnych.

Art. 405. 1. Przepisy o wtórnym postępowaniu upadłościowym stosuje się również do postępowań upadłościowych wszczętych przed uznaniem zagranicznego postępowania upadłościowego, jeżeli sąd polski uzna zagraniczne postępowanie upadłościowe za główne.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 sąd zmienia wydane wcześniej postanowienie o ogłoszeniu upadłości na postanowienie o wszczęciu wtórnego postępowania upadłościowego.

Art. 406. 1. Sąd wszczyna wtórne postępowanie upadłościowe, jeżeli wnosi o to wierzyciel mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce,
2 Wtórne postępowanie upadłościowe może być wszczęte z urzędu, jeżeli wymaga tego ochrona interesów zamieszkałych w Polsce wierzycieli ze stosunków pracy oraz wierzycieli, którym przysługuje należność z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, jak również wierzycieli alimentacyjnych.

Art. 407. W razie uznania głównego zagranicznego postępowania upadłościowego domniemywa się, że dłużnik jest niewypłacalny.

Art. 408. Po wniesieniu wniosku o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego, jeżeli były ustanowione zabezpieczenia, o których mowa w art. 389 i 398, zabezpieczenia te zmienia się na zabezpieczenia, o których mowa w art.39 i 40.

Art. 409. Jeżeli wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego nastąpiło po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego:

1/ zarząd majątkiem upadłego położonym w Polsce wykonywany dotychczas przez zarządcę zagranicznego przejmuje syndyk albo zarządca ustanowiony we wtórnym postępowaniu upadłościowym,

2/ syndyk albo zarządca wchodzi do spraw sądowych lub administracyjnych prowadzonych przez zarządcę zagranicznego

Art. 410. Jeżeli wtórne postępowanie upadłościowe wszczęto z możliwością zawarcia układu a w toku postępowania nastąpiła likwidacja upadłego, układ może mieć wyłącznie charakter likwidacyjny.

Art. 411. Sumy uzyskane z podziału funduszów masy upadłości pozostałe po zaspokojeniu wierzycieli we wtórnym postępowaniu upadłościowym przekazuje się do głównego zagranicznego postępowania upadłościowego.

Tytuł V
Współpraca z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi

Art. 412. W sprawach uregulowanych przepisami niniejszej części sąd i sędzia-komisarz mogą porozumieć się bezpośrednio z sądem zagranicznym i zarządcą zagranicznym.

Art. 413. Syndyk, nadzorca sądowy lub zarządca ustanowieni w postępowaniu upadłościowym porozumiewają się z sądem zagranicznym oraz z zarządcą zagranicznym za pośrednictwem sędziego-komisarza.

Art. 414. 1. W sprawach uregulowanych przepisami niniejszej części sąd i sędzia-komisarz współpracują z sądem zagranicznym i zarządcą zagranicznym.
2. Jeżeli wszczęto w Polsce postępowanie upadłościowe, sąd prowadzący to postępowanie podejmuje działania przewidziane w niniejszym rozdziale.

Art. 415. W ramach współpracy z sądem zagranicznym i zarządcą zagranicznym sąd i sędzia-komisarz mogą podejmować działania, które zapewniają sprawne prowadzenie postępowań upadłościowych, a w szczególności przekazywać oraz zwracać się o informacje:
1/ dotyczące majątku upadłego i miejsca jego położenia, jak również informacje dotyczące spraw sądowych i administracyjnych dotyczących upadłego,
2/ o sposobie zabezpieczenia i likwidacji majątku upadłego,
3/ o zaspokojeniu poszczególnych wierzycieli.

Art. 416. 1. Jeżeli w Polsce uznano dwa lub więcej zagraniczne postępowania upadłościowe przeciwko temu samemu upadłemu, sędzia-komisarz określa, jaki majątek dłużnika objęty zostanie poszczególnymi postępowaniami. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.
2. Jeżeli w Polsce nie zostało wszczęte postępowanie upadłościowe obejmujące majątek należący do podmiotu, wobec którego prowadzone są zagraniczne postępowania upadłościowe, postanowienie o którym mowa w ust. 1 wydaje sąd, który uznał zagraniczne postępowanie upadłościowe. Przepisy tytułu II stosuje się.

CZĘŚĆ TRZECIA
Odrębne postępowania upadłościowe

Tytuł I
Postępowanie upadłościowe wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika

Art. 417. Jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości wobec przedsiębiorcy lub osoby, o której mowa w art. 8 lub art. 9, złożono po ich śmierci, postępowanie upadłościowe prowadzone jest według przepisów zawartych w tytule niniejszym.

Art. 418. 1. Jeżeli w postępowaniu nie bierze udziału spadkobierca, którego prawa zostały stwierdzone prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku albo kurator spadku, sąd w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości ustanowi kuratora, do którego stosuje się art. 187. Po ogłoszeniu upadłości orzeczenie o powołaniu lub zmianie kuratora wydaje sędzia-komisarz.
2 W razie zbycia spadku przed ogłoszeniem upadłości postępowanie prowadzi się z udziałem nabywcy spadku, do którego stosuje się przepisy dotyczące upadłego.

Art. 419. W sprawach objętych przepisami niniejszego tytułu postępowanie upadłościowe prowadzone jest według przepisów o postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego.

Art. 420. Do masy upadłości wchodzą aktywa spadku po zmarłym dłużniku.

Art. 421. Ustanowienie wykonawcy testamentu oraz zapisy i polecenia są bezskuteczne wobec masy upadłości.

Art. 422. Przepisy art. 126-129 stosuje się do czynności upadłego, dokonanych na sześć miesięcy przed jego śmiercią.

Art. 423. W razie ogłoszenia upadłości w sprawach objętych przepisami niniejszego tytułu skutki prawne związane z przyjęciem spadku powstają po zakończeniu postępowania upadłościowego.

Art. 424. Po ukończeniu albo umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy na jej poczet otrzymane przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko spadkobiercy.

Tytuł II
Postępowanie upadłościowe wobec banków

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 425. Wniosek o ogłoszenie upadłości banku może zgłosić tylko Komisja Nadzoru Bankowego.

Art. 426. 1. Przed ogłoszeniem upadłości banku, sąd wysłuchuje co do podstaw ogłoszenia upadłości oraz co do osoby syndyka, nadzorcy sądowego albo zarządcy: przedstawiciela Komisji Nadzoru Bankowego, przedstawiciela Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, prezesa oraz innych członków ostatniego zarządu albo zarządu komisarycznego, względnie likwidatora banku, którego dotyczy wniosek. W przypadku postępowania dotyczącego upadłości banku państwowego lub banku będącego podmiotem zależnym od Skarbu Państwa, sąd wysłuchuje także przedstawiciela ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.
2. Sąd może odstąpić od wysłuchania prezesa oraz innych członków zarządu banku, jeżeli ich wysłuchanie spowodowałoby zwłokę w rozpoznaniu sprawy.
3. Syndykiem może być także inny bank.
4. O ogłoszeniu upadłości orzeka sąd w składzie trzech sędziów zawodowych.

Art. 427. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości banku nie może być oddalony z przyczyn, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2.
2. Przepisu art. 360 pkt.1 nie stosuje się.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, koszty postępowania pokrywa Narodowy Bank Polski.

Art. 428. 1. Sąd ogłasza upadłość banku z możliwością zawarcia układu.
2. Przepisów o wstępnym zgromadzeniu wierzycieli nie stosuje się.
3. W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sąd ustanawia kuratora do reprezentowania banku w postępowaniu upadłościowym. Do kuratora stosuje się przepisy art. 187 ust.3 i 4.

Art. 429. 1. Bankowy Fundusz Gwarancyjny jest uczestnikiem postępowania upadłościowego.
2. Wypłaty środków gwarantowanych dokonuje syndyk albo zarządca w imieniu i na rachunek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zgodnie z odrębnymi przepisami.
3. Przepis ust. 2 stosuje się do kuratora ustanowionego zgodnie z art. 428 ust. 3, jeżeli powierzono mu zarząd masą upadłości.

Art. 430. Wierzytelności z tytułu rachunków bankowych zaspokaja się bez ich zgłoszenia do masy upadłości.

Art. 431. Sprawozdania, o których mowa w art. 168, syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca przekazuje do wiadomości Komisji Nadzoru Bankowego i Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

Art. 432. Z dniem ogłoszenia upadłości:
1/ organy zarządzające i nadzorcze banku ulegają rozwiązaniu;
2/ wygasa zarząd komisaryczny oraz uprawnienia kuratora ustanowionego na podstawie art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 40, poz. 399 oraz z 2000 r. Nr 93, poz. 1027, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191, Nr 116, poz. 1226, Nr 11, poz. 1252 i Nr 122, poz. 1316);
3/ wygasają wszelkie uprawnienia osób wchodzących w skład organów banku do odpraw pieniężnych, jak też do wynagrodzenia za okres po ogłoszeniu upadłości.

Art. 433. Z dniem ogłoszenia upadłości ulegają rozwiązaniu:
1/ umowy rachunku bankowego; oprocentowanie rachunków bankowych jest naliczane do dnia ogłoszenia upadłości;

2/ umowy kredytu i pożyczki, jeżeli do dnia ogłoszenia upadłości nie nastąpiło oddanie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy (pożyczkobiorcy);
3/ umowy poręczenia, gwarancji bankowych i akredytyw, jeżeli do dnia ogłoszenia upadłości bank nie otrzymał prowizji z tytułu tych czynności;
4/ umowy o udostępnienie skrytek sejfowych oraz umowy przechowania, z tym że wydanie przedmiotów i papierów wartościowych powinno nastąpić w terminie uzgodnionym z oddającym na przechowanie.

Art. 434. 1. Syndyk albo nadzorca sądowy obowiązany jest do wykonywania czynności związanych z wypłatą środków gwarantowanych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, określonych w przepisach odrębnych.
2. Koszty czynności, o których mowa w ust. 1, zalicza się do kosztów postępowania upadłościowego.

Art. 435. 1. Propozycje układowe mogą złożyć także akcjonariusze (członkowie) reprezentujący dwie trzecie kapitału zakładowego banku w formie spółki akcyjnej lub funduszu udziałowego banku spółdzielczego, jak również bank zrzeszający, którego bank spółdzielczy jest akcjonariuszem.
2. Przed zatwierdzeniem układu sąd zasięga opinii Komisji Nadzoru Bankowego.

Art. 436. 1. Jeżeli nie doszło do zawarcia układu sąd zmienia postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie obejmujące likwidację majątku banku.
2. Warunki nabycia przedsiębiorstwa bankowego przez inne banki oraz termin składania ofert określa sędzia-komisarz po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Bankowego.
3. Postanowienie zatwierdzające wybór oferty sędzia-komisarz wydaje po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Bankowego.
Art. 437. 1. Nabywca przedsiębiorstwa bankowego przejmuje zobowiązania z tytułu rachunków bankowych.
2. Po zawarciu umowy sprzedaży przedsiębiorstwa bankowego syndyk zgłasza niezwłocznie sprzedaż banku do rejestru, w którym bank jest wpisany.

Art. 438. Jeżeli przedsiębiorstwo bankowe nie jest sprzedane w całości, syndyk za zezwoleniem sędziego-komisarza przystąpi do sprzedaży poszczególnych składników majątku upadłego banku.

Art. 439. 1. Zaspokojenie wierzytelności i należności przypadających od upadłego banku, nie objętych przepisem art. 437 ust. 1, następuje zgodnie z art. 342.
2. Należności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu przekazania kwot na wypłatę środków gwarantowanych, o których mowa w art. 429 ust. 2, ulegają zaspokojeniu w kategorii pierwszej bezpośrednio po kosztach postępowania upadłościowego oraz po zaspokojeniu należności za pracę.
Art. 440. Jeżeli wierzytelności i należności od upadłego były zabezpieczone ograniczonymi prawami rzeczowymi, ich zaspokojenie zastępuje zgodnie z art. 345 i 346.

DZIAŁ II
Postępowanie upadłościowe wobec banków hipotecznych

Art. 441. W razie ogłoszenia upadłości banku hipotecznego wierzytelności, prawa i środki, o których mowa w art. 18 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. Nr 140, poz. 940, zm. , Dz. U. 1998 r. Nr 107 poz. 669, Dz. U. 2000 r. Nr 6, poz. 70 i Nr 60, poz. 702, Dz. U. Nr 39, poz. 459), wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych, tworzą osobną masę upadłości, która służy przede wszystkim zaspokojeniu roszczeń wierzycieli z listów zastawnych; po zaspokojeniu roszczeń wierzycieli z listów zastawnych nadwyżkę środków z osobnej masy zalicza się do masy upadłości.

Art. 442. 1. W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sąd ustanowi kuratora dla reprezentowania w postępowaniu praw posiadaczy listów zastawnych. Przed ustanowieniem kuratora sąd zasięga opinii Komisji Nadzoru Bankowego co do osoby kuratora.
2. Do kuratora, o którym mowa w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy art. 187 ust. 3 i 4 oraz przepisy o sprawozdaniach syndyka.

Art. 443. Kurator zgłasza do masy upadłości:
1/ ogólną sumę nominalną nie umorzonych do dnia ogłoszenia upadłości listów zastawionych, których termin płatności przypada przed tym dniem oraz ogólną sumę nie zapłaconych odsetek,
2/ ogólną sumę nominalną listów zastawnych oraz odsetek płatnych po dniu ogłoszenia upadłości, oraz premii przewidzianych w planie.

Art. 444. 1. Syndyk, nadzorca sądowy oraz zarządca, udzielą kuratorowi wszelkich potrzebnych mu informacji. Kurator ma prawo przeglądać księgi i dokumenty upadłego banku, jeżeli jest mu to potrzebne do strzeżenia praw posiadaczy listów zastawnych.
2. Na zgromadzeniu wierzycieli kurator ma prawo głosu tylko w sprawach, które mogą mieć wpływ na prawa posiadaczy listów zastawnych.

Art. 445. Ogłoszenie upadłości banku hipotecznego nie narusza terminów wymagalności jego zobowiązań wobec wierzycieli z listów zastawnych.

Art. 446. 1. Likwidację osobnej masy upadłości syndyk przeprowadza z udziałem kuratora.
2. W razie wyrażenia zgody przez radę wierzycieli lub sędziego-komisarza na sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład osobnej masy upadłości sprzedaż wymaga zgody kuratora.
3. Składniki mienia wpisane do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych sprzedaje się innemu bankowi hipotecznemu, chyba że nie jest to możliwe albo że cena oferowana przez inne banki hipoteczne jest znacznie niższa od kwot, które można uzyskać ze ściągnięcia należności zabezpieczonych i pozostałych składników. Sprzedaż tych składników powoduje przejście na nabywcę zobowiązań upadłego banku wobec wierzycieli z hipotecznych listów zastawnych. Na przejście to zgoda wierzycieli z hipotecznych listów zastawnych nie jest wymagana. Na sprzedaż składników mienia wymagana jest zgoda kuratora. O dokonanej sprzedaży należy obwieścić.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do sprzedaży składników mienia wpisanych do rejestru zabezpieczenia publicznych listów zastawnych.
5. Umowa sprzedaży wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, o której mowa w ust. 2, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej.

Art. 447. Z osobnej masy upadłości zaspokaja się kolejno:

1) koszty likwidacji tej masy, które obejmują także wynagrodzenie kuratora,
2) należności posiadaczy listów zastawnych i listy zastawne według ich wartości nominalnej,
3) odsetki (kupony).

Art. 448. Jeżeli osobna masa upadłości nie wystarcza na pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych, pozostała suma podlega zaspokojeniu w podziale funduszów masy upadłości; z tą sumą kurator głosuje przy zawarciu układu, przy czym przysługuje mu jeden głos od każdej sumy, która wynika z podziału sumy wszystkich innych wierzytelności, uprawnionych do głosowani, przez liczbę wierzycieli, którzy reprezentują te wierzytelności. Sumę na zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych z funduszu masy upadłości przekazuje się do funduszu osobnej masy upadłości.

Art. 449. Nie można wprowadzać do obiegu listów zastawnych emitowanych przez upadłego, które są jego własnością. Listy takie podlegają umorzeniu.

DZIAŁ III

Postępowanie upadłościowe wobec banków i instytucji kredytowych mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 450. Przepisy niniejszego działu stosuje się w przypadku:

1) ogłoszenia upadłości banku krajowego, jeżeli prowadzi on działalność także za granicą Rzeczypospolitej Polskiej w państwie lub państwach członkowskich Unii Europejskiej,
2) ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania wobec banku zagranicznego lub zagranicznej instytucji kredytowej, mających siedzibę lub oddział w państwie członkowskim Unii Europejskiej, jeżeli prowadzą one działalność w Polsce,
3) ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania wobec oddziału instytucji kredytowej mającej siedzibę w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej, jeżeli prowadzi on działalność w Polsce oraz w co najmniej jednym innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Art. 451. Użyte w niniejszym dziale określenia oznaczają:

1) bank krajowy - bank mający siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
2) bank zagraniczny - bank mający siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej,
3) instytucja kredytowa - podmiot mający swoją siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, prowadzący we własnym imieniu i na własny rachunek, na podstawie zezwolenia właściwych władz nadzorczych, działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków powierzonych pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym i udzielaniu kredytów lub na wydawaniu pieniądza elektronicznego w rozumieniu odrębnych przepisów,

4) oddział banku krajowego - jednostkę organizacyjną banku krajowego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego bankowi krajowemu,
5) oddział banku zagranicznego - jednostkę organizacyjną banku zagranicznego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego temu bankowi,
6) oddział instytucji kredytowej - jednostkę organizacyjną instytucji kredytowej wykonującą w jej imieniu i na jej rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego tej instytucji kredytowej,
7) sąd zagraniczny - sąd lub inny organ uprawniony do prowadzenia lub nadzorowania postępowania upadłościowego, układowego lub innego podobnego postępowania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,
8) zarządca zagraniczny - osobę lub podmiot wyznaczony w zagranicznym postępowaniu upadłościowym, układowym lub innym podobnym postępowaniu do zarządzania, reorganizowania lub likwidacji majątku dłużnika, ustanowiony zgodnie z prawem obowiązującym w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Art. 452. Zagraniczne postępowanie upadłościowe, postępowanie układowe lub inne podobne postępowanie prowadzone wobec banków albo instytucji kredytowych mających siedzibę w państwie Unii Europejskiej, podlega uznaniu z mocy prawa, jeżeli postępowanie wszczął właściwy sąd zagraniczny w państwie Unii Europejskiej, w którym bank lub instytucja kredytowa ma siedzibę.

Art. 453. W skład masy upadłości wchodzi mienie upadłego niezależnie od tego, gdzie się znajduje. Nie dotyczy to ogłoszenia upadłości oddziału banku lub instytucji kredytowej mających siedzibę w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej.

Art. 454. Przepisu art. 381 ust. 2 nie stosuje się. Nie dotyczy to oddziałów banków lub instytucji kredytowych mających siedzibę w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej.

Rozdział II

Postępowanie

Art. 455. 1. Sąd, który ogłosił upadłość banku krajowego lub oddziału banku zagranicznego powiadamia o tym niezwłocznie właściwe organy państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym znajduje się oddział banku krajowego, albo inny oddział banku zagranicznego, mającego siedzibę w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej, informując o skutkach ogłoszenia upadłości.
2. Jeżeli wszczęcie postępowania, o którym mowa w ust. 1 może wpływać na prawa osób trzecich w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej albo gdy takim osobom przysługuje zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości, postanowienie to podlega obwieszczeniu w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich oraz w dwóch czasopismach o zasięgu ogólnokrajowym w każdym państwie, w którym znajduje się oddział banku. Termin do wniesienia zażalenia liczy się od dnia obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.
3. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 2 jest dokonywane w języku lub jednym z języków urzędowych państwa, w którym jest zamieszczane. W obwieszczeniu należy określić cel i

podstawy prawne ogłoszenia upadłości, termin wniesienia zażalenia oraz adres sądu właściwego do jego rozpoznania wraz z adresem sądu, za pośrednictwem którego wnosi się zażalenie.

Art. 456. 1. Wezwanie do zgłaszania wierzytelności przez wierzycieli zamieszkałych lub mających siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej powinno zawierać nagłówek o treści: "Wezwanie do zgłaszania wierzytelności. Termin zgłoszenia". Wezwanie powinno wskazywać termin zgłoszenia wierzytelności, skutki jego uchybienia, zawierać informację, czy wierzyciele posiadający wierzytelności uprzywilejowane lub zabezpieczone rzeczowo muszą dokonać zgłoszenia wierzytelności, a także określać obowiązek załączenia dowodów stwierdzających istnienie wierzytelności.
2. Wierzyciel zamieszkały lub mający siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej może zgłosić wierzytelność w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych państwa, w którym ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, jednakże przynajmniej nagłówek "Zgłoszenie wierzytelności" powinien być wyrażony w języku polskim. Sąd może zażądać uwierzytelnionego przekładu zgłoszenia na język polski.

Art. 457. 1.Wierzyciele upadłościowi banku lub instytucji kredytowej mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej mają w postępowaniu takie same prawa, jak wierzyciele krajowi.
2. Zagraniczne należności publicznoprawne zaspokaja się w kategorii czwartej.

Art. 458. 1. W przypadku ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania w stosunku do banku zagranicznego, zagranicznej instytucji kredytowej albo ich oddziałów, mających siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej, zarządca zagraniczny zamierzający wykonywać swe czynności w Polsce obowiązany jest wykazać swe uprawnienia urzędowo poświadczonym odpisem orzeczenia lub decyzji o jego ustanowieniu wraz z uwierzytelnionym przekładem na język polski.
2. Zarządca zagraniczny, o którym mowa w ust. 1, korzysta w zakresie swych czynności urzędowych w Polsce z takich samych uprawnień, jakie przysługują mu w państwie, w którym został powołany.
3. Zarządca zagraniczny obowiązany jest wystąpić z wnioskiem o ujawnienie ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania w księgach wieczystych, Krajowym Rejestrze Sądowym i innych rejestrach prowadzonych w Polsce. Z żądaniem takim wystąpić mogą właściwe organy sądowe lub administracyjne państwa, w którym ogłoszono upadłość, otwarto postępowanie układowe lub wszczęto inne podobne postępowanie. Koszty poniesione w związku z tym ujawnieniem wchodzą w skład kosztów postępowania.

Rozdział III
Prawo właściwe

Art. 459. W postępowaniu upadłościowym wszczętym w Polsce stosuje się prawo polskie, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 460. 1. Stosunki pracy pracowników zatrudnionych za granicą podlegają prawu właściwemu dla umowy o pracę.
2. Do umów mających za przedmiot korzystanie albo nabycie nieruchomości położonej za granicą stosuje się prawo państwa, w którym nieruchomość jest położona.

3. Prawa dotyczące nieruchomości położonej za granicą oraz statku morskiego lub powietrznego, wpisanych do rejestru podlegają prawu państwa, w którym nieruchomość jest położona lub prowadzony jest rejestr.

Art. 461. 1. Ogłoszenie upadłości nie narusza praw wierzycieli i osób trzecich ciążących do rzeczy i innego mienia upadłego położonego za granicą, nie wyłączając zorganizowanych części tego mienia, a w szczególności prawa do rozporządzenia mieniem w celu zaspokojenia należności lub prawa do zaspokojenia należności z przychodów, które mienie przynosi, prawa zastawu i hipoteki, prawa do żądania wydania mienia od osób, we władaniu których się ono znajduje wbrew woli uprawnionego, prawa do powierniczego korzystania z mienia.
2. Przepis ust. 1 stosuje się do praw i roszczeń osobistych, wpisanych do ksiąg wieczystych i innych rejestrów publicznych, których realizacja prowadzi do powstania praw wymienionych w ust. 1.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie wyłączają możliwości żądania w drodze powództwa stwierdzenia nieważności czynności prawnej lub uznania za bezskuteczną czynność prawną dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Art. 462. 1. Zastrzeżenie w umowie sprzedaży prawa własności na rzecz sprzedawcy nie wygasa wskutek ogłoszenia upadłości banku, będącego nabywcą przedmiotu umowy, jeżeli w chwili ogłoszenia upadłości przedmiot umowy znajdował się za granicą.
2. Ogłoszenie upadłości banku, będącego zbywcą składnika mienia, nie może być podstawą do odstąpienia od umowy sprzedaży, jeżeli wydanie przedmiotu sprzedaży nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a w chwili ogłoszenia upadłości przedmiot sprzedaży znajdował się za granicą.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie wyłączają możliwości żądania w drodze powództwa stwierdzenia nieważności czynności prawnej lub uznania za bezskuteczną czynność prawną dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Art. 463. 1. Ogłoszenie upadłości nie narusza prawa wierzyciela do potrącenia swej wierzytelności z wierzytelnością banku, jeżeli takie potrącenie jest dopuszczalne według prawa właściwego dla wzajemnej wierzytelności banku.
2. Przepis ust. 1 nie wyłącza możliwości żądania w drodze powództwa stwierdzenia nieważności czynności prawnej lub uznania za bezskuteczną czynność prawną dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Art. 464. Wykonywanie praw, których powstanie, istnienie lub zbycie wymaga dokonania wpisu do ksiąg lub rejestrów, ujawnienia na rachunku albo złożenia do centralnego depozytu podlega prawu państwa, w którym księgi lub rejestry, rachunki albo depozyty są prowadzone.

Art. 465. Z zastrzeżeniem art. 464 prawo odkupu podlega prawu właściwemu dla zobowiązań umownych mającemu zastosowanie do umowy, z której prawo to wynika.

Art. 466. Z zastrzeżeniem art. 464 do umów zawieranych w ramach transakcji na rynku regulowanym stosuje się prawo właściwe dla zobowiązań umownych mające zastosowanie do transakcji zawieranych na tym rynku.

Art. 467. Czynność kompensowania podlega prawu właściwemu dla zobowiązań umownych mającemu zastosowanie do tych umów.

Art. 468. Skuteczność i ważność czynności prawnej rozporządzającej w stosunku do nieruchomości, statku morskiego lub powietrznego, podlegającego wpisowi do rejestru albo w stosunku do praw, których powstanie, istnienie lub zbycie wymaga dokonania wpisu do ksiąg lub rejestrów, ujawnienia na rachunku albo złożenia do centralnego depozytu, dokonanej przez upadłego po ogłoszeniu podlega prawu państwa, w którym nieruchomość jest położona lub w którym prowadzone są księgi, rejestry, rachunki albo depozyty.

Art. 469. Przepisów o nieważności i bezskuteczności czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli nie stosuje się, gdy prawo właściwe dla tej czynności nie przewiduje bezskuteczności czynności dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Art. 470. Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe toczące się przed sądem państwa członkowskiego Unii Europejskiej ocenia się według prawa państwa, w którym sprawa się toczy.

Tytuł III
Postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Art. 471. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń może zgłosić także Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, zwana dalej Komisją.
2. Komisja jest uczestnikiem postępowania.

Art. 472. 1. Przed ogłoszeniem upadłości zakładu ubezpieczeń sąd zasięga opinii Komisji co do osoby syndyka. Syndyk powinien posiadać znajomość organizacji i zasad działania zakładów ubezpieczeń. Syndykiem może być inny zakład ubezpieczeń.
2. Syndyk przedkłada Komisji co najmniej raz w roku sprawozdanie ze swoich czynności oraz sprawozdanie rachunkowe, po jego zatwierdzeniu przez sędziego-komisarza.
3. Syndyk o ogłoszeniu upadłości zawiadamia znanych mu wierzycieli, którzy udzielili upadłemu kredytu.

Art. 473. O ogłoszeniu upadłości orzeka sąd w składzie trzech sędziów zawodowych.

Art. 474. 1. W postanowieniu o ogłoszeniu upadłości sąd po zasięgnięciu opinii Komisji ustanawia kuratora do reprezentowania w postępowaniu upadłościowym interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.
2. Do kuratora, o którym mowa w niniejszym dziale, stosuje się odpowiednio przepisy art. 187 ust. 3 i 4 oraz przepisy o sprawozdaniach syndyka.
3. Kuratorowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez sędziego-komisarza na wniosek Komisji. Wynagrodzenie wypłaca się z funduszów masy upadłości i zalicza się do kosztów postępowania upadłościowego.

Art. 475. 1. Syndyk, nadzorca sądowy oraz zarządca udzielają kuratorowi wszelkich potrzebnych mu wiadomości. Kurator ma prawo przeglądać księgi i dokumenty upadłego, jeżeli

jest to mu potrzebne do strzeżenia praw ubezpieczonych. Na zgromadzeniu wierzycieli kurator ma prawo głosu tylko w sprawach, które mogą mieć wpływ na prawa ubezpieczonych
2. Kurator ma prawo wnoszenia środków zaskarżenia w imieniu własnym na rzecz osób ubezpieczonych, upoważnionych i uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz jest uprawniony do zawarcia umowy o przeniesienie portfela ubezpieczeń, do innego zakładu z możliwością obniżenia sum ubezpieczenia lub wysokości wypłacanych odszkodowań lub świadczeń. W przypadku zatwierdzenia przez Komisję umowy o przeniesienie portfela, kurator ogłasza niezwłocznie jej treść trzykrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.
3. Ubezpieczonym nie przysługuje prawo sprzeciwu co do zawarcia umowy o przeniesienie portfela ubezpieczeń.
4. Do umowy o przeniesienie portfela ubezpieczeń zawartej przez kuratora stosuje się przepisy odrębne o przeniesieniu portfela ubezpieczeń.

Art. 476. Do ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia art. 233 nie stosuje się.

Art. 477. Umowy ubezpieczenia zawarte przez upadły zakład ubezpieczeń wygasają jeżeli kurator nie zawarł umowy o przeniesienie portfela:

1/ z umów obowiązkowych oraz umów ubezpieczenia na życie, w terminie trzech miesięcy od ogłoszenia upadłości,
2/ innych umów w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości.

Art. 478. 1. Z dniem ogłoszenia upadłości aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych upadłego zakładu ubezpieczeń tworzą osobną masę upadłości przeznaczoną na zaspokojenie roszczeń z tytułu umów ubezpieczenia oraz kosztów likwidacji tej masy.
2. Likwidację osobnej masy upadłości przeprowadza syndyk z udziałem kuratora.
3. W razie wyrażenia zgody przez radę wierzycieli lub sędziego-komisarza na sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład osobnej masy upadłości sprzedaż wymaga zgody kuratora.

Art. 479. 1. Z osobnej masy upadłości zaspokaja się kolejno:

1) koszty likwidacji osobnej masy upadłości,
2) wierzytelności z umów ubezpieczenia.

2. Niezaspokojone z osobnej masy upadłości wierzytelności z umów ubezpieczenia umieszcza się w planie podziału funduszów masy upadłości w odrębnej kategorii, zaspokajanej po kategorii pierwszej określonej w art. 342.
3. Niezaspokojone w postępowaniu upadłościowym należności osób pokrzywdzonych i uprawnionych z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych zaspokaja Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych według odrębnych przepisów.

Art. 480. W razie oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń z powodu, że majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania jak również w razie umorzenia postępowania upadłościowego, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny zaspokaja roszczenia osób poszkodowanych i uprawnionych, w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 481. Przy zawieraniu układu kurator głosuje sumą wierzytelności ubezpieczonych niezaspokojonych z osobnej masy upadłości, przy czym przysługuje mu jeden głos od każdej sumy, która wynika z podziału sumy wszystkich innych wierzytelności uprawniających do głosowania przez liczbę wierzycieli, którzy reprezentują te wierzytelności.

DZIAŁ II
Postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń oraz ich oddziałów, mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Art. 482. Przepisy art. 452-470 stosuje się odpowiednio w przypadku ogłoszenia upadłości krajowego zakładu ubezpieczeń, jeżeli prowadzi on działalność także za granicą Rzeczypospolitej Polskiej w państwie lub państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz w przypadku ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania wobec zagranicznego zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę lub oddział w państwie członkowskim Unii Europejskiej, jeżeli prowadzi on działalność w Polsce lub ogłoszenia upadłości, otwarcia postępowania układowego lub innego podobnego postępowania wobec oddziału zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w państwie nie będącym członkiem Unii Europejskiej.

Art. 483. Użyte w art. 482 określenia oznaczają:

1) krajowy zakład ubezpieczeń - przedsiębiorcę mającego siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, który uzyskał zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w rozumieniu odrębnych przepisów,
2) oddział krajowego zakładu ubezpieczeń - jednostkę organizacyjną krajowego zakładu ubezpieczeń, wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego krajowemu zakładowi ubezpieczeń,
3) zagraniczny zakład ubezpieczeń - przedsiębiorcę mającego siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, wykonującego działalność ubezpieczeniową w rozumieniu odrębnych przepisów
4) oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń - jednostkę organizacyjną zagranicznego zakładu ubezpieczeń, wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz działalność ubezpieczeniową.

Tytuł IV
Postępowanie upadłościowe wobec podmiotów emitujących obligacje

Art. 484. 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się w razie ogłoszenia upadłości podmiotu emitującego obligacje, jeżeli na zabezpieczenie praw z obligacji ustanowiono zabezpieczenie na majątku emitenta.
2. Przepisów niniejszego działu nie stosuje się w razie ogłoszenia upadłości emitenta obligacji przychodowych, jeżeli emitent w treści obligacji ograniczył swą odpowiedzialność do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsięwzięcia. Środki przeznaczone na zaspokojenie praw obligatariuszy z takich obligacji nie wchodzą do masy upadłości, a roszczenia obligatariuszy nie podlegają zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym.

Art. 485. Dla reprezentowania praw obligatariuszy sąd ustanawia kuratora. Kuratorem może być także bank, z którym upadły zawarł umowę o reprezentowanie obligatariuszy wobec emitenta.

Art. 486. Do kuratora, o którym mowa w niniejszym tytule stosuje się odpowiednio przepisy art. 187 ust. 3 i 4 oraz przepisy o sprawozdaniach syndyka.

Art. 487. 1. Syndyk, nadzorca sądowy oraz zarządca udzielają kuratorowi wszelkich potrzebnych mu wiadomości. Kurator ma prawo przeglądać księgi i dokumenty upadłego, jeżeli jest to mu potrzebne do strzeżenia praw obligatariuszy. Na zgromadzeniu wierzycieli kurator ma prawo głosu tylko w sprawach, które mogą mieć wpływ na prawa obligatariuszy.
2. Przy zawieraniu układu kurator głosuje sumą wierzytelności obligatariuszy niezaspokojonych z osobnej masy upadłości, przy czym przysługuje mu jeden głos od każdej sumy, która wynika z podziału sumy wszystkich innych wierzytelności uprawniających do głosowania przez liczbę wierzycieli, którzy reprezentują te wierzytelności.

Art. 488. 1. Kurator zgłasza do masy upadłości:
1) ogólną sumę nominalną nieumorzonych do dnia ogłoszenia upadłości obligacji, których termin płatności przypada przed tym dniem oraz ogólną sumę niezapłaconych odsetek od tych obligacji,
2) ogólną sumę obligacji oraz odsetek płatnych po dniu ogłoszenia upadłości.

2. W zgłoszeniu należy wymienić składniki majątku emitenta, na których ustanowiono zabezpieczenie praw obligatariuszy.

Art. 489. 1. Przedmiot zabezpieczenia praw z obligacji tworzy osobną masę upadłości przeznaczoną na zaspokojenie praw obligatariuszy.
2. Likwidację osobnej masy upadłości przeprowadza syndyk z udziałem kuratora.
3. W razie wyrażenia zgody przez radę wierzycieli lub sędziego-komisarza na sprzedaż z wolnej ręki mienia wchodzącego w skład osobnej masy upadłości sprzedaż wymaga zgody kuratora.

Art. 490. Z osobnej masy upadłości zaspokaja się kolejno:
1) koszty likwidacji tej masy, które obejmują także wynagrodzenie kuratora,
2) należności obligatariuszy w nominalnej ich cenie,
3) odsetki (kupony).

Art. 491. Jeżeli osobna masa upadłości nie wystarczy na pełne zaspokojenie należności obligatariuszy, należności niezaspokojone podlegają zaspokojeniu z funduszu masy upadłości.

Art. 492. Nie można wprowadzać do obiegu obligacji emitowanych przez upadłego, które są jego własnością. Obligacje takie podlegają umorzeniu.

CZĘŚĆ CZWARTA
Postępowanie naprawcze w razie zagrożenia niewypłacalnością

Art. 493.1. Przepisy części czwartej stosuje się do przedsiębiorców wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego zagrożonych niewypłacalnością.
2. Przedsiębiorca jest zagrożony niewypłacalnością, jeżeli pomimo spłacania swoich zobowiązań, według rozsądnej oceny jego sytuacji ekonomicznej jest oczywistym, że w niedługim czasie stanie się niewypłacalny.

Art. 494. W zakresie nieuregulowanym w Części czwartej, do postępowania naprawczego przepisy Tytułu II Części pierwszej stosuje się odpowiednio.

Art. 495.1. Przedsiębiorca składa w sądzie oświadczenie o wszczęciu postępowania naprawczego, które powinno zawierać dane wymienione w art. 22 ust. 1 pkt 1 – 3 i ust.2.

2. Wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust.1, przedsiębiorca składa plan naprawczy, dokumenty wymienione w art.. 23 ust 1 oraz oświadczenie na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym, o prawdziwości danych zawartych w oświadczeniu i załączonych dokumentach.

Art. 496. O złożeniu oświadczenia o wszczęciu postępowania naprawczego, przedsiębiorca ogłasza w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu lokalnym i w jednym o zasięgu ogólnopolskim. Ogłoszenie może być obwieszczone ponadto w inny sposób.

Art. 497. Data ogłoszenia oświadczenia, o którym mowa w art. 495 ust.1, w Monitorze Sądowym i Gospodarczym jest dniem wszczęcia postępowania naprawczego.

Art. 498.1. Po wszczęciu postępowania naprawczego, na czas jego trwania, sąd ustanawia dla przedsiębiorcy nadzorcę sądowego oraz może powołać biegłego, o którym mowa w art. 31.
2. Do nadzorcy sądowego, ustanowionego na podstawie ust. 1 stosuje się przepisy o nadzorcy sądowym w postępowaniu upadłościowym, z zastrzeżeniem ust 3.
3. Przedsiębiorca obowiązany jest niezwłocznie zawrzeć z nadzorcą sądowym umowę zlecenia o wykonywanie czynności nadzorcy i na tej podstawie wypłacać mu sukcesywnie wynagrodzenie w wysokości podwójnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 499. 1. Z dniem wszczęcia postępowania naprawczego:
1) przedsiębiorca zawiesza spłatę zobowiązań, z wyjątkiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe,
2) zawiesza się naliczanie odsetek,
3) nie mogą być wszczynane przeciwko przedsiębiorcy egzekucje i postępowania zabezpieczające, a wszczęte podlegają z mocy prawa zawieszeniu.

2. Sąd może na wniosek przedsiębiorcy zmienić zarządzenia tymczasowe wydane w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, w szczególności przez uchylenie dokonanych zajęć.
3. Przepisu ust.2. nie stosuje się do wierzytelności, o których mowa w art. 274 ust.1 pkt 2 i 4 i ust 2.

Art. 500. 1. Wszczęcie postępowania naprawczego nie ma wpływu na wszczynanie przeciwko przedsiębiorcy postępowania sądowego, w tym postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości na wniosek wierzyciela oraz postępowania administracyjnego.
2. W razie złożenia przez wierzyciela wniosku o ogłoszenie upadłości, sąd odroczy jego rozpoznanie do czasu zakończenia postępowania naprawczego albo połączy rozpoznanie wniosku z postępowaniem o zatwierdzenie układu.
3. Przepis ust. 2 nie wyklucza możliwości zabezpieczenia majątku na podstawie art. 36 – 43.

Art. 501. W sprawach z zakresu prawa pracy, wszczęcie postępowania naprawczego wywołuje skutki jak ogłoszenie upadłości, z wyłączeniem spraw dotyczących ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Art. 502.1. Od dnia wszczęcia postępowania naprawczego do dnia prawomocnego rozstrzygnięcia co do zatwierdzenia układu albo umorzenia postępowania, przedsiębiorca nie może zbywać ani obciążać swego majątku. Przepis art. 81 i 82 stosuje się odpowiednio

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do rzeczy zbywanych w zakresie działalności gospodarczej przedsiębiorcy.

Art. 503. Plan naprawczy, o którym mowa w art. 495 ust 2, powinien zapewniać przywrócenie przedsiębiorcy zdolności do konkurowania na rynku. Plan powinien zawierać uzasadnienie. Przepis art. 281 stosuje się odpowiednio.

Art. 504.1. Sposób naprawy przedsiębiorstwa powinien określać restrukturyzację zobowiązań, majątku oraz zatrudnienia w przedsiębiorstwie.
2. Do określenia sposobu restrukturyzacji zobowiązań stosuje się odpowiednio przepis art.271.
3.Propozycje restrukturyzacji majątku przedsiębiorcy powinny wskazywać jaka część majątku zostanie zbyta, wydzierżawiona lub wynajęta, określać sposoby zbycia oraz na co zostaną przeznaczone uzyskane środki. Propozycje te nie mogą obejmować składników majątku nie stanowiących własności przedsiębiorcy, chyba że właściciel wyrazi na to zgodę na piśmie.
4. Propozycje restrukturyzacji zatrudnienia powinny wskazywać ogólną liczbę zatrudnionych, liczbę pracowników zwalnianych, zasady zwolnień oraz konsekwencje finansowe tych zmian.

Art. 505. Restrukturyzacja zobowiązań następuje w drodze układu zawartego na zgromadzeniu wierzycieli.

Art. 506.1. Termin zgromadzenia wierzycieli ustala przedsiębiorca w porozumieniu z nadzorcą sądowym.

2. Zgromadzenie wierzycieli nie może się odbyć wcześniej niż po upływie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania naprawczego.

3. Przedsiębiorca zawiadamia wierzycieli o terminie i miejscu zgromadzenia wierzycieli listem poleconym lub za dowodem doręczenia co najmniej dwa tygodnie przed zgromadzeniem. Wraz z zawiadomieniem należy doręczyć wierzycielom plan naprawczy.

Art. 507. W zgromadzeniu wierzycieli mają prawo uczestniczyć wierzyciele, którzy zostali prawidłowo powiadomieni o terminie zgromadzenia, albo pomimo braku prawidłowego powiadomienia zgłoszą nadzorcy sądowemu swoje uczestnictwo, a przedsiębiorca nie zaprzeczy istnienia ich wierzytelności.

Art. 508. Zgromadzenie wierzycieli prowadzi nadzorca sądowy.

Art. 509. Do czasu rozpoczęcia głosowania nad układem, wierzyciele mogą zgłaszać zmiany do propozycji restrukturyzacji zobowiązań.

Art. 510.1. Głosowanie nad układem może odbywać się w grupach wierzycieli. Podziału na grupy dokonuje przedsiębiorca. Przepis art. 279 ust.1 stosuje się odpowiednio.

2. Na zgromadzeniu wierzycieli wierzyciele głosują z sumą swoich wierzytelności, jaką umieszczono na liście wierzytelności, sporządzoną przez przedsiębiorcę z zachowaniem wymogów art. 246 – 252.

Art. 511.1. Układ jest przyjęty, jeżeli wypowie się za nim większość wierzycieli uprawnionych do uczestniczenia w zgromadzeniu wierzycieli mających łącznie dwie trzecie ogólnej sumy wierzytelności uprawniających do głosowania.

2. Jeżeli wierzyciele głosowali w dwu lub więcej grupach, art. 285 stosuje się odpowiednio.

Art. 512.1. Z przebiegu zgromadzenia sporządza się protokół, który powinien zawierać osnowę układu oraz wymieniać wierzycieli głosujących za układem i przeciwko układowi.

2. Do zgromadzenia wierzycieli w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy art. 196 – 198, 254 ust 1- 3 i art. 285.

Art. 513.1. Nieprzyjęcie układu nie wyklucza możliwości ponownego zwołania zgromadzenia wierzycieli, na którym dopuszcza się zgłoszenie nowych propozycji restrukturyzacji zobowiązań oraz innych zmian w planie naprawczym.

2. O terminie ponownego zgromadzenia wierzycieli nadzorca sądowy ogłasza na zgromadzeniu, na którym układ nie został przyjęty.

3. Oddany poprzednio głos wierzyciela, który nie stawił się na ponowne zgromadzenie wierzycieli, zachowuje moc przy obliczaniu wyników głosowania.

Art. 514.1. Każdy z wierzycieli uprawniony do udziału w zgromadzeniu może zgłosić zarzuty przeciwko układowi.

2. Zarzuty może zgłosić wierzyciel nieuprawniony do udziału w zgromadzeniu, jeżeli wykaże, że układ może mu utrudnić dochodzenie roszczeń.

3. Zarzuty wnosi się do sądu w terminie tygodnia od dnia zawarcia układu. Dla wierzycieli, którzy nie zostali zawiadomieni o zgromadzeniu wierzycieli, termin ten biegnie od dnia obwieszczenia, o którym mowa w art. 515 ust. 1.

Art. 515.1. Sąd zatwierdza układ po przeprowadzeniu rozprawy. O terminie rozprawy należy dokonać obwieszczenia zgodnie z przepisem art. 222 oraz zawiadomić przedsiębiorcę i osoby, które wniosły zarzuty.

2. Zatwierdzając układ sąd może ustanowić nadzorcę sądowego na czas wykonania układu. Przepis art. 498 stosuje się odpowiednio.

3. Na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu służy zażalenie.

Art.516.1. Sąd odmawia zatwierdzenia układu jeżeli:

1) brak było podstaw do prowadzenia postępowania naprawczego,
2) przedsiębiorca nie złożył wymaganych w sprawie dokumentów,
3) dane zawarte w dokumentach i oświadczeniach przedsiębiorcy były nieprawdziwe,
4) przedsiębiorca nie zawiadomił wszystkich znanych mu wierzycieli o terminie zgromadzenia wierzycieli,
5) nadzorca sądowy nie miał możliwości sprawowania nadzoru,
6) przedsiębiorca zbył lub obciążył swe mienie albo udzielił niektórym wierzycielom większych korzyści z naruszeniem postanowień art.502,
7) z okoliczności sprawy wynika, że układ nie będzie wykonany,
8) układ jest krzywdzący dla wierzycieli, którzy wnieśli zarzuty,
9) przyjęty plan naprawczy nie gwarantuje przywrócenia przedsiębiorcy długookresowej zdolności do konkurowania na rynku.

2. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust.1 pkt 8 i 9, sąd może zatwierdzić układ, jeżeli wierzyciele zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie gorszym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego.

3. Odmowa zatwierdzenia układu wywołuje skutki takie jak uchylenie układu. . W przypadku odmowy zatwierdzenia układu z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 i 6, odsetki od zobowiązań przedsiębiorcy należne za okres postępowania naprawczego, przysługują w podwójnej wysokości.

Art. 517.1. Układ wiąże wszystkich wierzycieli, którzy zostali zawiadomieni o zgromadzeniu wierzycieli, na którym doszło do zawarcia układu.

2. Do wykonania układu przepis art. 297 stosuje się odpowiednio.

Art. 518. 1. Układem objęte są wierzytelności umieszczone na liście wierzytelności, jeżeli zostały potwierdzone przez wierzycieli.

2. Układem objęte są wierzytelności sporne, jeżeli spór o ich istnienie lub wysokość rozstrzygnięty został po zatwierdzeniu układu. W tym przypadku układem objęte są umieszczone na liście wierzytelności, do wysokości zgłoszonej przez przedsiębiorcę prowadzącego postępowanie naprawcze.

Art. 519. Układ nie narusza praw wierzycieli wobec poręczyciela i współdłużnika przedsiębiorcy prowadzącego postępowanie naprawcze.

Art. 520.1. Jeżeli postępowanie naprawcze prowadzi mały lub średni przedsiębiorca, postępowanie umarza się z mocy prawa w razie nie zawarcia układu w terminie trzech miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. W innych przypadkach postępowanie umarza się po upływie czterech miesięcy od dnia jego wszczęcia.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd może przedłużyć termin do zawarcia układu nie dłużej niż o dwa miesiące.

Art. 521.1. Sąd uchyla układ, jeżeli przedsiębiorca nie wykonuje układu albo gdy przyczyny, o których mowa w art. 516 ust.1 pkt. 1-7 i 9 ujawniły się w okresie wykonywania układu.

2. Sąd może uchylić układ, jeżeli przedsiębiorca nie realizuje planu naprawczego przyjętego w toku postępowania naprawczego.

Art. 522.1.O uchyleniu układu sąd orzeka na wniosek zgłoszony przez każdego z wierzycieli oraz przez osoby, które zgodnie z układem są uprawnione do nadzoru nad jego wykonaniem.

2. W razie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy, który zawarł układ w postępowaniu naprawczym, sąd ogłaszając upadłość, z urzędu orzeka o uchyleniu układu.

3. Uchylenie układu powoduje ukończenie postępowania naprawczego. Poza tym do skutków uchylenia układu przepis art. 305 stosuje się odpowiednio.

CZĘŚĆ PIĄTA
Przepisy karne

Art. 523. 1. Kto będąc dłużnikiem albo osobą uprawnioną do reprezentowania dłużnika, który jest osobą prawną lub spółką handlową nie mającą osobowości prawnej, podaje we wniosku o ogłoszeniu upadłości albo w oświadczeniu o wszczęciu postępowania naprawczego nieprawdziwe dane:

- podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Tej samej karze podlega kto będąc dłużnikiem lub osobą uprawnioną do reprezentowania dłużnika, który jest osobą prawną lub spółką handlową nie mającą osobowości prawnej, w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości albo w postępowaniu naprawczym podaje sądowi nieprawdziwe informacje co do stanu majątku dłużnika.

Art. 524. 1. Kto będąc upadłym albo osobą uprawnioną do reprezentowania upadłego, który jest osobą prawną lub spółką handlową nie mającą osobowości prawnej, nie wydaje syndykowi całego majątku wchodzącego do masy upadłości, ksiąg rachunkowych lub innych dokumentów dotyczących jego majątku
- podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
2. Tej samej karze podlega kto będąc upadłym, albo osobą uprawnioną do reprezentowania upadłego, który jest osobą prawną lub spółką handlową nie mającą osobowości prawnej, nie udziela syndykowi lub sędziemu-komisarzowi informacji dotyczących majątku upadłego.

CZĘŚĆ SZÓSTA
Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe

DZIAŁ I
Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 525. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U Nr 16, poz. 93, z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855, 857 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638) w art. 874:
1/ dotychczasową treść oznacza się jako § 1,
2/ dodaje się § 2 w brzmieniu:
" § 2. Spółka ulega rozwiązaniu z dniem ogłoszenia upadłości wspólnika."

Art. 526. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, z 1965 r. Nr 15 poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665 i Nr 73, poz. 852, Nr 99 poz. 1037, Nr 114 poz. 1191, 1193, Nr 122 poz. 1314, 1322 oraz z 2000 r. Nr 4 poz. 27) w art. 174 w § 1 pkt. 4 otrzymuje brzmienie:
"4) jeżeli ogłoszono upadłość strony a spór dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości."

Art. 527. W ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 101, poz. 1178 i Nr

110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 43, poz. 483, Nr 48, poz. 552 i Nr 70, poz. 819) wprowadza się następujące zmiany:
1/ skreśla się art. 56 i 57,
2/ skreśla się rozdział 8.

Art. 528. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 382, Nr 106, poz. 668, Nr 107, poz. 669 i Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 9, poz. 75 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 703, Nr 94, poz. 1037 i Nr 113, poz. 1186 oraz z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, Nr 111, poz. 1195, z 2002 r. Nr 25, poz. 253) w art. 3 w ust. 1 w pkt 6 zdanie ostatnie otrzymuje brzmienie:
„Za kierownika jednostki uważa się również likwidatora, a także syndyka lub zarządcę ustanowionego w postępowaniu upadłościowym, jeżeli prowadzą przedsiębiorstwo upadłego."

Art. 529. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. Z 1995 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 133, poz.654, z 1997 r. Nr 24, poz. 119, Nr 79, poz. 484, Nr 85,poz. 538, Nr 88, poz.554 i Nr 140, poz.940, z 1998 r. Nr 108, poz. 685 i Nr162, poz.1121 oraz z 1999 r. Nr 40, poz.399) wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 22 w ust. 3, w art. 27w ust. 1 i 2, w art. 27a w ust. 1-4, w art. 28 w ust. 1-7 i w art. 31 po użytym w różnych przypadkach wyrazie „syndyk" dodaje się użyte w różnych przypadkach wyrazy „lub zarządca",
2) w art. 27a w ust. 2 wyrazy „w trybie art. 90 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r., Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz.1, z 1995 r. Nr 85, poz.426, z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54 poz.349, Nr 117, poz.751, Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 940, z 1998 r. Nr 117, poz.756, z 2000 r. Nr 26, poz. 306, Nr 84 poz. 998, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r , Nr 3, poz.18 i Nr 4, poz. 26)" zastępuje się wyrazami „w trybie art. 168 ustawy z dnia ..... Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr...,poz.),
3) art. 30 otrzymuje brzmienie:
„Art. 30. 1. Z tytułu przekazania środków syndykowi lub zarządcy masy upadłości Funduszowi przysługuje roszczenie do masy upadłości o zwrot przekazanych kwot, które podlegają zaspokojeniu w kolejności ustalonej w art. 439 ustawy z dnia.....Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr...,poz.)
2. Kwoty zwrócone Funduszowi przez syndyka lub zarządcę masy upadłości w trybie określonym w art. 28 ust. 5 nie zmniejszają wierzytelności Funduszu do masy upadłości z tytułu przekazania środków pieniężnych na wypłatę środków gwarantowanych.",
4) w art. 33 w ust. 1 wyrazy „sędziego-komisarza" zastępuje się wyrazami „syndyka, nadzorcę sądowego lub zarządcę".
5) w art. 35:
   a) w ust. 1a wyrazy „art. 165 ust. 3 ustawy-Prawo bankowe" zastępuje się wyrazami „ art. 436 ust. 2 i 3 ustawy-Prawo upadłościowe i naprawcze",
   b) w ust. 3 po użytym w różnych przypadkach wyrazie „syndyk" dodaje się użyte w różnych przypadkach wyrazy „lub zarządca".

Art. 530. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz.561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz.

603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz.926 i Nr 141, poz. 945,z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz.1178, z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 63, poz. 637, Nr 72, poz. 745, Nr 76, poz. 807 i Nr 122, poz.1320 oraz z 2002 r. Nr25, poz.253) w art. 35 po ust 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
„4. W razie upadłości nabywcy akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółkach, o których mowa w art. 5 , wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu spłaty należności z tytułu nabycia akcji lub udziałów, zaspakajane są w kolejności przewidzianej do zaspokojenia zobowiązań podatkowych.

Art. 531. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063 i Nr 162, poz. 1118 z 1999 r. Nr 11, poz. 95, Nr 40, poz. 399 oraz z 2000 r. Nr 23 poz. 1027, Nr 94 poz. 1037, Nr 114 poz. 1191, Nr 116 poz. 1216, Nr 119 poz. 1252 i Nr 122 poz. 1356) wprowadza się następujące zmiany:
1) skreśla się art. 103, 160-168,
2) w art. 158 ust. 1 skreśla się zdanie drugie,
3) w art.169 skreśla się wyrazy "upadłością banku bądź".

Art. 532. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. Nr 140, poz. 940, Dz. U. z 1998 r. Nr 107, poz. 669) skreśla się art. 35.

Art. 533. W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189, Nr 154, poz. 1800) w art. 13 w pkt 5 skreśla się wyrazy „albo układowego”.

Art. 534. W ustawie z dnia 3 marca 2001 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 154, poz. 1799) w art.2 skreśla się pkt 6.

Art. 535. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasad nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. Nr 123 poz. 1351) wprowadza się następujące zmiany:
1) skreśla się art. 8,9,10 i 12 ust. 1
2) w art. 11 skreśla się wyrazy „ust. 2 pkt 2”,
3) art. 29 otrzymuje brzmienie:
„ Art. 29.Przepisy art. 1 pkt 4 i 5 lit. f) i lit j), art. 5, art. 13 ust. 3 pkt 3 i ust. 4 oraz art. 23 stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.”

DZIAŁ II
Przepisy przejściowe

Art. 536. W sprawach, w których ogłoszono upadłość przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 537. W sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości lecz jeszcze nie wydano postanowienia o ogłoszeniu upadłości, postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości prowadzi się według przepisów ustawy.

Art. 538. 1. Jeżeli podanie o otwarcie postępowania układowego złożone zostało przed dniem wejścia w życie ustawy, lecz jeszcze nie orzeczono o otwarciu postępowania układowego, postępowanie prowadzi się według przepisów ustawy. Sąd może zobowiązać dłużnika do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu zgodnie z przepisami ustawy.
2. W sprawach, w których postanowienie o otwarciu układu zostało wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 539. 1. Do czasu wydania ustawy, o której mowa w art. 157 ust. 2, od syndyka, nadzorcy sądowego, albo zarządcy i ich zastępców, nie wymaga się licencji, o której mowa w art. 157 ust. 1.
2.W zakresie kwalifikacji wymaganych od syndyka zachowuje moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wydane na podstawie art. 14 § 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wymienionego w art. 537 pkt 1.

DZIAŁ III
Przepisy końcowe

Art. 540. Tracą moc:
1/ rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r., Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz.1, z 1995 r. Nr 85, poz.426, z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54 poz.349, Nr 117, poz.751, Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 940, z 1998 r. Nr 117, poz.756, z 2000 r. Nr 26, poz. 306, Nr 84 poz. 998, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r, Nr 3, poz.18 i Nr 4, poz. 26),
2/ rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 r. - Przepisy wprowadzające prawo upadłościowe (Dz. U. Nr 93 poz. 38 oraz z 1946 r. Nr 31, poz. 197, Nr 57, poz. 321 i Nr 60, poz. 329),
3/ rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym (Dz. U. Nr 93, poz. 836, 1950 r. Nr 38, poz. 349, z 1990 r. Nr 55, poz. 320, z 1996 r. Nr 6, poz.43 i Nr 43, poz. 189 oraz z 1997 r. Nr 96, poz. 592, Nr 121, poz. 770 i Nr 133, poz. 885).

Art. 541. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2002 r., z wyjątkiem przepisów art. 450-470 i 482- 483, które wchodzą w życie z dniem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

U Z A S A D N I E N I E*

do projektu ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze

UWAGI OGÓLNE

W gospodarce rynkowej opartej na zasadzie wolnej konkurencji i swobodzie podejmowania działalności gospodarczej niepowodzenia przedsiębiorców prowadzące do ich niewypłacalności są zjawiskiem normalnym. Oczywiście w wielu przypadkach niewypłacalność przedsiębiorcy jest następstwem jego nadmiernie ryzykanckiego zachowania, a bywa, że dochodzi do niewypłacalności zamierzonej, motywowanej złym zamiarem.

W krajach rozwiniętej gospodarki rynkowej stale niepowodzenia gospodarcze i dynamizm uczestników obrotu gospodarczego powodują, że znaczna część przedsiębiorców likwiduje swoje przedsiębiorstwa albo znika z rynku na skutek upadłości, a jednocześnie powstają nowe przedsięwzięcia gospodarcze wchodzące na rynek, tworzące nowe miejsca pracy i produkt kierowany do nabywcy. Instrumenty regulujące postępowanie wobec przedsiębiorców, którzy stali się niewypłacalni albo takich, których kondycja gwałtownie się pogarsza i grozi nieuchronną niewypłacalnością służą gwarancjom maksymalnego zabezpieczenia interesów kontrahentów na rynku gospodarczym, a także utrzymaniu substancji majątkowej, miejsc pracy oraz zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw należących do niewypłacalnych przedsiębiorców.

W Stanach Zjednoczonych liczba upadających małych i średnich przedsiębiorców sięga kilkunastu procent ich ogólnej ilości. Podobnie na rynkach europejskich ilości te są znaczne. Taka trwała sytuacja gospodarcza wymaga nowoczesnych instrumentów prawnych regulujących sprawne i efektywne postępowanie naprawcze, układowe i upadłościowe. Nowoczesne rozwiązania, których celem jest z jednej strony zagwarantowanie wierzycielom niewypłacalnego przedsiębiorcy zaspokojenie w maksymalnym zakresie ich wierzytelności, zaś z drugiej strony, jak tylko jest to możliwe, zachowanie zdolności produkcyjnych i zdolności udziału w konkurencji rynkowej są stosowane powszechnie. Przykładem mogą być regulacje francuskie, niemieckie czy amerykańskie, które odchodzą od konstrukcji z początku ubiegłego stulecia i preferują w pierwszym rzędzie stwarzanie możliwości działań naprawczych z udziałem wierzycieli i pod nadzorem sądu gospodarczego.

Również w Polsce obserwowana jest tendencja korzystania ze ścieżki postępowania upadłościowego i układowego. Corocznie zwiększa się liczba wpływających spraw z tego zakresu do sądów gospodarczych o około 50% w stosunku do roku poprzedniego. W 2001 r. do sądów wpłynęło ponad 6100 wniosków o ogłoszenie upadłości. Mając na uwadze stosunkowo długi czas postępowań sądowych po ogłoszeniu upadłości ta dziedzina jurysdykcji sądowej staje

---

* **Wykaz skrótów**

Dz. U. – Dziennik Ustaw
k.c. - kodeks cywilny
k.p.c. - kodeks postępowania cywilnego
KRS - Krajowy Rejestr Sądowy
k. s. h. – kodeks spółek handlowych
M.P. – Monitor Polski
nowela z 31.07.1997 r. - ustawa z dnia 31.07.1997 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. - Prawo upadłościowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 117 poz. 751)
pr.up. - rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. - Prawo upadłościowe - Dz.U. 1991 r. nr 118 poz. 512 ze zm. według stanu na 20.01.2001 r.
pr.ukł. - rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym - Dz.U. nr 93 poz. 836 z późn. zm. - według stanu na 20.01.2001 r.
RM – Rada Ministrów
u. KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121 poz. 769 z późn. zmianami według stanu na 20 stycznia 2001 roku)
Artykuły bez oznaczenia oznaczają przepisy projektu.

się coraz bardziej istotną częścią działania sądów gospodarczych. Nawet bez zmian w prawie upadłościowym i układowym prognozy systematycznego wzrostu liczby spraw upadłościowych są uprawnione, a dane z rozwiniętych krajów gospodarki wolnorynkowej wskazują na możliwość przyjęcia, iż liczba upadłości będzie oscylować wokół 7 - 10% ogółu przedsiębiorców, dla których postępowanie to jest dostępne.

Uwagi ogólne o założeniach projektu

I.
Potrzeba nowej regulacji prawnej niewypłacalności przedsiębiorców

Obecnie obowiązujące prawo upadłościowe i prawo układowe pochodzą z 1934 roku. Są to prawa regulujące wyłącznie niewypłacalność przedsiębiorców. W prawie polskim nie ma natomiast regulacji dotyczącej osób nie prowadzących działalności gospodarczej, tj. tzw. upadłości konsumenckiej. Rozwiązania przyjęte w obowiązującym prawie upadłościowym i prawie układowym nie odpowiadają już potrzebom współczesnego obrotu gospodarczego. Przede wszystkim w warstwie pojęciowej (językowej) akty prawne dotyczące niewypłacalności nie są dostosowane do współczesnego polskiego systemu prawnego. Co więcej, w aktach tych używane są pojęcia z języka kupieckiego sprzed blisko 70 lat, a które obecnie są już niezrozumiałe, np. "zaprzestanie płacenia długów".

Za nową regulacją prawną niewypłacalności przedsiębiorców przemawiają jednak nie tylko względy formalno semantyczne, lecz przede wszystkim merytoryczne. Inne bowiem były założenia aksjologiczne prawa regulującego niewypłacalność w latach 30-tych XX wieku, a inne są obecnie. Dotychczasowe rozwiązania bazują na istnieniu niezależnego prawa upadłościowego oraz prawa układowego. Obydwa te działy prawa mają własne niezależne procedury.

Zgodnie z art. 1 prawa układowego postępowanie układowe jest przewidziane dla tych przedsiębiorców, którzy popadli w stan niewypłacalności wskutek wyjątkowych i niezależnych od nich okoliczności. W swym założeniu było to więc prawo, które miało zapobiegać upadłości rzetelnych przedsiębiorców. Miało więc uchronić tę kategorię dłużników przed negatywnymi konsekwencjami związanymi za skutkami upadłości. W systemie prawnym obowiązującym w Polsce w latach trzydziestych XX w. skutki te były nieporównywalnie większe i bardziej dotkliwe dla upadłego niż spotykane obecnie. Negatywne konsekwencje upadłości dotykały zresztą nie tylko sfery prawnej, lecz co nie mniej ważne, także stosunków osobistych i towarzyskich. Dlatego też idea oddzielnego prawa układowego w ówczesnych realiach miała swoje aksjologiczne uzasadnienie. Budowa tego prawa dostosowana też była dla tych celów. Stad też przyjęto, że otwarcie postępowania układowego wstrzymuje spłatę wierzytelności objętych układem (art. 29 pr.ukł.) i jednocześnie wyklucza możliwość ogłoszenia upadłości (art. 15 § 2 pr.ukł.). Postanowienie o otwarciu postępowania układowego nie podlega też zaskarżeniu przez wierzycieli (art. 24 § 3 pr.ukł.).

Przy tym rozwiązaniu wierzyciele ponoszą negatywne konsekwencje niewypłacalności dłużnika. Jednocześnie wierzyciele pozbawieni zostają możliwości wpływu na wszczęcie postępowania układowego. Nie mogą bowiem zaskarżyć nawet błędnego orzeczenia o otwarciu postępowania układowego. Rozwiązanie to spełniało swoje cele w ustabilizowanym społeczeństwie, w którym jak już wspomniano, ogłoszenie upadłości pociągało za sobą nie tylko szereg negatywnych konsekwencji prawnych łącznie z odpowiedzialnością karną upadłego, lecz także i powszechne potępienie moralne łącznie z ostracyzmem towarzyskim.

Obecnie jednak rozwiązanie to jest mało przydatne, jeżeli nie wręcz szkodliwe. Przede wszystkim jest nadużywane przez nieuczciwych dłużników ze szkodą dla wierzycieli. Mała liczba wykonanych układów jest najlepszym tego dowodem. Co więcej,

w obecnym stanie transformacji upadłość nie spotyka się ze społecznym potępieniem. Brak jest więc obecnie w społeczeństwie polskim presji moralnej, która by powstrzymywała nieuczciwych dłużników przed takimi działaniami. W obecnej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej utrzymywanie więc oddzielnego prawa układowego nie ma już żadnego racjonalnego uzasadnienia.

Drugim zasadniczym mankamentem obecnego uregulowania jest sam sposób zaspokojenia wierzycieli niewypłacalnego dłużnika, będącego przedsiębiorcą, w razie ogłoszenia jego upadłości. Prawo upadłościowe przewiduje, że zaspokojenie to następuje w zasadzie poprzez likwidację majątku dłużnika i podział uzyskanych stąd środków (art. 112, 203 in. pr.up.).

Od tej zasady pr.up. także przewiduje wyjątki. Możliwe jest prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego i w konsekwencji zaspokojenie wierzycieli z dochodów uzyskanych przez to przedsiębiorstwo. Istnieje także możliwość zawarcia układu w postępowaniu upadłościowym (art. 171 i nast. pr.up.). Możliwości te są jednak bardzo ograniczone. Układ bowiem może dotyczyć tylko niektórych wierzycieli tzw. wierzycieli nieuprzywilejowanych (art. 171 pr.up.). Zaś prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego unormowano w sposób szczątkowy.

Tymczasem, co należy podkreślić, zaspokojenie wierzycieli w drodze likwidacji majątku upadłego nie zawsze jest korzystne. Z ekonomicznego, a także społecznego punktu widzenia, niejednokrotnie korzystniejsze jest zaspokojenie wierzycieli z dochodu uzyskiwanego przez zarząd przymusowy przedsiębiorstwa upadłego lub przez układ.

Należy również zwrócić uwagę, że i prawo układowe - które według założeń powinno zapobiegać upadłości dłużników, którzy stali się niewypłacalni na skutek niezależnych od nich okoliczności - przewiduje możliwość zawarcia układu w bardzo ograniczonym zakresie (art. 20 pr.ukł.). Ponadto, co nie jest bez znaczenia, układ nie obejmuje wszystkich należności. Układem nie mogą być objęte podatki i inne daniny publiczne, a także wierzytelności zabezpieczone zastawem i hipoteką (art. 4 pr.ukł.).

Obecne rozwiązania nie sprzyjają więc efektywnemu zaspokojeniu wierzycieli w razie osiągnięcia przez przedsiębiorcę stanu niewypłacalności. W małym stopniu też chronią obrót gospodarczy przed nieuczciwymi czy nieudolnymi przedsiębiorcami.

Do wymienionych wyżej zasadniczych mankamentów o charakterze strukturalnym należy zaliczyć i dalsze wynikające z wybitnie nieudanej nowelizacji prawa upadłościowego nowelą z 31.07.1997 r., co zostało już w literaturze szerzej przedstawione (por. A. Jakubecki: Zaspokojenie wierzyciela rzeczowego po ogłoszeniu upadłości dłużnika w świetle nowelizacji prawa upadłościowego. Przegląd Sądowy 1998 r. z. 1). Wszystko to sprawia, że wprowadzenie regulacji prawnych, które by zapewniły efektywne zaspokojenie wierzycieli niewypłacalnego dłużnika nie jest już możliwe w drodze dalszej nowelizacji obowiązujących obecnie pr.up. i pr.ukł. Niezbędne jest stworzenie nowego aktu prawnego.

II.
Przedmiot nowej regulacji

W gospodarce wolnorynkowej zawsze jakaś część podmiotów prowadzących działalność gospodarczą staje się niewypłacalna. Przyczyny niewypłacalności są różne. W niektórych wypadkach jest to niewątpliwie efekt przestępczej działalności osoby niewypłacalnej. Obok tego jednak przyczynami niewypłacalności są często nieudolność czy błędy w zarządzaniu. Ponadto zdarzają się także niewypłacalności, które są niezawinione, jako efekt zdarzeń niezależnych od niewypłacalnego dłużnika.

Niewypłacalność nie jest jednak tylko domeną przedsiębiorców. W naszym kręgu cywilizacyjnym znaczna część społeczeństwa żyje na kredyt. Zadłużenie gospodarstwa domowego nie prowadzącego działalności gospodarczej bywa niejednokrotnie tak wysokie, że dłużnicy nie są w stanie go spłacić z bieżących dochodów. Niemożność spłaty takiego zadłużenia może wynikać z różnych przyczyn. W tym również z przyczyn od dłużnika niezależnych, takich jak utrata pracy czy pogorszenie stanu zdrowia uniemożliwiające efektywną pracę. Każda taka niewypłacalność osób fizycznych rodzi negatywne konsekwencje nie tylko dla dłużnika. Dlatego też w wielu współczesnych systemach prawnych, np. USA, Japonii, Niemiec, wprowadzono rozwiązania regulujące nie tylko niewypłacalność przedsiębiorców, lecz także osób nie prowadzących działalności gospodarczej. Jest to tzw. "upadłość konsumencka", która w istocie polega na oddłużeniu nadmiernie zadłużonych konsumentów. Wprowadzenie takich rozwiązań prawnych uzasadnia się tym, iż osoba nadmiernie zadłużona, która nie może w legalny sposób spłacić swych długów, nie jest zainteresowana wydajną pracą. Najczęściej podejmuje działalność w tzw. szarej strefie gospodarczej, jeżeli nie wręcz kryminalnej strefie. Przyczynia się to do rozwoju patologii społecznej. Oddłużenie umożliwia takiemu konsumentowi prowadzenie normalnego życia, co ze społecznego punktu widzenia jest korzystne. Tych argumentów nie można nie brać pod uwagę. W pracach nad projektem prawa upadłościowego i naprawczego rozważano również potrzeby i możliwość wprowadzenia upadłości konsumenckiej w Polsce. Ostatecznie jednak od tego odstąpiono.

Zrezygnowano z regulacji prawnej dotyczącej upadłości konsumenckiej przede wszystkim z powodu obecnej niewydolności polskiego sądownictwa. Doświadczenie państw, które wprowadziły tzw. upadłość konsumencką wskazuje, że liczba tych spraw jest z reguły kilkadziesiąt razy większa od upadłości przedsiębiorców. Wprowadzenie upadłości konsumenckiej w Polsce niewątpliwie spowodowałoby znaczny napływ nowych spraw upadłościowych do sądu, co by stworzyło dodatkowe obciążenia sądownictwa pociągające za sobą dalsze utrudnienie jego działalności, jeżeli nie wręcz paraliż.

Należy nadto zwrócić uwagę, że stopień zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce nie jest tak duży jak w tych krajach, w których upadłość konsumencką wprowadzono. Obecnie więc jeszcze nie zachodzi pilna potrzeba wprowadzenia upadłości konsumenckiej. Należy jednak zdać sobie sprawę, iż w związku z zauważalnymi zmianami w sposobie konsumpcji społeczeństwa polskiego i systematycznym wzrostem zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce, w przyszłości niewątpliwie powstanie społeczna potrzeba unormowania w Polsce upadłości konsumenckiej . Obecnie jednak, taka potrzeba jeszcze nie zachodzi. Dlatego też, biorąc pod uwagę wspomniane wyżej okoliczności, ograniczono zakres projektu prawa upadłościowego i naprawczego do regulacji skutków niewypłacalności samych przedsiębiorców.

Przedmiotem regulacji niniejszego projektu jest natomiast upadłość banków i instytucji kredytowych oraz zakładów ubezpieczeń i podmiotów emitujących obligacje.

III.
Cel (funkcja) projektowanego prawa upadłościowego

1. W poszczególnych systemach prawnych istnieje bardzo duże zróżnicowanie prawnej regulacji niewypłacalności. Różnice występują nie tylko co do zakresu podmiotowego stosowania ustaw regulujących niewypłacalność (a więc to, co w prawie polskim jest obecnie przedmiotem regulacji prawa upadłościowego i prawa układowego), lecz także i sposobu tej regulacji. W konsekwencji, w poszczególnych systemach prawnych stawia się tej gałęzi prawa różne cele. Tworząc nowy projekt prawa upadłościowego i naprawczego przyjęto, że winno ono spełniać trzy zasadnicze cele (funkcje):

a/ zaspokojenie wierzycieli niewypłacalnego dłużnika (funkcja windykacyjna);

b/ niedopuszczenie do dalszych niewypłacalności, które są następstwem niepłacenia zobowiązań przez niewypłacalnego dłużnika (funkcja profilaktyczna);

c/ kształcenie wśród przedsiębiorców określonych wzorców zachowań, które można określić jako postawę rzetelnego przedsiębiorcy (funkcja wychowawcza).

Ponadto w ograniczonym stopniu projektowane prawo upadłościowe i naprawcze pełnić będzie też funkcje oddłużeniowe.

2. Zaspokojenie wierzycieli jest niewątpliwie podstawowym celem prawa upadłościowego. Z istoty niewypłacalności wynika, że wierzyciele nie mogą być zaspokojeni w całości. Prawo upadłościowe powinno jednak stwarzać sprzyjające warunki, by w postępowaniu upadłościowym wierzyciele byli zaspokojeni w jak najwyższym stopniu.

3. Zaspokojenie wierzycieli nie może być jednak jedynym celem prawa upadłościowego i naprawczego. Obok tego celu prawo to powinno również zapobiegać dalszym niewypłacalnościom. Nie można nigdy zapominać, że niepłacenie przez niewypłacalnego dłużnika jego zobowiązań może rodzić niewypłacalność innych podmiotów. Może powstać wtedy, na zasadzie efektu domina, cały łańcuch niewypłacalności. W interesie społecznym leży, by nie dopuszczać do powstania takich ciągów upadłościowych. Dlatego też każda niewypłacalność jakiegoś przedsiębiorcy winna jak najszybciej prowadzić do wszczęcia postępowania upadłościowego, które by umożliwiało jak najszybsze zaspokojenie wierzycieli z majątku niewypłacalnego dłużnika.

Szybkie wszczęcie postępowania upadłościowego lub naprawczego spełni więc funkcję profilaktyczną, zapobiegnie upadłości innych przedsiębiorców.

4. Prowadzenie działalności gospodarczej nie jest sprawą prywatną przedsiębiorcy. Swym działaniem nie może narażać na szkodę innych podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym.

Dlatego też od przedsiębiorcy należy wymagać nie tylko, by działaniami swymi nie doprowadzał do niewypłacalności, lecz także, aby w sytuacji gdy jego niewypłacalność już nastąpiła, podjął wszelkie kroki minimalizujące skutki tej niewypłacalności. Oznacza to, że winien jak najszybciej złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, a później lojalnie współpracować z organami wymiaru sprawiedliwości w toku postępowania upadłościowego. Jakiekolwiek opóźnienia przy zgłoszeniu takiego wniosku czy brak lojalnej współpracy muszą być uważane za przejaw braku uczciwości i rzetelności przedsiębiorcy. Dlatego taki przedsiębiorca musi ponieść surowe konsekwencje, które by skutecznie zniechęcały go do tej nieuczciwości. System prawny musi takie sankcje stwarzać i w ten sposób realizować funkcje wychowawcze wobec przedsiębiorców. Rozwiązania przyjęte w projekcie powinny sprzyjać kształtowaniu prawidłowych postaw u przedsiębiorców. Projekt przewiduje utrzymanie znanej już obecnemu prawu upadłościowemu odpowiedzialności cywilnej za szkody spowodowane niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie (art. 5, 172 pr.up.).

Ponadto projekt przewiduje możliwość pozbawienia takiego przedsiębiorcy prawa prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto projekt zawiera przepisy karne wprowadzające odpowiedzialność karną dla nieuczciwych przedsiębiorców oraz innych osób utrudniających postępowanie upadłościowe. Wszystkie te środki powinny tworzyć spójną całość sankcji, których stosowanie skutecznie spełniać będzie funkcje wychowawcze, w celu kształtowania prawidłowej postawy etycznej wśród przedsiębiorców.

5. W ograniczonym zakresie projektowane prawo upadłościowe i naprawcze realizować będzie także funkcje oddłużeniowe. Do projektu wprowadzono przepisy umożliwiające oddłużenie przedsiębiorców będących osobami fizycznymi. Taką możliwość przewidziano jednak tylko dla rzetelnych dłużników, którzy popadli w stan niewypłacalności bez własnej winy.

Ratio legis takiego rozwiązania jest umożliwienie tym dłużnikom normalnej pracy zarobkowej bez konieczności podejmowania działalności w szarej strefie. Nie mieliby takiej możliwości, gdyby ciążyły na nich zadłużenia, których normalną pracą nie byliby w stanie spłacić.

IV.
Naczelne zasady projektowanego prawa upadłościowego i naprawczego

Przyjęcie wspomnianych wyżej w pkt. II - III założeń co do zakresu, celu i funkcji projektowanego prawa upadłościowego, w konsekwencji przesądza też o zasadach, na których oparta jest budowa tego prawa.

Tworząc projekt prawa upadłościowego i naprawczego przyjęto, że całe prawo upadłościowe rządzić się winno dwoma zasadami:

1/ zasada optymalnego wykorzystania majątku upadłego w celu zaspokojenia wierzycieli (zasada optymalizacji);

2/ zasada dominacji grupowego interesu wierzycieli.

1. Zasada optymalizacji

Najogólniej ujmując zasadę tę można określić w ten sposób, iż prawo upadłościowe i naprawcze powinno stworzyć warunki, by majątek niewypłacalnego dłużnika (upadłego) był wykorzystany do zaspokojenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Maksymalne wykorzystanie zawsze jest uzależnione od realiów ekonomicznych istniejących w czasie trwania postępowania upadłościowego. W ramach tych granic jednak należy robić wszystko, aby majątek upadłego wykorzystać do jak najlepszego zaspokojenia wierzycieli. Przy czym wybór sposobu zaspokojenia wierzycieli (tj. czy w drodze likwidacji, czy układu, a jeśli w drodze układu, to jakiej treści) powinien być temu celowi podporządkowany.

2. Zasada dominacji grupowego interesu wierzycieli

Postępowanie upadłościowe i naprawcze jest postępowaniem wspólnym. Prowadzone jest bowiem na rzecz wielu wierzycieli. Dlatego też, ze swej istoty winno być tak ukierunkowane, by ogół wierzycieli odniósł korzyść, co winno się objawiać przede wszystkim w tym, by wierzyciele zostali zaspokojeni w jak najwyższym stopniu. Należy jednak mieć pełną świadomość, że interesy poszczególnych wierzycieli nie są równe. Bardzo często występuje ostry konflikt interesów pomiędzy poszczególnymi grupami wierzycieli. Niejednokrotnie część wierzycieli zainteresowana jest likwidacją przedsiębiorstwa i szybką sprzedażą poszczególnych jego składników, zaś w interesie innych wierzycieli, w szczególności będących pracownikami upadłego, leży utrzymanie przedsiębiorstwa w ruchu i przez to zachowanie ich miejsc pracy.

Mogą wreszcie wystąpić i inne konflikty interesów. Można jednak w każdym postępowaniu upadłościowym podjąć próbę określenia jakiegoś nadrzędnego interesu, któremu musi być podporządkowane całe postępowanie upadłościowe. Takim nadrzędnym interesem musi być zawsze zobiektywizowany interes większości wierzycieli, którego uwzględnienie zapewni im zaspokojenie ich wierzytelności w jak najwyższym stopniu. Temu interesowi muszą być podporządkowane indywidualne interesy poszczególnych wierzycieli.

Dla tego to interesu muszą być nieraz w postępowaniu upadłościowym i naprawczym modyfikowane w różny sposób uprawnienia poszczególnych wierzycieli. Następuje to przede wszystkim przez ograniczenie ich uprawnień. Wszystko w celu podniesienia efektywności postępowania upadłościowego.

V.
Nazwa ustawy i inne zagadnienia terminologiczne

Projekt ustawy nosi nazwę "Prawo upadłościowe i naprawcze". Odstąpiono od próby nazwania nowej ustawy "Prawem o niewypłacalności". Przyjęto też jako zasadę zachowanie wszędzie, gdzie tylko możliwe, obecnej terminologii spotykanej w prawie upadłościowym i układowym. Terminologię tę zachowano także tam, gdzie nowe rozwiązania znacznie zmieniają rozwiązania dotychczasowe, jak np. w przypadku układu i propozycji układowych.

Za zachowaniem dotychczasowej terminologii przemawia rola tradycji prawniczej. W procesie stosowania i nauczania prawa funkcja tradycji jest tak znaczna, że trudno ją przecenić.

Warto tutaj dodać, że przez usunięcie z naszego prawa samodzielnego prawa układowego - prawo upadłościowe nie zmienia swego charakteru na tyle, by zmienić jego nazwę. W obecnym bowiem prawie upadłościowym istnieje również możliwość zawierania układów. Zmiany - chociaż w niektórych kwestiach bardzo istotne - nie uzasadniają więc radykalnej zmiany terminologii.

Tym bardziej, że zmiana taka wprowadziłaby niepotrzebne zamieszanie terminologiczne, co utrudniłoby nie tylko poznanie nowych rozwiązań, lecz w konsekwencji także ich stosowanie.

Od dotychczasowej terminologii odstąpiono jednak tam, gdzie dotychczasowa terminologia nie odpowiada współczesnemu językowi prawniczemu.

Projekt prawa upadłościowego napisany jest współczesnym językiem prawniczym zgodnie z przyjętymi zasadami techniki prawodawczej.

VI.
Wykorzystanie dotychczasowych oraz innych projektowanych rozwiązań prawnych

1. Dotychczasowe rozwiązania prawne regulujące skutki niewypłacalności dłużników będących przedsiębiorcami - jak już zaznaczono - budzą uzasadnione wątpliwości; głównie jeśli chodzi o kwestie strukturalne. Nie oznacza to jednak, aby wszystkie rozwiązania w nich zawarte były złe. Szereg szczegółowych rozwiązań nie nasuwa w praktyce żadnych zastrzeżeń. Dla procesu stosowania prawa istotnym jest, aby zachować już istniejące rozwiązania wszędzie tam, gdzie ich stosowanie nie nasuwa wątpliwości.

Kierując się tą zasadą projekt przejął z dotychczasowych uregulowań prawnych wszystkie te rozwiązania, które obecnie nie budzą żadnych zastrzeżeń i które mogą mieć zastosowanie w proponowanych strukturach nowego postępowania upadłościowego, jeżeli odpowiadają przyjętym założeniom. O tym, które z dotychczasowych rozwiązań przejęte zostały przez projekt, szczegółowo mówi się w części drugiej uzasadnienia już przy omawianiu poszczególnych instytucji.

2. Założeniem jest, aby projekt uwzględniał nie tylko obecne rozwiązania prawne lecz także i te, które będą obowiązywały w chwili jego wejścia w życie. Dlatego też w projekcie uwzględniono rozwiązania zawarte w projektowanych ustawach jak również w projektach zmian obowiązujących ustaw, jeżeli dotyczą materii regulowanej projektem.

VII.
Budowa ustawy

Jak już wspomniano, dotychczasowe rozwiązanie prawne, w którym istnieją dwa niezależne od siebie postępowania tj. postępowanie upadłościowe i postępowanie układowe, utrudnia sprawne i efektywne zaspokojenie wierzycieli z majątku niewypłacalnego dłużnika. Dlatego też projekt przewiduje wprowadzenie jednolitego postępowania wobec niewypłacalnego przedsiębiorcy. Pierwszy etap tego postępowania tj. postępowania

w przedmiocie ogłoszenia upadłości przeznaczony będzie zasadniczo na badanie, czy istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości. Drugi etap tj. właściwe postępowanie upadłościowe służyć będzie likwidacji majątku upadłego i zaspokojeniu wierzycieli z uzyskanych w ten sposób środków, bądź zawarciu układu. Przy czym będzie możliwość płynnej zmiany sposobu prowadzenia tego postępowania w zależności od sytuacji, tak by postępowanie upadłościowe było jak najbardziej efektywne.

W projekcie obok norm procesowych znajdują się także normy materialnoprawne i przepisy karne.

Normy materialnoprawne - regulować będą skutki ogłoszenia upadłości w sferze prawa materialnego. Przede wszystkim takie jak powstanie masy upadłości, zarządzanie masą, zmiana stosunków zobowiązaniowych wiążących upadłego, zmiana stosunków majątkowych małżeńskich upadłego, a także określenie podstawy pozbawienia upadłego oraz innych osób prawa prowadzenia działalności gospodarczej.

Przepisy karne natomiast zapewnią udzielenie karno-prawnej ochrony przed doprowadzeniem do niewypłacalności oraz podejmowaniem w postępowaniu upadłościowym działań utrudniających prowadzenie tego postępowania.

Wprowadzając powyższe regulacje nie wydzielono w projektowanym prawie upadłościowym osobnych części: materialnoprawnej i procesowej.

Projekt reguluje wszystkie rodzaje postępowań upadłościowych prowadzonych przeciwko różnym podmiotom prawnym. Postępowania te wykazują dużą różnorodność. Dlatego też całość materii podzielono na pięć części.

W części pierwszej zamieszczono przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym i jego skutkach. Część drugą poświęcono międzynarodowemu postępowaniu upadłościowemu.

W części trzeciej umieszczono odrębne postępowania upadłościowe, w części czwartej przepisy dotyczące postępowania naprawczego w razie zagrożenia niewypłacalnością, zaś w części piątej przepisy karne. Szósta część zawiera zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe.

Część pierwsza, mająca podstawowe znaczenie, gdyż przepisy tam zawarte stosować się będzie także do innych postępowań jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, zbudowana jest na schemacie chronologicznym, tzn. według przebiegu postępowania. Począwszy od wszczęcia aż do jego zakończenia (Tytuły I - IX tej części). Na końcu części pierwszej umieszczono przepisy regulujące postępowanie w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej (Tytuł X). Przepisy materialnoprawne zostały wkomponowane w ten chronologicznie ujęty układ. Głównie zostały zawarte w Tytule III części pierwszej poświęconemu skutkom ogłoszenia upadłości.

Zarówno część druga, trzecia jak i czwarta zbudowana jest w ten sposób, iż zawiera odrębności w stosunku do postępowania uregulowanego w części pierwszej. W części drugiej są to odrębności dotyczące międzynarodowego postępowania upadłościowego, w części trzeciej dotyczące postępowań odrębnych: wszczętego po śmierci niewypłacalnego dłużnika (Tytuł I), postępowania upadłościowego wobec banków (Tytuł II), postępowania upadłościowego wobec zakładów ubezpieczeń (Tytuł III) oraz postępowania upadłościowego wobec podmiotów emitujących obligacje (Tytuł IV), a w części czwartej dotyczące postępowania naprawczego przedsiębiorców zagrożonych niewypłacalnością.

VIII.
Sytuacja wierzycieli posiadających wierzytelności zabezpieczone rzeczowo

W porównaniu z aktualnym stanem prawnym projekt wprowadza zasadnicze zmiany, jeżeli chodzi o sytuację wierzycieli, których wierzytelności zostały zabezpieczone hipoteką,

zastawem, zastawem rejestrowym, czy wpisem w rejestrze. Obecne rozwiązanie wprowadzone do pr.up. nowelą z 31.07.1997 r. jest bowiem rażąco sprzeczne z materialnoprawną istotą tych zabezpieczeń. Umożliwia bowiem wierzycielowi posiadającemu wspomniane zabezpieczenie zaspokojenie się nie z przedmiotu, na którym zabezpieczenie to ustanowiono, lecz z całego majątku wchodzącego do masy upadłości (art. 32 § 3 i 204 § 1 pkt 2a i 2b pr.up.).

Projekt odrzuca taką możliwość i proponuje rozwiązanie zgodne z charakterem prawnym tych zabezpieczeń. Dlatego też przewiduje się, że wierzyciele, którzy posiadają na składnikach masy upadłości zabezpieczenia w postaci hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego czy wpisu w rejestrze, będą zaspokajani z sumy uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu obciążonego po odliczeniu kosztów sprzedaży. W przypadku zbycia obciążonej nieruchomości lub statku morskiego przewiduje się, że przed wierzycielami zabezpieczonymi, z ceny uzyskanej ze sprzedaży zaspokojeni zostaną wierzyciele alimentacyjni oraz pracownicy pracujący na nieruchomości lub statku w okresie ostatnich trzech miesięcy (jednak tylko do wysokości trzech najniższych wynagrodzeń), a także renty z tytułu wywołania choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci. To pierwszeństwo uzasadnia się potrzebą ochrony tych roszczeń, które w naszym prawie mają charakter uprzywilejowany. Nadwyżka zaś sumy pieniężnej pozostała po zaspokojeniu zabezpieczonych rzeczowo wierzytelności wejdzie do funduszów masy. Pozostawiono jednocześnie zgodnie z materialnoprawnym charakterem uprawnień zastawnika zastawu rejestrowego, możliwość zaspokojenia tego zastawnika przez przejęcie przedmiotu zastawu lub jego pozaegzekucyjne zbycie, jeżeli umowa zastawnicza przewidywać będzie takie zaspokojenie.

ROZWIĄZANIA SZCZEGÓŁOWE

Część pierwsza
Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym i jego skutkach

Tytuł I.
Przepisy ogólne

Dział I.
Przepisy wstępne

Art. 1 określa podmiotowy jak i przedmiotowy zakres stosowania prawa upadłościowego. Art. 2 zaś wyraża zasadę, jaka powinna być przestrzegana przy prowadzeniu postępowania upadłościowego, zgodnie z którą, winno się dążyć do zaspokojenie wierzycieli w jak najwyższym stopniu, ale jednocześnie należy w miarę możliwości zachować przedsiębiorstwo dłużnika by utrzymać dotychczasowe miejsca pracy. Zachowanie przedsiębiorstwa i miejsc pracy jest ważnym aspektem społecznym postępowania upadłościowego, który musi być przestrzegany. Art. 3 zaś wyraża zasadę, że uprawnionym do wszczęcia postępowania upadłościowego może być tylko podmiot wskazany w ustawie. Postępowanie upadłościowe rodzi bowiem zbyt daleko idące skutki prawne, aby można było upoważnić szeroki krąg osób do jego wszczęcia.

Dlatego też projekt ogranicza do niezbędnego minimum krąg osób uprawnionych do wszczęcia postępowania upadłościowego i wymienia je w art. 20.

Art. 4 reguluje stosowanie przepisów części I do innych postępowań uregulowanych w projekcie. Postępowania te zawarte w części II i III nie są uregulowane w sposób pełny. Dlatego też w kwestiach nieuregulowanych w części II i III stosować się będzie poprzez

art. 4 przepisy części pierwszej projektu, które to przepisy mają podstawowe znaczenie i zawierają pełną regulację postępowania upadłościowego.

Dział II.
Podmiotowy zakres stosowania ustawy

Projekt prawa upadłościowego ustanawia jako zasadę, że postępowanie upadłościowe będzie mogło być stosowane wobec przedsiębiorcy. Wobec braku jednolitej definicji przedsiębiorcy w prawie polskim, projekt podaje własną definicję . Jest to definicja szeroka, obejmująca wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Ponadto projekt przyjął, że postępowanie upadłościowe może być także prowadzone wobec podmiotów faktycznie prowadzących działalność gospodarczą, a także osób które podjęły przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej, jak również wspólników osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym majątkiem oraz wspólników spółki partnerskiej. Takie ujęcie podyktowane jest względami celowościowymi. Chodzi o to, by wychowawcze i profilaktyczne funkcje postępowania upadłościowego objęły wszystkie podmioty, które faktycznie prowadzą działalność gospodarczą.

Od przedstawionej wyżej zasady projekt przewiduje wyłączenie możliwości ogłoszenia upadłości niektórych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wyłączenia te zasadniczo powtarzają rozwiązania przyjęte w prawie obecnym. Zrezygnowano jednak z wyłączeń dotyczących przedsiębiorstw państwowych, gdyż takie wyłączenia naruszają zasadę równości podmiotów.

Dział III.
Podstawy ogłoszenia upadłości

1. W dziale dotyczącym podstaw ogłoszenia upadłości zamieszczono przepisy ogólne określające przyczyny uzasadniające ogłoszenie upadłości, a także wyjątki, kiedy mimo wystąpienia tych okoliczności sąd oddala lub może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości.

Zamieszczono także przepisy, które określają, kiedy postępowanie upadłościowe winno mieć likwidacyjny charakter, a kiedy winno umożliwiać zawarcie układu.

2. Przy ogólnej regulacji podstaw ogłoszenia upadłości zrezygnowano z pojęcia “zaprzestanie płacenia długów”. Pojęcie to nie jest spotykane we współczesnym języku prawniczym i przez to jego rozumienie nasuwa wątpliwość w szczególności wtedy, gdy chodzi o tzw. “zaprzestanie krótkotrwałe” (art. 1 § 1 i 2 pr.up.).

Jako zasadniczą podstawę ogłoszenia upadłości przyjmuje się niewypłacalność dłużnika.

Projekt jednocześnie definiuje pojęcie niewypłacalności, jako niewykonanie wymagalnych zobowiązań (niespłacanie długów). Takie ujęcie niewypłacalności związane jest z istotą działalności gospodarczej, która wymaga, żeby każde świadczenie zostało spełnione w terminie. Zaś obowiązkiem każdego podmiotu gospodarczego jest takie gospodarowanie (i zaciąganie zobowiązań), by był w stanie w terminie spełniać w całości ciążące na nim obowiązki wobec wierzycieli.

Niespełnienie tego obowiązku, choćby w minimalnym stopniu, stanowi niewątpliwie dowód nieprawidłowości w prowadzeniu działalności gospodarczej. Dlatego też co do zasady wymaga interwencji w postaci wszczęcia postępowania upadłościowego.

3. Przyjmując niewypłacalność jako zasadniczą podstawę ogłoszenia upadłości, pozostawiono jako drugą z podstaw ogłoszenia upadłości tzw. nadmierne zadłużenie tj. gdy zobowiązania dłużnika przekraczają wartość jego aktywów. Ta podstawa przewidziana jest dla osób prawnych. Uregulowanie tej podstawy dyktowane jest potrzebą ochrony wierzycieli. Osoby prawne po likwidacji masy upadłości ulegają likwidacji. Niezaspokojeni

w postępowaniu upadłościowym wierzyciele nie mogą więc już uzyskać zaspokojenia w inny sposób.

Dlatego też w interesie wierzycieli leży, by ogłoszenie upadłości nastąpiło jak najszybciej .

4. Projekt zakłada, że postępowanie upadłościowe winno przede wszystkim służyć zaspokojeniu wierzycieli. W związku z tym przejęto z dotychczasowego pr.up. to rozwiązanie, które nakazuje oddalenie wniosku o ogłoszeniu upadłości, gdy majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania , a także możliwość oddalenia wniosku, gdy majątek ten jest obciążony rzeczowo w stopniu uniemożliwiającym zaspokojenie wierzycieli z majątku nieobciążonego. Wierzytelności wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo podlegają bowiem zaspokojeniu z przedmiotów zabezpieczenia.

Projekt jednak umożliwia uznanie za bezskuteczne czynności prowadzących do obciążenia majątku dłużnika hipoteką czy zastawem. Dlatego też wprowadzono art. 13 ust. 3 umożliwiający prowadzenie postępowania upadłościowego w razie uprawdopodobnienia możliwości uznania czynności prowadzących do obciążenia majątku dłużnika prawami rzeczowymi za bezskuteczne.

5. Ogłoszenie upadłości rodzi bardzo dalekie skutki i to o charakterze materialnoprawnym. Aby ich uniknąć w sytuacji, gdy niewypłacalność dłużnika ma przejściowy charakter, projekt wprowadza możliwość oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Funkcja tego rozwiązania jest taka sama, jaką obecnie w pr.up. pełni art. 2 pr.up. (czasowe zaprzestanie płacenia długów). Dokładnie jednak określono (czasowo i kwotowo) kiedy sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości mimo, iż dłużnik nie spełnia swoich wymagalnych zobowiązań. Ponadto wyraźnie zastrzeżono, iż takie oddalenie wniosku nie może nastąpić, gdy miałoby to prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli.

6. Zawarte w projekcie przepisy, które określają sposób prowadzenia postępowania upadłościowego związane są z przyjętą zasadą optymalizacji. Projekt przyjmuje więc, że w konkretnym postępowaniu wybór, czy postępowanie prowadzone będzie z możliwością zawarcia układu, czy też obejmie likwidację majątku dłużnika, zależy od tego, co dla wierzycieli jest bardziej korzystne.

Tytuł II.
Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości

Dział I.

Projekt przyjmuje, że postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości prowadzić będzie jak dotychczas sąd gospodarczy - sąd rejonowy.

Rozwiązanie dotyczące właściwości miejscowej co do zasady przejęto z obecnego prawa, gdyż nie budzi wątpliwości. Dokładniej jednak uregulowano właściwość miejscową, gdy dłużnik ma kilka zakładów.

Projekt nie zawiera norm dotyczących składu sądu w tej fazie postępowania. Uznano, że w tym względzie należy stosować postanowienie ogólne obowiązujące w postępowaniu cywilnym. Charakter postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości nie uzasadnia wprowadzenia jakiś odmiennych rozwiązań.

Dział II.
Wniosek o ogłoszenie upadłości

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości ma zasadniczo rozpoznawczy charakter. Stąd też wszczęcie tego postępowania odbywa się na wniosek. Założeniem jest, by wniosek ten był składany zasadniczo przez dłużnika, który najlepiej zna stan swego przedsiębiorstwa. Dlatego też projekt przyjmuje, że opóźnienie w złożeniu wniosku przez dłużnika

pociąga za sobą sankcje w postaci odpowiedzialności za szkodę, a także możliwości pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej.

Dla osiągnięcia celu postępowania niezmiernie ważnym jest, by treść wniosku oraz dołączone do wniosku dokumenty dostarczały sądowi materiał dający podstawę do rozstrzygnięcia o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania upadłościowego. Temu celowi służy rozwiązanie przyjęte w art. 22 – 25.

Dział III.
Przepisy o postępowaniu

1. Wprowadzenie osobnych ogólnych przepisów dotyczących postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości jest uzasadnione potrzebą jasnej regulacji. Postępowanie to z uwagi na swój charakter różni się od właściwego postępowania upadłościowego.

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości ma w swej istocie rozpoznawczy charakter. Stąd też projekt przyjmuje generalne odesłanie do przepisów k.p.c. o procesie. Ponadto projekt określa, jakie są podmioty tego postępowania. Względy racjonalne nakazują przyjąć, by był to tylko dłużnik i wierzyciel, który wniósł o ogłoszenie upadłości, a w przypadku upadłości przedsiębiorstw państwowych - także organ założycielski, jeżeli organ ten złożył wniosek o ogłoszenie upadłości.

Samo złożenie wniosku o ogłoszenia upadłości wpływa niekorzystnie na reputację dłużnika jako przedsiębiorcy, nawet jeżeli wniosek był oczywiście bezpodstawny.

Dlatego też krąg podmiotów tego postępowania winien być jak najmniejszy.

Z tych samych powodów postępowanie to winno toczyć się na posiedzeniu niejawnym. Wysłuchanie też odbywać się może w uproszczony sposób. Istota spraw upadłościowych wymaga ich jak najszybszego rozpoznania, stąd też wyłączono możliwość zawieszenia postępowania.

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości ze swej istoty ma wykazać, czy istnieją podstawy do ogłoszenia upadłości - tj. czy dłużnik jest niewypłacalny, a także jaki jest stan przedsiębiorstwa dłużnika, co z kolei umożliwi określić czy przedsiębiorstwo to nadaje się do restrukturyzacji w drodze układu czy nie. Te okoliczności umożliwi ustalić dowód z opinii biegłego, który zasadniczo będzie obligatoryjny.

2. W praktyce zdarzają się przypadki składania wniosków o ogłoszenie upadłości nierzadko w złej wierze, w celu wyeliminowania konkurenta. Takie zachowanie wierzycieli należy ocenić zdecydowanie negatywnie. Dlatego też projekt przewiduje możliwość nałożenia sankcji na wierzyciela, który wystąpił z takim wnioskiem. Niezależnie od jego odpowiedzialności cywilnej za szkodę, sąd może zobowiązać go do złożenia publicznego oświadczenia stosownej treści, by w ten sposób przynajmniej w jakimś stopniu złagodzić negatywne skutki złożenia w złej wierze wniosku o ogłoszenie upadłości .

Dział IV.
Postępowanie zabezpieczające

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

Projekt przyjmuje, że w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości zasadą będzie przeprowadzenie obligatoryjnego postępowania zabezpieczającego. Ustanowiono też generalne

odesłanie w sprawach dotyczących postępowania zabezpieczającego do przepisów k.p.c. regulujących postępowanie zabezpieczające - tj. art. 730 - 757 k.p.c.

Rozdział 2.
Zabezpieczenie majątku dłużnika

Celem zabezpieczenia majątku dłużnika jest stworzenie takiego stanu, w którym niemożliwym (a przynajmniej bardzo utrudnionym) będzie zniszczenie czy też roztrwonienie majątku dłużnika. Jako zasadę przyjęto zabezpieczenie przez ustanowienie nadzorcy sądowego. Projekt przewiduje, że w miarę potrzeby może być zastosowany także inny sposób zabezpieczenia .

Aby osiągnąć cel postępowania upadłościowego, przewidziano też, że sąd będzie mógł zawiesić prowadzenie egzekucji przeciwko dłużnikowi z wyjątkiem egzekucji należności alimentacyjnych i rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz egzekucji należności za pracę. Możliwość dalszego prowadzenia egzekucji tych należności uzasadniona jest potrzebą ochrony wierzycieli na rzecz których egzekucja ta jest prowadzona, jako wierzycieli słabszych.

Ponieważ po ogłoszeniu upadłości zarząd majątkiem dłużnika obejmuje syndyk albo zarządca lub też sprawuje go dłużnik pod nadzorem sądowym, projekt wyraźnie reguluje upadek zabezpieczenia. Zasadniczo upadek ten nastąpi z chwilą objęcia majątku przez syndyka lub zarządcę albo objęcia nadzoru przez nadzorcę sądowego. Inne sposoby zabezpieczenia, jeżeli byłyby ustanowione, upadają z dniem ogłoszenia upadłości.

Dział V.
Wstępne zgromadzenie wierzycieli

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

Projekt przewiduje, że w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości będzie możliwe zwołanie wstępnego zgromadzenia wierzycieli, na którym będzie można zawrzeć układ, a także wierzyciele będą mogli wypowiedzieć się co do kierunku prowadzenia postępowania upadłościowego, jak również wyrazić opinię co do osoby syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy (art. 45), gdy zobowiązania dłużnika są w większości bezsporne - a liczba wierzycieli nie jest znaczna. W szczególności wtedy, gdy dłużnik przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości prowadził negocjacje i gdy wierzyciele są przez to zorientowani w jego sytuacji finansowej.

W tych wszystkich przypadkach prowadzenie postępowania według ogólnych zasad byłoby zbędne i nadmiernie kosztowne. Dlatego też projekt wprowadza instytucję wstępnego zgromadzenia wierzycieli, na którym można zawrzeć układ i zakończyć w ten sposób postępowanie.

Do wstępnego zgromadzenia wierzycieli stosować się będzie odpowiednio przepisy dotyczące zgromadzenia wierzycieli we właściwym postępowaniu upadłościowym, nie wyłączając przepisów o układzie.

Rozdział 2.
Uczestnicy

Z uwagi na cel i funkcję wstępnego zgromadzenia wierzycieli, uczestnikami tego zgromadzenia oprócz dłużnika, tymczasowego nadzorcy lub zarządcy przymusowego ustanowionego w postępowaniu zabezpieczającym, mogą być jeszcze wierzyciele, których wierzytelności są stwierdzone tytułami egzekucyjnymi. Ponadto uczestniczyć mogą wierzyciele,

których wierzytelności są bezsporne lub uprawdopodobnione. Wierzyciele ci muszą być jednak dopuszczeni przez sąd. Z uwagi na szybkość postępowania i fakultatywny charakter wstępnego zgromadzenia wierzycieli, nie przewiduje się możliwości zaskarżania postanowienia sądu dopuszczającego do udziału we wstępnym zgromadzeniu wierzycieli. Dla ochrony ich praw przewidziano zażalenie na postanowienie o zatwierdzeniu układu.

Dział VI.
Orzeczenie o ogłoszeniu upadłości

1. Rozwiązanie prawne dotyczące treści postanowienia o ogłoszeniu upadłości przejęto z dotychczasowego pr.up. Dodano jedynie wymóg, by w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości określono sposób prowadzenia postępowania upadłościowego i - jeżeli ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu - czy dłużnikowi powierza się zarząd nad jego majątkiem. Również przejęto z dotychczasowego prawa upadłościowego, jako nie budzącą wątpliwości, regulację daty upadłości oraz sposobu ogłoszenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

W związku z możliwością zawarcia układu na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli, uregulowano też datę ogłoszenia upadłości zakończonej takim układem, a także możliwość obrony przed tym układem oraz skutki jego uchylenia.

2. Doręczenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości prezesowi NBP wprowadzono zgodnie z ustawą z 24.07.2001 r. o systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych (Dz.U. Nr 123 poz. 1351). Ustawa ta stanowi implementację do naszego prawa dyrektywy Unii Europejskiej (Dyrektywa 98/26 WE).

3. W porównaniu z obecnym stanem prawnym zmieniono krąg osób uprawnionych do zaskarżenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości. W sprawach dotyczących upadłości przedsiębiorstw państwowych pozbawiono tego prawa organ uprawniony do reprezentowania Skarbu Państwa. Organ założycielski natomiast będzie mógł zaskarżyć to postanowienie, ale tylko wtedy, gdy zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości i wniosek jego został oddalony.

Dotychczasowe uprawnienia tych organów nie były bowiem niczym uzasadnione. Naruszały też samodzielność przedsiębiorstw państwowych.

4. Regulując dopuszczalność zaskarżenia orzeczeń w przedmiocie ogłoszenia upadłości zniesiono dopuszczalność kasacji, gdyż jej wnoszenie prowadzi do przewlekłości postępowania, nie jest zaś uzasadnione potrzebą ochrony praw osób zainteresowanych.

Tytuł III.
Skutki ogłoszenia upadłości

Dział I.
Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby upadłego

Projekt utrzymuje znane dotychczas prawu upadłościowemu rozwiązanie, według którego upadły po ogłoszeniu upadłości obowiązany jest nie tylko wskazać i wydać cały swój majątek syndykowi, lecz także udzielać stosownych wyjaśnień sędziemu-komisarzowi i syndykowi.

Przyjęto jednak, że wydanie majątku powinien upadły potwierdzić na piśmie pod rygorem odpowiedzialności karnej. To rozwiązanie ma na celu dyscyplinowanie upadłego do lojalnej współpracy z organami prowadzącymi postępowanie upadłościowe.

Przewidziano też możliwość stosowania środków przymusu wobec upadłego uchylającego się od tego obowiązku, a także możliwość pozbawienia upadłego prawa prowadzenia działalności gospodarczej.

Rozwiązanie to ma stwarzać gwarancję odzyskania całego majątku upadłego, który ma służyć zaspokojeniu wierzycieli.

Od tej zasady projekt przewiduje wyjątki w tych sprawach, w których ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu. W takim wypadku istnieje możliwość pozostawienia majątku w zarządzie upadłego pod nadzorem nadzorcy sądowego. Upadły wówczas ma jednak również obowiązek udzielania sędziemu-komisarzowi i nadzorcy sądowemu wszelkich informacji pod rygorem zastosowania wobec niego środków przymusu.

Dział II.
Skutki ogłoszenia upadłości co do majątku upadłego

Rozdział 1.
Masa upadłości

Oddział 1.
Przepisy ogólne

Projekt przewiduje, iż bez względu na to, czy ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, czy też ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, zawsze z chwilą ogłoszenia upadłości powstaje masa upadłości.

Masa upadłości jest to część majątku upadłego, która ma służyć zaspokojeniu roszczeń wierzycieli bez względu na to, czy nastąpi to w drodze układu, czy likwidacji.

Masa upadłości nie uzyskuje osobowości prawnej ani też zdolności sądowej. Projekt zasadniczo utrzymuje dotychczasowe rozwiązania - jako nie budzące wątpliwości - co do składników masy upadłości i mienia dłużnika nie wchodzącego do tej masy.

Zmianie uległ tryb wyłączenia z masy upadłości mienia, o które toczy się proces, gdy syndyk nie wstąpił do procesu (art. 61 pr.up.). Projekt wprowadza tutaj kontrolę sędziego-komisarza . Ponadto zmieniono tryb wyłączeń spadku z masy upadłości. Pozostawiono to do właściwości sędziego-komisarza.

Obydwa rozwiązania podyktowane są potrzebą zapewnienia lepszej ochrony praw wierzycieli.

W celu implementacji dyrektywy 98/26 WE wprowadzono wyłączenia z masy upadłości, o których mowa w art. 66 i 67.

Oddział 2.
Ustalanie składu masy upadłości

Projekt wprowadza wyraźną regulację sposobu ustalania składu masy upadłości. Kwestia ta w obecnym stanie prawnym nie jest jednoznacznie określona i przez to nasuwa wątpliwości.

Projekt przyjmuje, że ustalenia składu masy upadłości dokonuje się na podstawie dwóch kryteriów:

1/ wpisów w księgach upadłego oraz dokumentów bezspornych;

2/ władania rzeczami przez upadłego.

Ustalenie następuje przez spisanie inwentarza.

Treść spisu inwentarza przesądzi więc o tym, co zostało zaliczone do masy upadłości, a co nie.

Oddział 3.
Wyłączenie z masy upadłości

Instytucja wyłączenia z masy upadłości ma na celu odzyskanie przez osoby trzecie mienia, które zostało zaliczone do masy w trybie art. 68 - 69, mimo iż do upadłego nie należało lub też należało, lecz z masy podlegało wyłączeniu z innych przyczyn.

Projekt zasadniczo podtrzymuje dotychczasowe rozwiązania znane prawu upadłościowemu dotyczące tak podstaw jak i zakresu wyłączenia, a także trybu wyłączenia oraz obowiązku zwrotu przez osobę wnoszącą o wyłączenie z masy upadłości - równowartości środków wydanych na utrzymanie mienia wyłączanego lub też na jego odzyskanie.

Projekt jednak wprowadza rozwiązania, które mają przyspieszyć przeprowadzenie postępowania w podmiocie wyłączenia oraz określa tryb pokrycia należności, które wyłączający obowiązany będzie zwrócić masie. Przede wszystkim projekt nakłada obowiązek podania we wniosku wszelkich zarzutów, faktów i dowodów uzasadniających wyłączenie pod rygorem utraty prawa do ich wykorzystania w toku dalszego postępowania.

Ponadto projekt przyjmuje, że podane we wniosku o wyłączenie zarzuty będą mogły stanowić wyłączną podstawę powództwa o wyłączenie z masy upadłości. Ustanowiono też miesięczny termin do wniesienia tego powództwa.

Rozwiązanie to ma na celu zdyscyplinowanie osób trzecich wnoszących o wyłączenie z masy i przyśpieszenie postępowania w tej sprawie.

Proponowana zaś regulacja powództwa o wyłączenie z masy upadłości dostosowana jest do charakteru prawnego tego wyłączenia.

Oddział 4.
Czynności upadłego dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości

Projekt różnicuje skutki podejmowania przez upadłego czynności prawnych dotyczących mienia wchodzącego w skład masy w zależności od charakteru postępowania.

I tak, gdy postępowanie prowadzone jest w celu likwidacji masy, wówczas podobnie jak to obowiązuje w obecnym pr.up., upadły traci prawo zarządzania i rozporządzania mieniem wchodzącym w skład masy ze wszystkimi stąd wynikającymi konsekwencjami. Takie samo rozwiązanie przyjęto, gdy ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, ale dłużnika pozbawiono prawa zarządu.

Gdy natomiast postępowanie upadłościowe prowadzone będzie z możliwością zawarcia układu, przewiduje się, że zarząd pozostawiony zostanie upadłemu, który sprawować go będzie pod nadzorem nadzorcy sądowego.

Utrzymanie tego drugiego rozwiązania podyktowane jest względami prakseologicznymi. Jest to przede wszystkim rozwiązanie tańsze, a przez to umożliwiające przeznaczenie większej części środków z masy na zaspokojenie wierzycieli.

Pomyślane jest jednak tak, iż może być stosowane wobec tych upadłych, którzy popadli w stan niewypłacalności bez własnej winy, a jednocześnie lojalnie współpracują z organem upadłościowym. Przekazywanie ich majątku w zarząd syndykowi nie zawsze byłoby racjonalne.

Osobno uregulowano czynności upadłego uczestnika systemu płatności i systemu rozrachunku papierów wartościowych. Rozwiązanie to stanowi implementację postanowień dyrektywy 98/26 WE.

Oddział 5.
Zakaz obciążania masy upadłości

Majątek upadłego powinien służyć zaspokojeniu wierzycieli, stąd też projekt wzorem obecnego pr.up. ustanawia zakaz jego obciążania. Od tej reguły istnieje jednak wyjątek, gdy ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu i pozostawiono upadłemu prawo zarządu tym majątkiem. W takim wypadku może być celowym, dla osiągnięcia lepszej efektywności gospodarczej, zaciągnięcie kredytu, który będzie zabezpieczony na składnikach masy. Dlatego też przewidziano możliwość obciążenia majątku upadłego za zgodą nadzorcy sądowego. Projekt dopuszcza też możliwość obciążenia majątku upadłego, gdy zarząd sprawuje zarządca. Na takie obciążenie musi jednak wyrazić zgodę rada wierzycieli.

Projekt uregulował w sposób jednoznaczny obowiązek wykreślenia z urzędu wpisów dokonanych w księdze wieczystej wbrew postanowieniom art. 81.

Rozdział 2.
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego

Oddział 1.
Przepisy ogólne

Założeniem ustawy jest, by po ogłoszeniu upadłości strony nie mogły już w drodze czynności prawnej zmieniać stosunków zobowiązaniowych, nawet jeżeli treść umowy na to zezwala. Jakiekolwiek zmiany tych stosunków dopuszczalne są tylko według niniejszego prawa.

Oddział 2.
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego, gdy ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu

Zaspokojenie wierzycieli w drodze układu ze swej istoty polega na tym, że wierzyciele decydują, w jaki sposób majątek dłużnika będzie przeznaczony na zaspokojenie ich wierzytelności. Dlatego też w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu istotne znaczenie ma zachowanie majątku upadłego aż do zawarcia układu, co najmniej w stanie nie pogorszonym. Stąd też w takim wypadku projekt przewiduje, że zasadniczym skutkiem ogłoszenia upadłości jest zakaz spłaty długów, by nie pomniejszać majątku upadłego. Sędzia-komisarz może ten zakaz uchylić, ale tylko co do zobowiązań, których spłata niezbędna jest do prowadzenia działalności gospodarczej lub podniesienia efektywności przedsiębiorstwa.

Kierując się zasadą nadrzędnego interesu wierzycieli, projekt wprowadza także ograniczenie uprawnień kontrahentów upadłego do rozwiązywania tych umów, które są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, takich jak najem lub dzierżawa pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej, a także umów leasingu, ubezpieczeń majątkowych, rachunku bankowego, poręczeń, gwarancji bankowych, akredytyw i umów licencyjnych.

Wypowiedzenie tych umów niweczyłoby możliwość zawarcia układu, a tym samym możliwość osiągnięcia w ten sposób celu postępowania upadłościowego.

Wzorem rozwiązań przyjętych w obecnym pr.ukł. (art. 39 pr.ukł.) pozostawiono wierzycielom prawo potrącenia, jeżeli uprawnienia te nabyli przed ogłoszeniem upadłości. Rozwiązanie to nie stoi w sprzeczności z postępowaniem w przedmiocie zawarcia układu.

Oddział 3.
Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego, gdy ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego

W razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, majątek wchodzący w skład masy upadłości z istoty tego postępowania ma zostać zlikwidowany przez syndyka, a suma uzyskana ze sprzedaży przeznaczona na zaspokojenie wierzycieli.

Los zobowiązań łączących upadłego z jego kontrahentami po ogłoszeniu upadłości musi być dostosowany do likwidacyjnego trybu tego postępowania.

Przyjęte w dotychczasowym prawie upadłościowym rozwiązania nie nasuwały zasadniczych zastrzeżeń, gdyż prawidłowo służyły osiągnięciu wspomnianego celu i dlatego też zostały włączone do projektu. Zmieniono jedynie używaną tam terminologię na terminologię przyjętą we współczesnym prawie.

Ponadto zmieniono regulację prawną umowy najmu i dzierżawy, przez wyraźne uregulowanie wpływu sprzedaży nieruchomości upadłego na umowę najmu lub dzierżawy , a także wprowadzenie możliwości rozwiązania tych umów przez sędziego-komisarza .

Celem tych zmian jest umożliwienie wyeliminowania negatywnych skutków umów dzierżawy zawartych przez upadłych dłużników na czas oznaczony, na podstawie których osoby trzecie dzierżawią za bezcen majątek wchodzący w skład masy. Przy obecnej regulacji prawnej nabywca nieruchomości jest związany taką umową. Utrudnia to w praktyce zbycie wydzierżawionego mienia, a tym samym osiągnięcie celu postępowania upadłościowego.

Projekt wprowadza jednocześnie nową regulację skutków ogłoszenia upadłości wobec umów:

a/ kredytu ,

b/ rachunku bankowego ,

c/ o udostępnieniu skrytek bankowych .

Z uwagi na charakter prowadzonego postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego w projekcie przyjęto, że umowy te wygasają. Projekt też jednoznacznie reguluje skutki ogłoszenia upadłości na umowy leasingu , ubezpieczeń majątkowych, w tym ubezpieczeń obowiązkowych.

Charakter tych umów jest zróżnicowany, a nierzadko sporny. Aby nie było wątpliwości przyjęto rozwiązanie, by do tych umów w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku dłużnika stosować przepisy o umowach wzajemnych.

Stosowanie do wspomnianych umów przepisów o umowach wzajemnych stwarzać będzie możliwość optymalnego wykorzystania majątku upadłego.

Rozdział 3.
Skutki ogłoszenia upadłości co do spadków nabytych przez upadłego

Projekt nie wprowadza zasadniczych zmian co do wpływu ogłoszenia upadłości na nabywanie spadku przez upadłego. Zakładając, że cały majątek upadłego powinien służyć zaspokojeniu wierzycieli, należy - jak to dotychczas unormowano w pr.up. - przyjąć, że również i spadek nabyty w toku postępowania winien służyć temu celowi. Wyłączenie spadku winno być możliwe tylko wtedy, gdyby włączenie spadku do masy upadłości nie przyniosło korzyści wierzycielom. Na przykład, gdyby w skład spadku wchodziły wierzytelności i prawa wątpliwe co do ich istnienia albo składniki spadku były trudno zbywalne. Wyłączenie to jednak winno być wyjątkiem od reguły.

Projekt dokonuje nowej regulacji sposobu wyłączenia spadku z masy upadłości. Wyłączenia tego dokonuje sędzia-komisarz. O wyłączeniu należy obwieścić. Na wyłączenie

przysługuje zażalenie. Rozwiązanie to winno lepiej chronić prawa wierzycieli przed omyłkowymi lub błędnymi wyłączeniami.

Dla uniknięcia niejasności wprowadzono też wyraźną regulację nieważności umów dotyczących spadku oraz udziału w spadku, jak również oświadczenia o odrzuceniu spadku po ogłoszeniu upadłości (art. 122).

Rozdział 4.
Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego

Projekt przyjmuje, że ogłoszenie upadłości dłużnika pozostającego w związku małżeńskim pociąga za sobą ten skutek, iż majątek wspólny małżonków wchodzi do masy (art. 123).

Powyższy skutek powstaje bez względu na to, czy postępowanie upadłościowe jest prowadzone z możliwością zawarcia układu czy też obejmuje likwidację majątku. Regulacja taka jest konsekwencją rozwiązań przyjętych w prawie materialnym, według których majątek wspólny małżonków ma służyć na zaspokojenie wierzycieli także wtedy, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków (art. 41 k.r. i op.).

Jednocześnie w celu ochrony praw wierzycieli projekt przyjmuje, że zniesienie wspólności po ogłoszeniu upadłości jest bezskuteczne wobec masy (art. 124).

Projekt przyjmuje też jako nie budzące wątpliwości rozwiązanie przyjęte w obecnym pr.up. dotyczące wpływu ogłoszenia upadłości na umowy majątkowe małżeńskie (art. 125).

Dział III.
Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego

Projekt przejmuje, jako nie budzące wątpliwości, rozwiązania znane dotychczasowemu prawu upadłościowemu odnoszące się do czynności prawnych upadłego z mocy prawa bezskutecznych oraz dotyczące zaskarżenia czynności upadłego.

Rozwiązania te pozwalają odzyskać mienie, które bezpośrednio przed ogłoszeniem upadłości wyszło z majątku upadłego w wyniku czynności dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Projekt przyjmuje, że rozwiązania te będą miały zastosowanie nie tylko wtedy, gdy upadłość prowadzona jest w celu likwidacji majątku upadłego, lecz także, gdy prowadzona jest z możliwością zawarcia układu.

Obecne rozwiązania prawne nie obejmują wszystkich przypadków czynności upadłego, które dokonane zostały w ewidentny sposób z pokrzywdzeniem wierzycieli. Dlatego też projekt znacznie rozszerza możliwość uznania czynności prawnych upadłego za bezskuteczne. Przede wszystkim przewiduje możliwość uznania przez sędziego-komisarza za bezskuteczną wobec masy część wynagrodzenia za pracę lub za inne usługi związane z zarządzaniem upadłym przedsiębiorstwem, jeżeli jest rażąco wyższe od przeciętego wynagrodzenia za pracę tego samego rodzaju (art. 128). Osoby, które doprowadziły do niewypłacalności (lub jej nie zapobiegły) nie mogą bowiem otrzymać z masy upadłości wygórowanego wynagrodzenia. Projekt ponadto przewiduje, że za bezskuteczne będą mogły być uznane obciążenia rzeczowe dokonane bezpłatnie lub za nieproporcjonalnie niskie świadczenie. Rozszerzenie to dokonane jest w celu ochrony praw ogółu wierzycieli przed nieuczciwymi działaniami upadłego.

Projekt wyłącza z zakresu czynności, które mogą być uznane za bezskuteczne, czynności kompensowania należności upadłego w systemie płatności i systemie rozrachunku papierów wartościowych dokonane przez upadłego przed ogłoszeniem upadłości. Wyłączenie to uwzględnia rozwiązania prawne zawarte w ustawie o systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych i stanowi implementację dyrektywy 98/26 WE.

Dział IV.
Wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenia rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych

W dziale tym umieszczone są przepisy regulujące wpływ ogłoszenia upadłości na zlecenie rozrachunku w systemach płatności i w systemach rozrachunku papierów wartościowych zgodnie z ustawą z 24.08.2002 r. o systemie płatności rozrachunku papierów wartościowych (Dz.U. 123 poz. 1357), którą implementowano dyrektywę 98/26 WE dotyczącą tych rozliczeń.

Dział V.
Wpływ ogłoszenia upadłości na postępowania sądowe i administracyjne

Rozdział 1.
Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania, w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu

1. Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania jest zróżnicowany w zależności od tego, czy dotyczy to postępowań rozpoznawczych, czy też egzekucyjnych.

2. Jeżeli chodzi o postępowania rozpoznawcze, to w przypadku ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, projekt przewiduje różne rozwiązania w zależności od tego, czy upadłemu pozostawiono prawo zarządu masą, czy też nie.

W pierwszym przypadku przyjęto rozwiązanie obecnie znane prawu układowemu. Jest to rozwiązanie zgodne z uprawnieniami upadłego wynikającymi z prawa do sprawowania zarządu i w praktyce nie budzi ono zastrzeżeń. W drugim wypadku proces prowadzić będzie zarządca. Jest to konsekwencja ustanowienia zarządu przymusowego .

3. Wpływ ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu na prowadzone postępowanie egzekucyjne jest zróżnicowany w zależności od tego, czy dotyczy to wierzytelności objętych układem, czy też nie.

W pierwszym wypadku egzekucja ulega zawieszeniu z mocy prawa, a sumy uzyskane w egzekucji nie są wypłacone wierzycielom - lecz przekazane masie. W postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu, sposób zaspokojenia wierzycieli z masy reguluje układ. Stąd też prowadzenie egzekucji celem zaspokojenia należności objętej układem musi być uznane za niedopuszczalne. Przyjmując takie rozwiązanie uregulowano jednocześnie los sum wypłaconych wierzycielowi w okresie od wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości do dnia ogłoszenia tego postanowienia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Wypłacane w tym okresie sumy podlegają zaliczeniu na poczet sum uzyskanych w wyniku układu, a gdyby doszło do likwidacji masy, na poczet sum uzyskanych z podziału funduszów masy. Ratio legis takiego rozwiązania jest takie, że w tym okresie wierzyciele prowadzący egzekucję mogą nie wiedzieć o ogłoszeniu upadłości. Trudno więc, by mieli ponosić negatywne konsekwencje.

Po opublikowaniu ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym należy jednak domniemywać, że wierzycielom ogłoszenie upadłości jest znane. Jest to związane z istotą i skutkami prawnymi ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Jeżeli chodzi o egzekucję wierzytelności nie objętych układem, to projekt przyjmuje, że egzekucja taka zasadniczo może być prowadzona. Sąd jednak może zawiesić taką egzekucję na okres do trzech miesięcy. Ponadto sąd może zawiesić egzekucję roszczeń o wynagrodzenie za pracę, jeżeli nie będą objęte układem. Jednak zawieszenie nie może obejmować wynagrodzenia za pracę do wysokości najniższego wynagrodzenia i nie może trwać dłużej niż trzy miesiące . Celem tego przepisu jest wstrzymanie wspomnianych wypłat na krótki okres czasu, w którym rozważane będą kwestie związane z treścią układu. Umożliwi to przeprowadzenie negocjacji w sprawie objęcia

układem wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę. Rozwiązanie to jednocześnie zapewnia ochronę minimalnych praw pracowników, dla których wynagrodzenie za pracę jest z zasady jedynym źródłem utrzymania.

4. Z uwagi na charakter sądownictwa polubownego i możliwość orzekania przez sąd polubowny według zasad słuszności, projekt przyjmuje, że w razie ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, zapis na sąd polubowny dokonany przez upadłego traci moc z dniem ogłoszenia upadłości. Dla zapewnienia ochrony praw wierzycieli celowym jest by spory były rozpoznawane przez sądy państwowe, które przy orzekaniu obowiązane są stosować prawo. Możliwość przekazywania spraw do rozstrzygnięcia sądom polubownym winna być poddany ścisłej kontroli rady wierzycieli. W żadnym wypadku nie może się to opierać na decyzji upadłego.

Rozdział 2.
Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania, gdy ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego

1. Gdy prowadzone jest postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego, wówczas zasadą jest, że postępowanie dotyczące majątku wchodzącego w skład masy prowadzi wyłącznie syndyk. Jest to konsekwencja odebrania upadłemu zarządu nad jego majątkiem i powierzenia tego zarządu syndykowi. Projekt przyjmuje więc w tym zakresie zasadniczo rozwiązanie obecnie spotykane w pr.up. (art. 143 - 145, art. 59, 60 pr.up.). Projekt jedynie precyzuje pozycję syndyka w takim procesie przez wskazanie, że działa w imieniu własnym ale na rzecz upadłego.

2. Zmieniono jednak przepisy dotyczące wpływu ogłoszenia upadłości na postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko upadłemu.

W celu skupienia wszystkich spraw w jednym ręku, wyeliminowano jakąkolwiek możliwość prowadzenia egzekucji przeciwko masie (art. 145).

Prowadzenie takich egzekucji z reguły bowiem destrukcyjnie wpływa na samo postępowanie upadłościowe. Zaspokojenie roszczeń tych wierzycieli upadłego, którzy uzyskali tytuły egzekucyjne już po ogłoszeniu upadłości, nastąpi więc wyłącznie w postępowaniu upadłościowym.

3. Aby wyeliminować możliwości rozstrzygania o majątku upadłego przez sąd polubowny, który nie jest obowiązany orzekać według przepisów prawa, ustanowiono zasadę, że zapis na sąd polubowny zawarty przez upadłego traci moc z dniem ogłoszenia upadłości (art. 146). Możliwość poddania sporu pod rozstrzygnięcie sądowi polubownemu uzależniona została od ścisłej kontroli rady wierzycieli (art. 206 ust. 1 pkt 7). Rozwiązanie to wprowadzono w celu ochrony praw wierzycieli.

Tytuł IV.
Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym prowadzonym po ogłoszeniu upadłości

Dział I.
Sąd i sędzia-komisarz

Rozdział 1.
Sąd

Projekt utrzymuje obecne rozwiązanie, według którego postępowanie dotyczące niewypłacalności przedsiębiorców (tj. postępowanie upadłościowe i układowe) prowadzone jest przez sąd i sędziego-komisarza. Projekt pozostawia też co do zasady obecną relację pomiędzy sądem a sędzią-komisarzem.

Kierując się potrzebą stworzenia bardziej operatywnego systemu, projekt wprowadza jednak następujące zmiany:

a/ z przyczyn, o których była mowa wcześniej, prowadzenie postępowania powierzono sądom okręgowym,

b/ ogranicza się zakres spraw, które są pozostawione we właściwości sądu. Według projektu po ogłoszeniu upadłości sąd będzie orzekał o pozostawieniu upadłemu zarządu własnego, o zmianie orzeczenia o ogłoszeniu upadłości oraz związanym z tą zmianą usunięciu syndyka, zarządcy i nadzorcy sądowego , o wynagrodzeniu syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy , zatwierdzenie układu , zmianie układu, uchyleniu układu, umorzeniu i ukończeniu postępowania, pozbawieniu prawa prowadzenia działalności gospodarczej, uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego;

c/ wprowadza się koncentrację spraw dotyczących upadłości, zgodnie z którą wszystkie sprawy przeciwko masie z wyjątkiem spraw z zakresu prawa rodzinnego będzie prowadził sąd upadłościowy;

d/ unormowano w sposób wyraźny charakter prawny postępowania, gdy sąd rozpoznaje zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza. Postępowanie to będzie postępowaniem zażaleniowym;

e/ ustanowiono jako zasadę, że sąd orzeka w składzie jednego sędziego. W składzie trzyosobowym sąd orzeka tylko w sprawach dotyczących wynagrodzenia i zwrotu wydatków syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy oraz przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie sędziego - komisarza .

Rozdział 2.
Sędzia-komisarz

Projekt zasadniczo przyjmuje rozwiązania obecnego pr.up. dotyczące sędziego komisarza. Usuwa jednak możliwość zlecenia funkcji sędziego-komisarza innemu sądowi rejonowemu (obecny art. 67 § 2 pr.up.). Rozwiązanie to nie sprzyjało efektywnemu prowadzeniu postępowania. Projekt ponadto rozszerza zakres spraw przyznanych sędziemu komisarzowi.

Dział II.
Syndyk, zarządca, nadzorca sądowy i ich zastępcy

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

Projekt przyjmuje, że majątek upadłego w razie ogłoszenia upadłości obejmującej jego likwidację zarządzany i likwidowany będzie przez syndyka.

W przypadku zaś, gdy ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, może być zarządzany przez upadłego i wtedy ustanawiany będzie nadzorca sądowy. Jeżeli jednak pozbawiono upadłego prawa zarządu - ustanowiony będzie zarządca.

Wprowadzenie trzech różnych podmiotów tj. syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy ma przede wszystkim pełnić funkcję informacyjną wobec osób trzecich. Ich ustanowienie i działanie ułatwi określenie sytuacji prawnej upadłego i stanu postępowania upadłościowego, co ma ważne znaczenie dla pewności obrotu prawnego.

W celu podniesienia poziomu pracy syndyków, nadzorców sądowych i zarządców przewiduje się, że funkcje te pełnić będą mogły wyłącznie osoby posiadające stosowną licencję.

Projekt eliminuje instytucję znaną obecnemu pr.up. a określaną jako zarządca osobnego majątku.

Wprowadza jednolite pojęcie zastępcy tak syndyka, jak i zarządcy czy nadzorcy sądowego.

Ponadto uregulowano możliwość powoływania pełnomocnika, tak syndyka, jak i nadzorcy czy zarządcy. Kwestie te dotychczas były sporne w praktyce.

Projekt przyjmuje zasadniczo dotychczasowe rozwiązania dotyczące wynagrodzeń oraz zwrotu wydatków syndyka, nadzorcy sądowego czy zarządcy.

Uregulowano orzekanie o wynagrodzeniu syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy na wypadek ich śmierci w toku pełnienia ich funkcji. Ponadto uregulowano kwestię wynagrodzenia syndyka i zarządcy prowadzącego przedsiębiorstwo upadłego. Projekt w takim wypadku przewiduje możliwość ustanowienia wynagrodzenia do wysokości 25 % wygenerowanego zysku.

Rozwiązanie to ma stwarzać zachętę do efektywnego prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego przez syndyka, co w sumie przyczyni się do podniesienia efektywności całego postępowania upadłościowego.

Zachowano dotychczasowe, jako nie budzące wątpliwości, zasady dotyczące sprawozdań oraz odpowiedzialności za szkodę syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy. Sprecyzowano pozycję syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy przez wskazanie, że dokonują czynności we własnym imieniu lecz na rachunek upadłego. Uregulowano odwołanie tych podmiotów, jeżeli nie pełnią należycie swych obowiązków. Dla ochrony ich praw wprowadzono zażalenie. Przyjmuje się jednak, że odwołanie będzie natychmiast skuteczne. Do czasu jego uprawomocnienia funkcję syndyka, nadzorcy sądowego czy zarządcy będzie pełnił zarządca tymczasowy.

Rozdział 2.
Syndyk

Projekt przejmuje dotychczasowe rozwiązania zawarte w pr. up. dotyczące obowiązków syndyka dotyczących objęcia w zarząd majątku upadłego przez syndyka, a także pierwszych czynności po objęciu tego zarządu, gdyż przepisy te nie budziły zastrzeżeń.

Zmiany mają charakter językowy. Dotyczą np. oznaczenia przewoźników i są dostosowane do obecnej organizacji przewozów i usług łączności.

Uregulowano też koszty przymusowego wprowadzenia syndyka w zarząd. Koszty te powinny ponieść osoby, które je spowodowały. Włączenie zaś ich w koszty upadłości byłoby niesłuszne.

Unormowano ponadto system zatrudniania i wynagradzania osób, które syndyk zatrudnia. Dotychczasowe rozwiązania były mało precyzyjne. Ponadto do pr. up. przeniesiono przepisy regulujące wypłaty pracownikom świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i związane z tym obowiązki syndyka..

Rozdział 3.
Nadzorca sądowy

Projekt przejął zasadniczo rozwiązania dotyczące obowiązków nadzorcy sądowego, występujące obecnie w pr.ukł., gdy nadzorca ten nie zarządza majątkiem upadłego (art. 33 pr.ukł.). Rozwiązania te bowiem nie budziły zastrzeżeń. Są dostosowane do sytuacji prawnej, w której zarząd majątku pozostawia się upadłemu pod nadzorem nadzorcy.

Rozdział 4.
Zarządca

Rozwiązania proponowane w projekcie mają zapewnić sprawne wykonywanie zarządu majątkiem upadłego w postępowaniu upadłościowym prowadzonym z możliwością zawarcia

układu, gdy odebrano upadłemu zarząd jego majątkiem. Przepisy te określają też granice i sposób sprawowania zarządu, co podporządkowane jest funkcji zarządcy, który ma sprawować przymusowy zarząd zasadniczo do czasu zawarcia układu. Zarząd sprawowany przez zarządcę ma przede wszystkim zabezpieczać masę upadłości przed zniszczeniem czy pogorszeniem i temu celowi służą proponowane rozwiązania.

Dział III.
Uczestnicy postępowania

Rozdział 1.
Upadły

Projekt wprowadza przepisy, które bezpośrednio regulują pozycję prawną upadłego, jako uczestnika postępowania upadłościowego. Projekt reguluje też zagadnienie zdolności prawnej upadłego i możliwość przekształcenia upadłego będącego osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną dopuszczoną do udziału w postępowaniu. Dostosowane jest to do istoty postępowania upadłościowego.

Ponadto projekt reguluje skutek braku zdolności sądowej i procesowej upadłego, a także sytuację, gdy upadły jest osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną i posiada braki w składzie organów uniemożliwiające jej działanie.

Wprowadzenie tych przepisów pozwoli uniknąć istotnych wątpliwości i niejasności dotyczących postępowania upadłościowego w razie braku zdolności sądowej lub procesowej upadłego, a także w razie braku organów uprawnionych do działania w sytuacji, gdy upadłym jest osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna.

Generalną zasadą przyjętą w postępowaniu cywilnym jest bowiem, że strony muszą posiadać zdolność sądową i procesową a osoby prawne także i organy uprawnione do ich reprezentowania (art. 199 k.p.c.).

Zasada ta musi również obowiązywać w postępowaniu upadłościowym przynajmniej wobec upadłego dłużnika. Proponowane rozwiązanie umożliwia sprawne usunięcie braków zdolności sądowej czy procesowej upadłego, jak również usunięcie braków w składzie organów uprawnionych do działania, przez ustanowienie kuratora dla upadłego, którego dotyczą takie braki.

Tryb ustanawiania kuratora w takim wypadku, jest określony zgodnie z zasadą koncentracji właściwości. W celu usprawnienia postępowania przekazano tę kwestię do właściwości sędziego-komisarza. Projekt ponadto reguluje uprawnienia upadłego wobec spółek, w których ma udziały lub akcje. Ponieważ do masy upadłości wchodzą tylko aktywa majątku upadłego przyjęto, że upadłemu pozostawione będą uprawnienia organizacyjne w tych spółkach .

Rozdział 2.
Wierzyciele

Oddział 1.
Przepisy ogólne

Projekt definiuje pojęcie wierzyciela upadłościowego oraz reguluje usuwanie braku jego zdolności sądowej i procesowej, a gdy wierzyciel jest osobą prawną lub jednostką organizacyjną dopuszczoną do działania w postępowaniu sądowym - braków w składzie organów uniemożliwiających jej działanie. Projekt przyjął, że usuwanie tych braków nie będzie obligatoryjne. Wierzyciele bowiem sami powinni dbać o swoje interesy.

Dlatego zasadą powinno być, by braki zdolności sądowej czy procesowej, a także należytej reprezentacji wierzycieli, podlegały uzupełnieniu według zasad ogólnych.

Projekt jednak ustanawia możliwości usunięcia tych braków dla potrzeb postępowania upadłościowego w sposób uproszczony wtedy, gdyby to mogło przyczynić się do usprawnienia postępowania upadłościowego. Przewiduje się, że w takim wypadku nastąpi ustanowienie kuratora dla potrzeb postępowania upadłościowego.

Oddział 2.
Zgromadzenie wierzycieli

Projekt przewiduje - wzorem rozwiązań przyjętych w dotychczasowym prawie - że organy wierzycieli, takie jak zgromadzenie wierzycieli oraz rada wierzycieli, będą miały wpływ na bieg postępowania upadłościowego.

Projekt oprócz przedstawionego już wcześniej wstępnego zgromadzenia wierzycieli, nie wprowadza zasadniczych zmian dotyczących tak składu jak i zasad działania zgromadzenia wierzycieli.

Zmiany dotyczą tylko sposobu głosowania. Projekt wyraźnie reguluje głosowanie na piśmie. Unormowano też sposób głosowania wierzycieli mających wierzytelność solidarną lub niepodzielną. Przyjęto rozwiązanie, by głosował wtedy ich wspólny pełnomocnik. Dopiero w razie braku pełnomocnika, uprawnionym do głosowania będzie zarządca ustanowiony przez sąd w trybie przepisów o zarządzie rzeczą wspólną. Ponadto wyraźnie uregulowano skutki wstrzymania się od głosu.

Projekt odmiennie też reguluje uchylanie uchwał zgromadzenia wierzycieli.

Zgodnie z zasadą koncentracji właściwości, sprawy te powierzono sędziemu-komisarzowi. Na postanowienie sędziego-komisarza służy zażalenie.

Oddział 3.
Rada wierzycieli

Projekt zasadniczo przejmuje dotychczasowe regulacje odnoszące się do rady wierzycieli znane obecnemu prawu upadłościowemu (art. 126 - 140 pr.up.). Proponuje się jednak zmiany następujących kwestii:

a) zmiany składu rady wierzycieli na wniosek wierzycieli. Proponuje się, że zmiana ta nastąpi uchwałą zgromadzenia wierzycieli, jeżeli za zmianą wypowie się większość mająca co najmniej połowę ogólnej sumy wierzytelności (zamiast obecnych 4/5). Dotychczasowe progi były bowiem zbyt wysokie, co w praktyce wykluczało wpływ wierzycieli na kształt rady;

b) możliwość działania wierzycieli przez pełnomocnika . Dotychczasowe wymogi zawarte w art. 127 pr.up. utrudniają działanie w radzie wierzycieli będących osobami prawnymi, które posiadają złożone struktury organizacyjne. W takich przypadkach sprawy dochodzone w postępowaniu upadłościowym najczęściej znają osoby spoza zarządu, a więc dyrektorzy oddziałów czy też kierownicy działów, z reguły działający na podstawie pełnomocnictw. Proponowane rozwiązanie umożliwi działalność tych osób w radzie wierzycieli;

c) ustanowienie wynagrodzenia dla członków rady. Jest to konieczne, bowiem działanie w radzie wiąże się nieraz ze znacznym zaangażowaniem czasu i środków. Brak zaś wynagrodzeń zniechęca do działania;

d) uchylanie uchwał rady przekazano zgodnie z zasadą koncentracji właściwości, do właściwości sędziego-komisarza. Nie przewiduje się jednak środka zaskarżenia postanowienia sędziego-komisarza uchylającego uchwałę.

Dział IV.

Przepisy ogólne dotyczące postępowania po ogłoszeniu upadłości

Projekt - podobnie jak to obecnie uregulowane jest w pr.up. i pr.ukł;. – przyjmuje jako zasadę, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania po ogłoszeniu upadłości stosuje się przepisy księgi pierwszej, części pierwszej k.p.c.

Projekt jednocześnie przejmuje z dotychczasowego pr.up. - jako nie budzące w praktyce wątpliwości - następujące rozwiązania:

a/ orzekanie na posiedzeniu niejawnym;

b/ system wysłuchania uczestników postępowania i osób trzecich oraz przeprowadzania dowodów;

c/ niestosowanie przepisów o zawieszeniu postanowienia;

d/ orzekanie w formie postanowień ;

e/ obwieszczenia, rozszerzono jednak możliwość dokonania obwieszczeń na inne sposoby, które zarządzi sędzia-komisarz np. ogłoszenie w internecie ;

f/ początek biegu terminów do zaskarżenia postanowień;

g/ deponowanie sum pieniężnych należących do masy;

h/ przeglądanie akt przez osoby zainteresowane.

Projekt natomiast zmienia zasadę dotyczącą zaskarżenia postanowień sądu oraz sędziego-komisarza i przyjmuje, że postanowienia te podlegają zaskarżeniu tylko w przypadkach wskazanych w ustawie.

Jednocześnie co do zasady wyklucza się możliwość wniesienia kasacji oraz stosowania przepisów o wznowieniu postępowania, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Takie rozwiązanie uzasadnione jest dwoma argumentami.

Po pierwsze, potrzebą usprawnienia postępowania. Wnoszenie środka zaskarżenia zawsze powoduje przewlekłość postępowania. Usprawnienie postępowania może więc nastąpić przez ograniczenie możliwości wnoszenia środków zaskarżenia.

Po wtóre, charakterem postępowania. W postępowaniu upadłościowym nie tylko podejmuje się czynności rozpoznawcze związane z ustalaniem zgłoszonych wierzytelności, lecz także dokonuje się czynności o charakterze wykonawczym obejmujące likwidację majątku upadłego, jak również i czynności związane z zawarciem układu, które mają charakter mediacyjny. Nie zachodzi więc potrzeba ustanawiania zasady, iż każde postanowienie sądu czy sędziego-komisarza podlega zaskarżeniu.

Ustanawiając zasadę, że na postanowienie sądu i sędziego-komisarza służy środek zaskarżenia tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi, wprowadzono jednocześnie dopuszczalność zaskarżeń w tych wszystkich sprawach, w których orzeka się o prawach uczestników postępowania. Środki odwoławcze przysługują w takich sprawach, jak np. orzekanie o wyłączeniu z masy, postanowienie w sprawie sprzeciwu na uznanie lub odmowę uznania wierzytelności , uzupełnienie i zmiana listy, uznanie przez sędziego-komisarza czynności za bezskuteczne, zatwierdzenie, uchylenie i zmiana układu, stwierdzenie wykonania układu, podział funduszów masy , pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej, uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego i ograniczenie wierzycieli zagranicznych.

Z uwagi na skutki prawne orzeczeń w przedmiocie umorzenia niezaspokojonych zobowiązań dłużnika oraz pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej , w sprawach tych przewidziano możliwość wniesienia kasacji.

Dział V.
Koszty

Projekt definiuje pojęcie kosztów postępowania upadłościowego oraz ich skład. Kwestia ta nie była dotychczas wprost w prawie upadłościowym uregulowana co w praktyce nasuwało uzasadnione wątpliwości.

Zasady ponoszenia kosztów zostały przejęte z dotychczasowych rozwiązań znanych prawu upadłościowemu, gdyż nie budziły zastrzeżeń.

Tytuł V.
Zgłoszenie i ustalanie wierzytelności

Dział I.
Zgłoszenie wierzytelności

Rozdział 1.
Wierzytelności podlegające zgłoszeniu

Projekt odstępuje od obowiązującej w pr.up. rygorystycznej zasady, że w postępowaniu upadłościowym uczestniczą tylko wierzyciele, którzy wierzytelności swe zgłosili. Konsekwentne stosowanie tej zasady godzi w wierzycieli słabszych, którzy nie są zorientowani w swoich prawach na tyle, by sami mogli zgłosić wierzytelność i jednocześnie są na tyle słabi ekonomicznie, że nie stać ich na fachową obsługę prawną. Ponadto dyskryminuje wierzycieli mających wierzytelności zabezpieczone przez wpis w księdze wieczystej czy innym rejestrze, a którym prawo przyznaje uprawnienia wynikające z jawności wpisu. Projekt proponuje usunięcie tych mankamentów z naszego prawa i przewiduje, że część wierzytelności będzie uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym z urzędu. Są to wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub przez inny wpis w rejestrze.

Ponadto z urzędu umieszczane będą wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę, a także z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, jeżeli w dokumentach upadłego znajdują się tytuły egzekucyjne lub inne bezsporne dokumenty, z których wynikają te zobowiązania .

Rozdział 2.
Zgłoszenie wierzytelności

Sama forma zgłaszania wierzytelności przejęta została z pr.up., jako nie budząca wątpliwości. Przejęto również treść zgłoszenia (obecne art. 151, 152 pr.up.).

Rozdział 3.
Sprawdzenie zgłoszonych wierzytelności

Przyjęte w projekcie sprawdzenia wierzytelności wzorowane są na rozwiązaniach znanych obecnemu pr.ukł. (art. 40 pr.ukł.). Istotna zmiana dotyczy osoby sprawdzającej wierzytelności. Założeniem projektu jest by syndykami , nadzorcami sądowymi czy zarządcami były wyłącznie osoby o wysokich kwalifikacjach, zdolne do przejęcia części zadań sprawowanych obecnie przez sędziego-komisarza. Projekt przyjmuje, że przejęcie to może dotyczyć, m.in. sprawdzania oraz uznania wierzytelności.

Kierując się zasadą formalizmu procesowego, wprowadzono także większe rygory formalne dla przedsiębiorców oraz wierzycieli reprezentowanych przez adwokatów i radców prawnych. Od podmiotów tych należy oczekiwać profesjonalnego działania. Dlatego też zgłoszenia wierzytelności tych wierzycieli, jeżeli nie będą odpowiadały wymogom formalnym, będą zwracane bez wezwania do ich uzupełnienia.

Dział II.
Lista wierzytelności

Rozdział 1.
Ustalenie listy wierzytelności

Projekt przejmuje z obecnego pr.up. koncepcję ostatecznej listy wierzytelności zatwierdzanej przez sędziego-komisarza. Taka lista będzie orzeczeniem, którym orzeka się o istnieniu wierzytelności podlegających zaspokojeniu z masy.

Zasadniczą zmianę projekt wprowadza, jeżeli chodzi o samo ustalenie listy wierzytelności. Przewiduje się, że ustalenia tego dokonywał będzie syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca.

Natomiast sędzia-komisarz pełnić będzie funkcję kontrolną wobec ustaleń syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy. Sama budowa listy, jak również zasady umieszczania na niej wierzytelności, nie ulegną zmianie.

Nowością będzie jednak uregulowanie zagadnienia zmiany osoby wierzyciela w przypadku przejścia wierzytelności na inne osoby. Kwestie te nie były dotychczas uregulowane, co budziło niejasności.

Rozdział 2.
Zaskarżanie listy wierzytelności

Projekt przewiduje, że zaskarżenie listy wierzytelności nastąpi w drodze sprzeciwu. Z uwagi jednak na fakt, że ustalenia listy dokonuje syndyk, nadzorca sądowy lub zarządca, zmieni się charakter prawny sprzeciwu. Nie jest to już obecnie środek zaskarżenia orzeczeń sądowych, lecz działań syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy.

Rozdział 3.
Zatwierdzenie, prostowanie i uzupełnianie listy wierzytelności

Samo zatwierdzenie listy wierzytelności, jak również i jego skutki, zostały przejęte z obecnego pr.up. jako nie nasuwające wątpliwości interpretacyjnych.

Zmieniono rozwiązania dotyczące samego wyciągu z listy wierzytelności oraz obrony upadłego po zakończeniu postępowania upadłościowego przed skutkami umieszczenia na liście wierzytelności, których upadły nie uznał, a ponadto wprowadzono instytucję zmiany na liście.

W związku z wprowadzeniem przez projekt możliwości oddłużenia upadłego zmieniono charakter listy wierzytelności. Może być tytułem egzekucyjnym tylko wtedy, gdy oddłużenie nie nastąpiło.

Jeżeli chodzi o wspomnianą wyżej obronę upadłego, to projekt przewiduje rozwiązanie zgodne z obecnym systemem środków obrony merytorycznej dłużnika w postępowaniu

egzekucyjnym. Zgodnie z tym systemem, po nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności środkiem obrony dłużnika jest powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c. i to rozwiązanie winno być również stosowane, gdy tytułem egzekucyjnym jest wyciąg z listy wierzytelności. Powództwem o ustalenie dłużnik może bronić się w naszym prawie tylko przed nadaniem klauzuli wykonalności, co również zawarto w projekcie.

Zniesiono jednak termin roczny do wytoczenia powództwa o ustalenie, że należność umieszczona na liście nie istnieje, który przewiduje obecny art. 170 pr.up., jako sprzeczny z obecną regulacją powództwa o ustalenie w prawie polskim.

Możliwości zmiany na liście przewidziano na wypadek stwierdzenia, że umieszczono na liście wierzytelności, które w całości lub części nie istnieją, albo też nie umieszczono wierzytelności, która powinna być na liście wierzytelności umieszczona z urzędu.

Proponowane rozwiązanie ma pełnić funkcje wentyla bezpieczeństwa w sytuacji, gdy przyczyna uzasadniająca zmianę na liście (obojętnie, czy zawiniona przez syndyka, nadzorcę sądowego lub zarządcę, czy też nie) ujawniła się w toku postępowania.

Tytuł VI.
Układ

Dział I.
Przepisy o ogólne

Przewidziany projektem układ różni się z sposób zasadniczy od układów dotychczas znanych prawu polskiemu.

W przepisach ogólnych uregulowano: przedmiot układu, propozycje układowe wraz z ich uzasadnieniem oraz podział wierzycieli dla celów głosowania.

1. Przedmiot układu.

Projekt przyjmuje, że układem objęte zostaną wszystkie wierzytelności dochodzone od upadłego w postępowaniu upadłościowym, z wyjątkiem roszczeń alimentacyjnych i rent za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz wierzytelności o wydanie mienia z masy jak również wierzytelności, które za zgodą sędziego-komisarza zostały spłacone oraz te, za które upadły odpowiada w związku z nabyciem spadku.

Układem nie są objęte roszczenia pracownicze oraz wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i hipoteką morską, chyba że wierzyciele ci wyrażą zgodę na ich objęcie układem.

Powyższe rozwiązanie pozwoli uregulować układem całościowo kwestię zadłużenia upadłego. Pozostawienie poza układem roszczeń alimentacyjnych oraz wspomnianej renty, jak również roszczeń pracowniczych, podyktowane jest potrzebą ochrony praw tych wierzycieli, z natury słabszych. Wyłączenie zaś roszczeń o wyłączenie mienia, jak również wierzytelności spadku, jest uzasadnione ich charakterem. To samo dotyczy roszczeń zabezpieczonych wspomnianymi prawami rzeczowymi.

2. Podział wierzycieli dla celów głosowania nad układem.

Zainteresowanie układem przez poszczególnych wierzycieli jest z reguły bardzo zróżnicowane. Nierzadko interesy poszczególnych wierzycieli pozostają w sprzeczności. Stąd też projekt odstępuje od obecnego rozwiązania, że wszyscy wierzyciele głosują razem.

Projekt przewiduje, że dla potrzeb głosowania nad układem, wierzycieli dzieli się na grupy, które nazwano kategoriami interesów wierzycieli. Podział wierzycieli na kategorie interesu opiera się na kryteriach obiektywnych, wynikających z charakteru wierzytelności.

Niezależnie od tego, sędzia-komisarz może innych wierzycieli (tj. wierzycieli nie będących pracownikami, udziałowcami lub akcjonariuszami albo nie posiadających wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo) umieścić na dwóch lub więcej listach, określając kryteria jakimi się kierował. W ramach tego sędzia-komisarz może więc np. wyróżnić wierzycieli dostawców czy też wierzycieli drobnych;

Głosowanie nad układem odbywać się będzie w ramach poszczególnych kategorii interesów. W ten sposób wynik głosowania odzwierciedlać będzie faktyczne zainteresowanie układem poszczególnych grup wierzycieli.

3. Propozycje układowe.

Projekt przewiduje, że propozycje układowe może złożyć obok dłużnika także wierzyciel, który wniósł o ogłoszenie upadłości, a gdy ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, także syndyk i rada wierzycieli.

Podobnie jak to jest w obecnych rozwiązaniach prawnych, propozycje układowe powinny składać się z dwóch elementów.

Pierwszy to wskazanie sposobu restrukturyzacji zobowiązań upadłego, drugą część stanowi uzasadnienie.

Jeżeli chodzi o restrukturyzację zobowiązań, to propozycje te dla poszczególnych kategorii interesów wierzycieli muszą być równe, chyba że poszczególny wierzyciel zgodzi się na warunki mniej korzystne. Układ może także dawać korzystniejsze warunki drobnym wierzycielom.

Ponadto projekt przewiduje, że propozycje układowe, a tym samym i układ, nie mogą zmierzać do zmniejszenia ani pozbawienia pracowników płacy minimalnej. Ograniczenia te mają chronić pracowników jako wierzycieli słabszych. Projekt natomiast nie zawiera dalszych ograniczeń co do restrukturyzacji zobowiązań upadłego, czy też możliwości zaspokojenia się wierzycieli z majątku upadłego. Można to więc uczynić w każdy sposób prawnie dopuszczalny, np. przez zamianę wierzytelności na udziały czy akcje, zaspokojenie przez zarząd przymusowy, częściowe przejęcie majątku upadłego przez wierzycieli itp.

Projekt też wyraźnie reguluje układ likwidacyjny. Układ ten może przewidywać likwidację majątku upadłego w sposób odmienny niż to przewiduje obecne prawo upadłościowe, w tym także może przewidywać przejęcie majątku upadłego przez wierzycieli. Taki układ w wielu wypadkach może być przydatny dla lepszego osiągnięcia celu postępowania upadłościowego.

W uzasadnieniu propozycji układowych winny być zawarte dane, które pozwolą określić realność wykonania układu w wersji zaproponowanej propozycjami układowymi. Stworzy to gwarancję wykonania układu, w stopniu bez porównania wyższym niż obecnie. Uzasadnienie propozycji układowych pozostaje w związku z przepisami o dowodzie z opinii biegłego w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości . Razem dadzą wierzycielom realny obraz możliwości gospodarczych przedsiębiorstwa dłużnika. Wierzyciele będą więc mieli dostatecznie dużo danych, by w uchwale podjąć racjonalną decyzję co do sposobu i realności zaspokajania ich wierzytelności w drodze układu.

Dział II.

Zawarcie i zatwierdzenie układu

1. Projekt przewiduje, że samo postępowanie w przedmiocie zawarcia i zatwierdzenia układu, tj. zwołanie zgromadzenia wierzycieli i jego przebieg, odbywać się będzie zasadniczo według tych samych reguł, które obecnie obowiązują w pr.ukł..

Zmiany zasadnicze wynikają jednak z założeń ogólnych dotyczących układu, które zostały przedstawione wyżej.

W konsekwencji zasadnicze różnice w porównaniu ze stanem obecnym dotyczą:

a) możliwości dopuszczenia do układu mimo istnienia wierzytelności spornych,
b) braku zgody upadłego na układ,
c) systemu głosowania wierzycieli nad układem,
d) odmowy zatwierdzenia układu.

2. Projekt przewiduje możliwość dopuszczenia do zawarcia układu także wtedy, gdy piętnaście procent ogólnej sumy wierzytelności jest jeszcze sporne. Rozwiązanie to ma przyspieszyć przebieg postępowania upadłościowego. Rozpoznanie spornych spraw może bowiem się przedłużać. Przewlekłość postępowania upadłościowego jest zaś zjawiskiem wysoce negatywnym. Pozostawienie 15 % spornych wierzytelności nie powinno natomiast mieć wpływu na istotę układu. Bowiem gdyby nawet przyjąć, że sporne wierzytelności się od upadłego należą, i że wierzyciele, którym te sporne wierzytelności przysługują głosowaliby przeciwko układowi, to i tak w razie przyjęcia układu przez większość mającą 2/3 wierzytelności, większość wierzycieli głosowałaby za układem.

3. Brak zgody upadłego na układ.

Projekt przewiduje, że układ jest zawierany bez zgody upadłego. Wykluczenie zgody upadłego na układ ma uzasadnienie aksjologiczne. Upadły bowiem swym zachowaniem dopuścił do upadłości lub jej nie zapobiegł. Nie byłoby więc racjonalne, aby on miał decydować o sposobie zaspokojenia wierzycieli w drodze układu.

4. System głosowania nad układem.

Głosowanie nad układem odbywać się będzie w grupach wierzycieli podzielonych na kategorie interesów stosownie do art. 286. Układ zostanie przyjęty, jeżeli w każdej z tych kategorii za układem wypowie się większość mająca łącznie nie mniej niż dwie trzecie ogólnej sumy wierzytelności. Przy czym dopuszcza się zawarcie układu nawet mimo braku wymaganej większości w jednej z grup. W takim wypadku o zawarciu układu orzeka sędzia-komisarz. Warunkiem jednak zawarcia układu w takim wypadku jest, aby wierzyciele, którzy nie zgodzili się na układ, byli w wyniku układu zaspokojeni w wyższym stopniu niż w wypadku likwidacji majątku. Rozwiązanie to wprowadzono kierując się zasadą optymalizacji i nadrzędnego interesu wierzycieli.

5. Niedojście układu do skutku.

Projekt reguluje skutki sytuacji, gdy nie doszło do zawarcia układu lub układ nie został zatwierdzony.

W takim wypadku dalsze postępowanie upadłościowe odbywa się w drodze likwidacji masy lub zostanie umorzone.

Dział III.
Skutki układu

Projekt przejmuje podstawowe skutki zawarcia układu znane prawu obecnemu tak co do podmiotowego zakresu związania układem (art. 67 pr.ukł. art. 194 cz. I. pr.up.), jak i zakresu obowiązywania układu wobec współdłużnika i poręczyciela (art. 68 pr.ukł. art. 194 § 2 pr.up.)

W porównaniu ze stanem obecnym projekt zmienia jednak sytuację wierzycieli, których wierzytelności zostały zabezpieczone rzeczowo, a które zostały objęte układem. Same zabezpieczenia pozostają w mocy, jednak układ modyfikuje zakres zabezpieczeń wierzytelności do wysokości i do warunków określonych układem. Rozwiązanie to ma na celu ochronę tych wierzycieli na wypadek uchylenia układu. Wierzyciele ci będą posiadać wtedy zabezpieczenia wierzytelności w ich pierwotnej wysokości. Dalsze skutki zawarcia układu, takie jak ukończenie postępowania, wpisy w rejestrach i księgach wieczystych, a także charakter wyciągu z listy wierzytelności i wykonanie układu przejęte zostały z obecnych rozwiązań znanych prawu up. i ukł., gdyż nie budziły one zastrzeżeń. Są dobrze dostosowane do charakteru prawnego układu.

Dział IV.
Zmiana układu

Projekt przewiduje możliwość zmiany układu. Rozwiązanie to uzasadnione jest tym, iż warunki prowadzenia działalności gospodarczej po zawarciu układu mogą ulec radykalnej zmianie. W interesie wierzycieli leży więc, aby układ dostosować do tych nowych warunków. Pewność obrotu prawnego wymaga jednak, aby zmiany te nie odbywały się zbyt często. Dlatego projekt przewiduje, że zmiana może mieć miejsce tylko raz.

Projekt w art. 299 określa podstawy żądania zmiany układu. Sama procedura zmiany układu przebiega tak jak zawarcie układu Zasadnicza zmiana dotyczy uczestnictwa wierzycieli w zgromadzeniu wierzycieli. Wyłączeni ze zgromadzenia są wierzyciele, którzy zostali w całości zaspokojeni.

Dział V.
Uchylenie układu

Projekt utrzymuje instytucję uchylenia układu. W porównaniu z obecnym stanem prawnym wprowadza jednak inne podstawy uchylenia układu oraz skutki uchylenia. Przewiduje się, że podstawą uchylenia będzie nie tylko niewykonywanie układu przez upadłego, lecz także działanie na szkodę wierzycieli i sytuacja, gdy jest oczywiste, że upadły nie zaspokoi wierzycieli.

Uchylenie układu w tych wypadkach jest uzasadnione tym, że układ nie spełnia swej funkcji .

Jako skutek uchylenia układu projekt przewiduje, że sąd podejmie postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku upadłego.

Jest to uzasadnione tym, iż skoro układ nie doprowadził do zaspokojenia wierzycieli, należy wykorzystać inną zaspokojenia czyli likwidację masy upadłości.

Druga zmiana dotyczy wpływu uchylenia układu na wysokość dochodzonych roszczeń.

Projekt odstępuje od rozwiązań zawartych obecnie w art. 200 pr.up. jako krzywdzących wierzycieli i przyjmuje, że po uchyleniu układu wierzyciele dalej uczestniczą z pierwotną sumą swych wierzytelności, pomniejszonych jedynie o kwoty wypłacone w okresie obowiązywania układu, jak również o wartości uzyskane w wyniku wykonania układu. Przysługiwać im będzie jednak prawo dochodzenia odsetek do dnia uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu układu.

Tytuł VII.
Likwidacja masy upadłości

Dział I.
Przepisy ogólne

Projekt przejmuje zasady ogólne dotyczące likwidacji masy upadłości z obecnie obowiązującego prawa upadłościowego. Uściślono jednak skutki zbycia mienia dokonanego w postępowaniu upadłościowym.

Dotychczasowe bowiem rozwiązanie zawarte w art. 120 pr.up. wzbudza w praktyce wątpliwości i niejasności.

Propozycje zawarte w projekcie w pełni zrównują zbycie w postępowaniu upadłościowym ze zbyciem w postępowaniu egzekucyjnym. Z uwagi na różne sposoby zbycia w postępowaniu

upadłościowym (o czym niżej), projekt precyzuje od kiedy powstają skutki takiego zbycia, a w szczególności z jaką chwilą wygasają prawa osób trzecich na zbytej nieruchomości oraz co stanowi podstawę wykreślenia tych praw z księgi wieczystej.

W związku z tym, że w postępowaniu upadłościowym likwidacja następuje przez sprzedaż, projekt przyjmuje, że wygaśnięcie praw następuje z chwilą zawarcia umowy sprzedaży, zaś podstawą do wykreślenia z ksiąg wieczystych jest prawomocny plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości. Projekt reguluje też zbycie przedsiębiorstwa w sytuacji, gdy na jego składnikach ciążą ograniczone prawa rzeczowe.

Proponowane rozwiązanie stara się łączyć potrzeby postępowania upadłościowego, w którym celowym jest zbycie przedsiębiorstwa w całości lub jego zorganizowanej części, jako przynoszące największe zyski, z ochroną praw osób posiadających zabezpieczenia rzeczowe na składnikach przedsiębiorstw. Prawa tych osób przy przyjętym rozwiązaniu nie są naruszone, mimo zbycia przedsiębiorstw w całości.

Dział II.
Sprzedaż przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz nieruchomości i statków morskich, wpisanych do rejestru okrętowego

Sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości będzie zasadniczą formą likwidacji masy upadłości. Na odstąpienie od tej formy likwidacji wymagana będzie zgoda rady wierzycieli. Kierując się zasadą koncentracji właściwości, projekt zakłada, że sprzedaży dokonywać będzie syndyk.

Projekt eliminuje całkowicie sprzedaż przez komorników z uwagi na małą efektywność tej sprzedaży oraz jej wysokie koszty.

Zasadą jest, że sprzedaż prowadzona będzie według przepisów o przetargu uregulowanym według przepisów kodeksu cywilnego. Z uwagi na charakter dokonywanej czynności jest to najbardziej odpowiednie dla sprzedaży dokonywanej w postępowaniu upadłościowym.

Z uwagi na istotę przedsiębiorstwa, projekt przyjmuje, że przed sprzedażą przedsiębiorstwa powinno być ono opisane i oszacowane przez biegłego.

Projekt ponadto reguluje, że przetarg jest jawny i prowadzi go syndyk pod nadzorem sędziego-komisarza oraz że wybór oferty dokonany przez syndyka musi być zatwierdzony przez sędziego-komisarza.

Przyjęto rozwiązanie mające stworzyć gwarancje wyboru najlepszej oferty oraz gwarancje prawidłowego przeprowadzenia przetargu.

Dział III.
Sprzedaż ruchomości oraz przejęcie przez zastawnika ruchomości obciążonej zastawem rejestrowym

Projekt przyjął, że wymienione wyżej zasady dotyczące sprzedaży nieruchomości stosować się będzie także przy zbywaniu ruchomości.

Z uwagi na charakter ruchomości oraz daleko idące zróżnicowanie wartości poszczególnych ruchomości przewidziano jednak, że sędzia-komisarz może zezwolić na sprzedaż w inny sposób lub z wolnej ręki. Wybór sposobu sprzedaży pozostawiono dyskrecjonalnej władzy sędziego-komisarza.

Projekt ponadto reguluje sprzedaż przedmiotu obciążonego zastawem rejestrowym, jak również likwidację ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym w drodze przejęcia przedmiotu zastawu, gdy umowa zastawnicza na to zezwala.

Propozycja zawarta w art. 327 i 328 jest zgodna z charakterem prawnym zastawu rejestrowego oraz uwzględnia prawa zastawnika do zaspokojenia pozaegzekucyjnego. Brak podstaw do ograniczania tego prawa w sytuacji, gdy przedmiot znajduje się w posiadaniu syndyka. Sprzedaż przez syndyka nastąpi dopiero wtedy, gdy zastawca nie zaspokoi się w terminie przez sędziego-komisarza wskazanym. Ograniczenie w takim wypadku praw zastawnika jest uzasadnione potrzebą zapewnienia sprawnego postępowania upadłościowego.

Kierując się zasadą koncentracji właściwości, sprzedaż przez syndyka nastąpi także wtedy, gdy przedmiot znajduje się we władaniu syndyka a umowa zastawnicza przewiduje zaspokojenie przez sprzedaż pozaegzekucyjną przedmiotu zastawu tj. według art. 24 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów. Przekazywanie do sprzedaży w tym trybie mogłoby prowadzić do przewlekłości postępowania.

Dział IV.
Likwidacja wierzytelności i praw majątkowych

Projekt przejmuje - jako nie budzącą w praktyce wątpliwości - zasadę obowiązującą obecnie w pr.up. (art. 112 pr.up.), że likwidacja wierzytelności wchodzących do masy upadłości polega na ich ściągnięciu. Prawa majątkowe zaś są likwidowane przez ich wykonanie. Dopiero w razie trudności ze ściągnięciem wierzytelności czy realizacją prawa, wierzytelności i prawa podlegają zbyciu. Umożliwi to szybsze zakończenie likwidacji masy, a tym samym i przeprowadzenie postępowania upadłościowego.

Kierując się tymi samymi przesłankami co w przypadku zbycia nieruchomości i ruchomości, projekt przewiduje, że zbycie wierzytelności i praw majątkowych odbywa się według tych samych zasad co zbycie ruchomości.

Biorąc pod uwagę uprawnienia zastawnika zastawu rejestrowego, projekt przewiduje nadto, że - z przyczyn, o których była mowa przy likwidacji ruchomości - zaspokojenie zastawnika z praw majątkowych będzie mogło nastąpić przez ich przejęcie.

Tytuł VIII.
Podział funduszów masy upadłości i sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo

Dział I.
Przepisy ogólne

Projekt definiuje pojęcie funduszy masy oraz wyraźnie odróżnia je od sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, które podlegają podziałowi według innych zasad.

Jest to konsekwencją przyjętych założeń, według których w postępowaniu upadłościowym sumy uzyskane ze zbycia rzeczy obciążonych rzeczowo powinny być przeznaczone na zaspokojenie wierzycieli, których wierzytelności były w ten sposób zabezpieczone.

Dopiero nadwyżka pozostała po zaspokojeniu tych wierzycieli powinna być przekazana do funduszów masy.

W konsekwencji tych założeń, w razie zbycia w postępowaniu upadłościowym rzeczy obciążonych rzeczowo, należy dokonać osobno podziału sumy uzyskanej ze zbycia rzeczy obciążonej, a dopiero później ostatecznego podziału funduszów masy.

Projekt reguluje też zaspokojenie w podziale funduszów masy wierzyciela spadku przyjętego do masy upadłości.

W związku z tym, iż masa upadłości odpowiada z dobrodziejstwem inwentarza, wierzytelności te umieszcza się w planie podziału tylko do wysokości wartości majątku spadkowego.

Dział II.
Kolejność zaspokojenia wierzycieli

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

1. Projekt wprowadza dwie regulacje prawne dotyczące kolejności zaspokojenia wierzycieli w ramach podziału funduszów masy i sum uzyskanych z przedmiotów obciążonych rzeczowo.

Pierwsza dotyczy podziałów funduszów masy. Druga dotyczy kolejności zaspokojenia wierzycieli, którzy posiadają na majątku upadłego zabezpieczenie rzeczowe.

2. Jeżeli chodzi o podział funduszów masy to projekt przewiduje cztery kategorie wierzycieli, którzy podlegają zaspokojeniu z funduszów masy.

Są to:

Kategoria pierwsza. W kategorii tej podlegają zaspokojeniu koszty oraz należności powstałe z działania syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy, jak również należności: z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, za pracę, rolników z tytułu umów o dostarczenie produktów, alimenty i renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci a także należności z zawartych przez upadłego umów, których wykonania zażądał syndyk, nadzorca sądowy lub zarządca, należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia masy i należności, które powstały z czynności upadłego dokonanych za zgodą nadzorcy sądowego.

Kategoria druga obejmuje zobowiązania podatkowe oraz inne daniny publiczne i należności na ubezpieczenia społeczne, ale tylko za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości.

W kategorii trzeciej umieszcza się inne wierzytelności.

Kategoria czwarta zaś przeznaczona jest na odsetki niezaspokojone w kategoriach wcześniejszych, kary grzywny, darowizny oraz należności z tytułu zapisów i darowizn.

3. Przyjęty podział zakłada, że zasadniczą kategorią służącą zaspokojeniu wierzycieli jest kategoria trzecia. Dwie pierwsze zaś kategorie mają charakter uprzywilejowany. Czwarta natomiast wymienia te wierzytelności, które powinny korzystać w postępowaniu upadłościowym z mniejszej ochrony.

4. Podział na kategorie uzasadniony jest charakterem dochodzonych roszczeń. Potrzeba zachowania dwóch pierwszych kategorii uprzywilejowanych wynika z faktu, że w naszym prawie istnieją wierzytelności uprzywilejowane - przysługują one wierzycielom słabszym ekonomicznie. Są to alimenty, renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, wierzytelności pracownicze i rolników. Brak racjonalnych podstaw do ograniczania tych uprawnień w postępowaniu upadłościowym.

W pierwszej kategorii, przeznaczonej dla wierzytelności uprzywilejowanych, należy też umieścić koszty postępowania upadłościowego oraz te należności, które są następstwem działania organów prowadzących postępowanie. Przy założeniu, że koszty postępowania upadłościowego są pokrywane z masy upadłości , ich pokrycie musi mieć charakter uprzywilejowany. Wierzytelności zaś wynikłe z czynności syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy muszą być traktowane tak samo jak koszty postępowania, gdyż są immanentnie z tymi kosztami związane.

Utrzymanie uprzywilejowanej kategorii drugiej związane jest nie tylko z istnieniem w naszym prawie uprzywilejowanej pozycji wspomnianych tam zobowiązań publicznych. Za utrzymaniem tej kategorii przemawia także obecnie obowiązujący system ubezpieczeń społecznych. Część bowiem tych świadczeń jest odprowadzana na indywidualne konta pracowników. Z tej racji wprowadzenie tej uprzywilejowanej kategorii służy realizacji uprawnień emerytalnych pracowników, a więc tych wierzycieli, którzy korzystają w naszym prawie ze wzmożonej ochrony prawnej.

Kary grzywny tak sądowe jak i administracyjne, ze swej istoty mają charakter represji karnej, która winna dotyczyć dłużnika. Zaspokojenie ich nie powinno odbywać się kosztem wierzycieli. Stąd też uzasadnia to umieszczenie ich w kategorii czwartej. Umieszczenie w tej kategorii wierzytelności z tytułu darowizn i zapisów z kolei podyktowane jest tym iż wierzytelności te dotyczą wartości, które wyszły z majątku dłużnika na podstawie jego czynności prawnych. Brak argumentu natury aksjologicznej, któryby pozwalał przyjąć, że obdarowani czy zapisobiorcy, którzy nieodpłatnie uzyskali te wartości od upadłego, mieli być równo traktowani z innymi wierzycielami.

Rozdział 2.
Kolejność spłacania wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i hipoteką morską

Projekt przewiduje, że zaspokojenie wierzycieli, których wierzytelności zostały zabezpieczone rzeczowo, nastąpi zgodnie z uprawnieniami materialnoprawnymi wynikającymi z poszczególnych ograniczonych praw rzeczowych. Zaspokojenie to zasadniczo następuje w kolejności przysługującego im pierwszeństwa.

Od tej zasady wprowadza się wyjątek, jeżeli chodzi o zaspokojenie z nieruchomości obciążonej rzeczowo, jak również ze statku morskiego wpisanego do rejestru, użytkowania wieczystego lub spółdzielczego prawa do lokalu. Projekt przewiduje, że przed wierzycielami zabezpieczonymi rzeczowo zaspokojone zostaną wierzytelności alimentacyjne oraz wierzytelności pracowników pracujących na tej nieruchomości, jednak tylko do trzech najniższych wynagrodzeń, a także renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci. Celem tego rozwiązania jest zabezpieczenie interesów tych wierzycieli, którzy są wierzycielami słabszymi.

Dział III.
Postępowanie w sprawie podziału funduszów masy

Rozdział 1.
Ustalenie planu podziału

Projekt przewiduje, iż plan podziału funduszów masy oraz sum uzyskanych z przedmiotów obciążonych rzeczowo będzie sporządzał syndyk.

Sędzia-komisarz natomiast będzie pełnił funkcje kontrolne w ramach wniesionych środków zaskarżenia. Celem tego rozwiązania jest odciążenie sędziego i sądów od czynności, które mają w dużym stopniu charakter rachunkowo-księgowy. Zakłada się również, że przez wprowadzenie wysokich wymogów co do kwalifikacji syndyka, syndycy będą zdolni do prawidłowego pełnienia tych czynności.

Rozdział 2.
Wykonanie planu podziału

Samo postępowanie w sprawie wykonania planu podziału funduszów masy przejęte zostało z obowiązującego pr.up., gdyż nie nasuwało zasadniczych zastrzeżeń.

Tytuł IX.
Zakończenie postępowania upadłościowego i jego skutki

Projekt przejmuje, co do zasady, znane obecnemu prawu upadłościowemu sposoby zakończenia postępowania upadłościowego oraz jego skutki, gdyż regulacja ta nie nasuwa zasadniczych wątpliwości. Przewiduje się jednak pewne zmiany. Są one następujące:

1/ usuwa się z naszego prawa przywileje przewidziane dla przedsiębiorstw państwowych i spółek z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa (art. 218 §2 pr.up.), gdyż jest to sprzeczne z konstytucyjną zasadą równości podmiotów;

2/ reguluje się sytuacje, gdy upadły po zakończeniu postępowania nie odbiera ksiąg, korespondencji lub dokumentów w terminie przez syndyka wyznaczonym, jak również gdy upadły nie odbiera swego majątku.

Przewiduje się wtedy, że nieodebrany majątek zostanie na koszt upadłego zlikwidowany w trybie określonym przez sędziego-komisarza. Natomiast nieodebrana dokumentacja zostanie na koszt upadłego oddana na przechowanie.

Wprowadzenie tego przepisu jest konieczne w związku z dość częstym porzucaniem majątku przez upadłego po zakończeniu postępowania;

3/ projekt reguluje też skutki prawne w razie uchylenia postępowania upadłościowego. Kwestie te bowiem nie były dotychczas regulowane.

Uchylenie postępowania następuje wtedy, gdy brak było podstaw do ogłoszenia upadłości. Dlatego też proponowane rozwiązania umożliwiają dłużnikowi, przynajmniej w jakimś stopniu, usunąć negatywne skutki ogłoszenia upadłości;

4/ wprowadza się możliwość oddłużenia upadłych dłużników będących osobami fizycznymi. Oddłużenie to przeprowadzał będzie sąd. Oddłużenie będzie dopuszczalne, gdy przeprowadzono likwidację całego majątku upadłego a przyczyną upadłości były nadzwyczajne okoliczności, dłużnik rzetelnie wykonywał ciążące na nim obowiązki i nie zachodziły podstawy do pozbawienia dłużnika prawa przeprowadzenia działalności gospodarczej.

Celem tego rozwiązania jest umożliwienie uczciwemu dłużnikowi nowego startu życiowego wolnego od obciążeń. Po zlikwidowaniu całego majątku, upadły nie posiada już środków na spłatę niezaspokojonych w postępowaniu upadłościowym należności.

Mógłby je spłacić jedynie z uzyskanych dochodów z własnej pracy. Te dochody z reguły nie wystarczają jednak na ich spłatę, co zniechęca dłużnika do normalnej pracy a wręcz skłania go do podejmowania działalności w szarej strefie.

Może to zrodzić szereg negatywnych konsekwencji społecznych. Oddłużenie uczciwych dłużników pozwoli uniknąć tych wszystkich negatywnych konsekwencji.

Możliwość oddłużenia stworzy też zachętę dla uczciwych przedsiębiorców do wczesnego zgłaszania wniosków o ogłoszenie upadłości, co w konsekwencji sprzyjać będzie lepszemu zaspokojeniu wierzycieli.

Tytuł X.
Postępowanie w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej

Wprowadzona do obowiązującego Prawa upadłościowego - nowelą z dnia 31.07.1997 r.- instytucja orzekania o pozbawieniu prawa prowadzenia działalności gospodarczej, niewątpliwie jest środkiem dyscyplinującym przedsiębiorców do ich rzetelnej działalności i wykonywania obowiązków ciążących na nich w postępowaniu upadłościowym. Stąd też niewątpliwie służy

podniesieniu efektywności postępowania upadłościowego. Liczba spraw orzekanych w tym trybie z roku na rok rośnie (por. A. Gnys: Sposób na nierzetelnych. Rzeczpospolita z 18.07.2000 r.).

Dlatego też projekt nie tylko że przejmuje to rozwiązanie, ale rozszerza zakres jego stosowania także na osoby, które doprowadziły do upadłości wskutek celowego działania lub rażącego niedbalstwa.

Dokonane zmiany mają zasadniczo na celu usunięcie istniejących wątpliwości i niejasności.

Projekt zachowuje zasadę, że postępowanie w sprawach o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej, tak jak obecnie, toczyć się będzie według przepisów k.p.c. o postępowaniu nieprocesowym. Projekt precyzuje jednocześnie takie kwestie jak:

a) wszczęcie postępowania;

b) posiedzenia sądowe (obowiązkowa rozprawa);

c) dopuszczalność kasacji.

Projekt precyzuje ponadto sposób wszczynania tych spraw a także określa termin do ich wszczęcia.

Część druga
Przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania upadłościowego

Problematyka międzynarodowego postępowania upadłościowego w dotychczasowym pr.up. jak i pr.ukł. uregulowana jest szczątkowo. Tymczasem postępująca globalizacja gospodarki światowej stwarza pilną potrzebę regulacji tego zagadnienia. Problem ten nabiera szczególnego znaczenia po wejściu w życie prawa działalności gospodarczej, które umożliwia prowadzenie na terenie Polski działalności oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych (art. 35 i n. prawa działalności gospodarczej). W takim wypadku upadłość przedsiębiorcy zagranicznego za granicą pociągnie za sobą potrzebę prowadzenia postępowania upadłościowego w Polsce.

Projekt przyjmuje rozwiązanie proponowane przez prawo modelowe UNCITRAL przyjęte w 1997 r. Ranga prawa modelowego UNCITRAL i jego funkcje międzynarodowe w pełni uzasadniają takie rozwiązanie.

Jednocześnie w projekcie zawarto odesłanie, że przepisów tego tytułu nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Polska jest stroną, stanowi inaczej.

W związku z tym zapisem, przepisy dotyczące międzynarodowego postępowania upadłościowego zamieszczone w projekcie, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej nie będą miały zastosowania do postępowań upadłościowych prowadzonych na terenie państw Unii Europejskiej. Postępowania te prowadzone będą zgodnie z prawem Unii Europejskiej tj. według rozporządzenia Rady Unii Europejskiej z dnia 29 maja 2000 r. (Nr 1346/2000). Oznacza to, że po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej przepisy art. 377 - 416 projektu stosować się będzie do postępowań upadłościowych prowadzonych w stosunku do podmiotów spoza Unii Europejskiej.

Warto jednak zaznaczyć, że istnieje duża zbieżność pomiędzy rozwiązaniami przyjętymi we wspomnianym rozporządzeniu Unii Europejskiej, a postanowieniami projektu. W obydwu przypadkach zasadniczym rozwiązaniem, które ma usprawnić upadłość międzynarodową (ponadgraniczną), jest instytucja uznania zagranicznego postępowania upadłościowego. Takie uznanie powoduje rozszerzenie skutków ogłoszenia upadłości na teren państwa uznającego. W wyniku uznania podmiot pełniący obowiązki syndyka ustanowionego w postępowaniu zagranicznym uzyskuje prawo do działania na terenie państwa, które dokonało uznania.

Usprawni to prowadzenie postępowania upadłościowego.

Zasadniczą różnicą pomiędzy prawem Unii Europejskiej a rozwiązaniem przyjętym w projekcie jest sposób uznania. Prawo unijne przewiduje uznanie ex lege. Natomiast w projekcie przewidziano postępowanie w sprawie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego.

Projekt wymaga stwierdzenia, czy zagraniczne postępowanie uznano za główne (te, które są prowadzone w państwie, w którym dłużnik ma główny ośrodek działalności gospodarczej) , czy za uboczne (nie mające charakteru głównego postępowania).

Podobnie jak w prawie Unii Europejskiej, projekt wprowadza też instytucję wtórnego postępowania upadłościowego, które prowadzi się wobec upadłego podmiotu zagranicznego, ale które obejmuje tylko jego majątek położony w Polsce.

Projekt reguluje też kwestie współpracy sądów polskich z sądami zagranicznymi i ich organami prowadzącymi postępowanie upadłościowe.

Tytuł I.
Przepisy ogólne

Art. 377 ustanawia priorytet umów międzynarodowych, których Polska jest stroną.

Przepis następny zawiera słowniczek pojęć. Jest to niezbędne, bowiem pomiędzy poszczególnymi systemami prawnymi istnieją bardzo daleko idące różnice. Istnieje więc potrzeba określenia, które z zagranicznych postępowań sądowych czy administracyjnych jest odpowiednikiem polskiego postępowania upadłościowego, a w konsekwencji, które będzie mogło być uznane na terenie Polski. Definicje zawarte w tym artykule zgodne są z definicjami umieszczonymi w prawie modelowym UNCITRAL.

Kolejne przepisy określają uprawnienia wierzycieli zagranicznych oraz wzajemne relacje przepisów projektu do przepisów k.p.c. dotyczących międzynarodowego postępowania cywilnego.

Tytuł II.
Jurysdykcja krajowa

Projekt całkowicie wyłącza możliwość ustanowienia jurysdykcji w sprawach upadłościowych na podstawie umowy. Byłoby to sprzeczne z charakterem postępowania upadłościowego.

Zastrzega też wyłączność jurysdykcji sądów polskich w tych sprawach, gdy główny ośrodek działalności gospodarczej dłużnika znajduje się w Polsce.

Tytuł III.
Uznanie zagranicznych postępowań upadłościowych

Zgodnie z prawem modelowym UNCITRAL projekt reguluje instytucję uznania zagranicznych postępowań upadłościowych.

Uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego powoduje, że skutki zagranicznego postępowania upadłościowego rozciągną się na terytorium Polski. Oznacza to przede wszystkim, że osoba pełniąca w uznanym postępowaniu funkcje przewidziane według naszego prawa dla syndyka, zarządcy lub nadzorcy sądowego (a którą określono jako zarządca zagraniczny) - będzie mogła wykonywać na terenie Polski swe czynności. Zakres skutków uznania jest ograniczony do skuteczności i wykonalności orzeczeń o ogłoszeniu upadłości, jak również dotyczących biegu tego postępowania, a także zawartych w nim układów. Możliwość działania zarządcy zagranicznego będzie ograniczona i poddana kontroli sądu polskiego.

Projekt przyjmuje, że uznania dokonywał będzie sąd upadłościowy, który byłby właściwy do prowadzenia postępowania upadłościowego w Polsce. Proponuje się, by do postępowania w przedmiocie uznania zagranicznych postępowań upadłościowych w sprawach nie unormowanych w art. 384 - 403, stosowano przepisy o postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości. Przy tym zakłada się, że postępowanie to wszczynać się będzie na wniosek zagranicznego zarządcy. Uznanie zagranicznego postępowania pociąga za sobą zawieszenie postępowań rozpoznawczych i

egzekucyjnych prowadzonych wobec majątku dłużnika położonego w Polsce, dłużnik także straci prawo zarządu swym majątkiem. Zarząd nad tym majątkiem po uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego przejmie zarządca zagraniczny, który też przeprowadzać będzie likwidację tego majątku.

Uznanie zagranicznego postępowania upadłościowego nie będzie mieć jednak wpływu na jurysdykcję sądów polskich w sprawach upadłościowych. Jeżeli jednak zagraniczne postępowanie upadłościowe uznane zostało za główne, a w Polsce wszczęto postępowanie upadłościowe, wówczas prowadzić się je będzie jako tzw. "wtórne postępowanie upadłościowe".

Tytuł IV.
Wtórne postępowanie upadłościowe

Zgodnie z rozwiązaniem przyjętym w prawie modelowym UNCITRAL, w razie uznania na terenie Polski zagranicznego postępowania upadłościowego jako głównego, wobec mienia położonego w Polsce a należącego do upadłego można wszcząć postępowanie upadłościowe zwane w projekcie "wtórnym postępowaniem upadłościowym".

Wtórne postępowanie upadłościowe będzie miało charakter likwidacyjny. Nawet jeżeli dojdzie do układu, to będzie miał likwidacyjny charakter, zaś uzyskane w tym postępowaniu środki, po zaspokojeniu wierzycieli, przekazane zostaną do głównego postępowania upadłościowego.

Tytuł V.
Współpraca z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi

Projekt zgodnie z prawem modelowym UNCITRAL przewiduje też wprowadzenie przepisów dotyczących współpracy sądów polskich z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi.

Rozwiązania te mają usprawnić działania podejmowania w postępowaniu upadłościowym w kraju i za granicą, w celu optymalnego zaspokojenia wierzycieli.

W ramach tej współpracy sąd upadłościowy oraz sędzia-komisarz będą mogli bezpośrednio się porozumiewać z sądami zagranicznymi i zarządcami zagranicznymi. Natomiast syndyk, nadzorca sądowy lub zarządca będą się porozumiewali z sądem zagranicznym oraz zarządcą zagranicznym za pośrednictwem sędziego-komisarza.

W razie zaś prowadzenia na terenie Polski dwu lub więcej zagranicznych postępowań upadłościowych sąd polski określać będzie, jaki majątek dłużnika objęty jest poszczególnymi postępowaniami.

część trzecia
Odrębne postępowania upadłościowe

Tytuł I
Postępowanie wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika

Projekt reguluje postępowanie wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika. Postępowanie to nie było dotychczas regulowane w pr.up.. Postępowanie to faktycznie dotyczy zaspokojenia wierzycieli ze spadku pozostającego po niewypłacalnym dłużniku.

W okresie uchwalania pr.up. w 1934 r. obowiązywało w Polsce kilka systemów prawa spadkowego odziedziczonych po państwach zaborczych. Stąd też kwestie te uregulowane zostały w przepisach wprowadzających pr.up. (art. XII, XVI, XVIII, XXI przep. wp. por: M. Allerhand: Uzasadnienie projektu prawa upadłościowego. Warszawa 1935 str. 202).

Po wprowadzeniu jednolitego prawa spadkowego w 1946 r. nie wprowadzono stosownych zmian do pr.up., co stwarzało trudności w prowadzeniu postępowania upadłościowego po śmierci niewypłacalnego przedsiębiorcy.

Projekt przewiduje, że postępowanie wszczęte po śmierci niewypłacalnego dłużnika będzie prowadzone tylko wtedy, gdy wniosek o ogłoszenie upadłości złożono po śmierci dłużnika.

W sytuacji natomiast, gdy wniosek złożono za życia dłużnika, postępowanie toczyć się będzie według zasad ogólnych a spadkobierca może wstąpić na miejsce dłużnika.

Postępowanie wobec spadkobierców upadłego ze swej istoty jest postępowaniem prowadzącym do zaspokojenia wierzycieli ze spadku, gdy spadkobierca nie prowadzi działalności gospodarczej. Z tej racji postępowanie to musi być prowadzone w drodze likwidacyjnej. Likwidacją objęte są aktywa spadku po niewypłacalnym dłużniku.

Projekt reguluje wpływ prowadzenia postępowania upadłościowego na ustanowienie wykonawcy testamentu oraz na zapisy i polecenia zawarte w testamencie niewypłacalnego dłużnika. Są one bezskuteczne wobec masy.

Projekt przewiduje również, że będą bezskuteczne czynności prawne upadłego dokonane na sześć miesięcy przed śmiercią, jeżeli zachodzą przyczyny bezskuteczności określone projektem. Ponadto projekt określa, że wyciąg z listy wierzytelności jest tytułem egzekucyjnym wobec spadkobierców.

Tytuł II.
Postępowanie upadłościowe wobec banków

Dział I.
Przepisy ogólne

Projekt przejmuje dotychczasowe rozwiązania dotyczące upadłości banków, które zawarte są w ustawie z 29.08.1997 r. prawo bankowe (Dz.U. 140 poz. 839 ze zm.) oraz ustawie z 14.12.1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. Nr 9 poz. 131 ze zm.). Rozwiązania te wykształciły się w drodze praktyki i obecnie są dostosowane do potrzeb postępowania upadłościowego wobec banku, tak iż nie nasuwają istotnych zastrzeżeń.

Dział II.
Postępowanie upadłościowe wobec banków hipotecznych

Projekt co do zasady przejmuje rozwiązanie dotyczące upadłości banków hipotecznych zawarte w obecnym prawie upadłościowym.

Regulacja ta jest dostosowana do takiej instytucji finansowej jakim jest bank hipoteczny. Projekt jedynie dostosowuje te rozwiązania do obecnej regulacji banków hipotecznych zawartej w ustawie z dnia 29.08.1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. Nr 140 poz. 940 ze zm.).

Dział III.
Postępowanie upadłościowe wobec banków i instytucji kredytowych mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Przepisy niniejszego działu stanowią implementację dyrektywy 2001/24/EC z 4.04.2001 r. dotyczącej reorganizacji i upadłości instytucji kredytowych w jej części dotyczącej reorganizacji i likwidacji dokonywanej w toku postępowania upadłościowego.

Rozdział I.
Przepisy ogólne

Przepisy te określają zakres podmiotowy i przedmiotowy stosowania przepisów niniejszego działu, zawierają definicje odpowiadające definicjom zawartym w art. 1 i 2 wspomnianej dyrektywy, stosują wyrażoną w dyrektywie zasadę uznania ex lege postępowań upadłościowych, układowych i im podobnych, jeżeli wszczęte zostały na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej oraz wykluczają jurysdykcję sądów polskich w wymienionych sprawach co jest zgodne z art. 9 dyrektywy.

Rozdział II.
Postępowanie

W przepisach tych implementowano zawarte we wspomnianej wyżej dyrektywie obowiązek powiadomienia o ogłoszeniu upadłości, wezwanie wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności, uprawnienia zarządcy zagranicznego.

Rozdział III.
Prawo właściwe

W rozdziale tym zamieszczono normy kolizyjne. Ich treść odpowiada postanowieniom art. 10. 20 - 31 wspomnianej dyrektywy.

Tytuł III.
Postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń

Dział I.
Przepisy ogólne

Przepisy te co do zasady powtarzają rozwiązania dotyczące upadłości zakładów ubezpieczeń zawarte obecnie w ustawie z 28.07.1990 o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 1996 r. Nr 11 poz. 62 ze zm.), gdyż ich stosowanie nie nasuwa zasadniczych zastrzeżeń.

Dział II.
Postępowanie upadłościowe wobec zakładów ubezpieczeń oraz ich oddziałów mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Przepisy te stanowią implementację dyrektywy 2001/17/EC z 19.03.2001 r. o reorganizacji i upadłości zakładów ubezpieczeniowych, w tej części, która dotyczy postępowania upadłościowego. W związku z identycznością szeregu rozwiązań zawartych w tej dyrektywie z rozwiązaniami zawartymi w dyrektywie 2001/24/EC dotyczącej reorganizacji i upadłości banków i instytucji kredytowych oraz implementacją postanowień dyrektywy 2001/24/EC w dziale III,

tytułu II, części III projektu w art. 488 zamieszczono odesłanie do tych przepisów, które zawierają rozwiązania zgodne z dyrektywą 2001/17/EC.

Ponadto w art. 483 zamieszczono słownik pojęć zgodny z postanowieniami tej dyrektywy.

Tytuł IV.
Postępowanie upadłościowe dotyczące podmiotów emitujących obligacje

Przy regulacji postępowania upadłościowego wobec emitentów obligacji, projekt przyjmuje rozwiązanie znane obecnemu pr.up. (art. 227 - 229 pr.up.). Dostosowano je jednak do materialnoprawnych rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 29.06.1995 r. o obligacjach (Dz.U. 2001 r. Nr 120 poz. 1300).

Część czwarta

Postępowanie naprawcze w razie zagrożenia niewypłacalnością

Uregulowane w Części czwartej projektu postępowanie naprawcze będzie stanowić szczególne postępowanie oparte na zasadzie szybkości działania, a więc o charakterze interwencyjnym, prowadzonego w zasadzie przez samego zadłużonego przedsiębiorcę, przy czym ma ono na celu wyłącznie naprawę kondycji przedsiębiorcy, tak aby przywrócić mu długookresową zdolność do konkurowania na rynku.

Założeniem jest, że postępowanie naprawcze będą mogli prowadzić jedynie przedsiębiorcy, którzy jeszcze na bieżąco spłacają swoje zobowiązania, ale ich sytuacja ekonomiczna jest tak trudna, że w niedługim czasie ewidentnie staną się niewypłacalni.

Warunkiem przeprowadzenia postępowania naprawczego jest przedłożenie przed przedsiębiorcę planu naprawczego, którym ma obejmować restrukturyzację zobowiązań, majątku i zatrudnienia. Dopiero taki plan może stanowić podstawę zawarcia układu dotyczącego wierzytelności. Sąd będzie uprawniony do kontroli wykonywania całości planu naprawczego, a gdy przedsiębiorca nie będzie go realizował sąd będzie mógł uchylić układ.

Postępowanie naprawcze zostało przewidziane dla przedsiębiorców wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, a więc nie obejmie przedsiębiorców podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej. Propozycja ograniczenia zakresu podmiotowego postępowania naprawczego jest podyktowana koniecznością ograniczenia ryzyka wdrażania postępowania naprawczego przez drobnych przedsiębiorców, wyłącznie w celu okresowego odwleczenia płacenia długów i obciążania odsetkami. Dla tych przedsiębiorców tj. będących osobami fizycznymi, wprowadzony został, omówiony wcześniej inny instrument, a mianowicie oddłużenia po ukończeniu upadłości.

Część piąta
Przepisy karne

Projekt przyjmuje, że działania dłużnika, a także innych osób, które utrudniają wszczęcie i prowadzenie postępowania upadłościowego, powinny pociągać za sobą odpowiedzialność karną.

Zachowanie utrudniające zaspokojenie wierzycieli w postępowaniu upadłościowym godzi bowiem w sam porządek gospodarczy.

Są to więc zachowania, które powinny być zabronione pod groźbą kary.

Za takie czyny projekt przyjmuje podanie przez dłużnika nieprawdziwych danych we wniosku o ogłoszenie upadłości, jak również podanie przez osoby uprawnione do reprezentowania dłużnika będącego spółką handlową lub osoby prawnej, nieprawdziwych danych co do stanu majątku dłużnika.

Ponadto projekt proponuje, aby czynem karalnym było niewydanie przez wspomniane wyżej osoby po ogłoszeniu upadłości całego majątku wchodzącego do masy upadłości oraz ksiąg i innych dokumentów dotyczących upadłego , jak również nieudzielenie syndykowi lub sędziemu-komisarzowi informacji dotyczących majątku upadłego.

Część szósta
Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe

Dział I.
Zmiany w przepisach obowiązujących

Obowiązująca obecnie regulacja dotycząca działalności gospodarczej wspólników spółki cywilnej i co za tym idzie ich upadłość rodzi potrzebę regulacji prawnej skutków takiej upadłości na umowę spółki cywilnej.

Przyjęto, iż konsekwencja w postaci rozwiązania spółki najbardziej odpowiada potrzebom postępowania upadłościowego.

Projekt proponuje też dokonanie zmiany art. 174 §1 pkt. 4 k.p.c., regulującego w k.p.c. wpływ ogłoszenia upadłości na bieg postępowania cywilnego dotyczącego masy upadłości. Dotychczasowa jego redakcja była niejasna. Użyty w art. 174 §1 pkt. 4 k.p.c. termin "wszczęcie postępowania upadłościowego" jest terminem nieprecyzyjnym. Dlatego zastąpiono go zwrotem precyzyjnym "ogłoszono upadłość strony, a spór dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości".

Propozycja zmian w ustawie o ochronie świadczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy i w ustawie o systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych związana jest z przeniesienia tych rozwiązań do projektu.

Proponowane zmiany prawa bankowego i ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, o rachunkowości oraz o ochronie konkurencji i konsumentów mają na celu dostosowanie postanowień tych ustaw do nowych rozwiązań przyjętych w proponowanym prawie upadłościowym.

Dział II.
Przepisy przejściowe

Projekt przewiduje, że regulacja zagadnień intertemporalnych oparta zostanie na tzw. zasadzie stadiów postępowania. System ten bowiem umożliwia wprowadzenie nowych rozwiązań w zależności od etapu (stadium), na którym znajduje się postępowanie.

Jako cezurę przyjęto ogłoszenie upadłości albo otwarcie układu. Sprawy, w których ogłoszono upadłość albo otwarto układ, będą prowadzone według przepisów dotychczasowych, aż do całkowitego zakończenia postępowania. Inne sprawy będą prowadzone według przepisów projektu.

W odniesieniu do kwalifikacji syndyków, do czasu wydania odpowiedniej ustawy, zachowano w mocy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości regulujące te kwestie.

Dział III.
Przepisy końcowe

Przepis art. 540 określa jakie dotychczasowe akty ulegają uchyleniu, a art. 541 datę wejścia w życie projektu.

Ocena skutków regulacji (OSR)

Proponowane w projekcie ustawy rozwiązania będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy, poprzez większe możliwości zachowania przedsiębiorstwa i jego działalności zarówno w warunkach restrukturyzacji w postępowaniu naprawczym, układu zawartego w upadłości, jak i po przeprowadzeniu upadłości „likwidacyjnej". Pozwoli to na zachowanie przy najmniej części dotychczasowych miejsc pracy w takich przedsiębiorstwach, nawet gdyby sam przedsiębiorca zakończył swoją działalność a jego zachowane przedsiębiorstwo przeszło w ręce innego przedsiębiorcy lepiej radzącego sobie na rynku.

W dalszej perspektywie wpłynie to pozytywnie na szeroko rozumianą sytuację i rozwój regionu, w którym funkcjonować będzie konkretny przedsiębiorca będący w upadłości.

W aktualnym stanie gospodarki w Polsce, znacznego zadłużenia przedsiębiorców wobec Skarbu Państwa, Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także wierzycieli kredytujących gospodarkę i kontrahentów rynkowych wszelkie nowe rozwiązania prawne, dające szanse poprawy kondycji przedsiębiorców i wyprowadzania ich z zadłużenia, wpłynie pozytywnie na sytuację społeczną i gospodarczą.

Proponowane w projekcie rozwiązania polegające na:

- przeprowadzeniu restrukturyzacji przedsiębiorstwa w postępowaniu naprawczym,
- możliwości płynnej zmiany sposobu postępowania , przechodzenia z fazy likwidacyjnej w fazę układu i odwrotnie,
- koncentracji spraw dotyczącej upadłości w jednym sądzie, polegającej na tym, że wszystkie sprawy dotyczące upadłości – z wyjątkiem spraw z zakresu prawa rodzinnego – będzie rozpatrywał sąd upadłościowy,
- rozszerzeniu zakresu spraw przekazanych do rozstrzygania sędziemu komisarzowi zracjonalizują i przyspieszą prowadzone postępowanie sądowe wobec niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością dłużnika będącego przedsiębiorcą.

Projekt ustawy w ramach konsultacji społecznych był poddany ocenie przez następujące podmioty:

- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność",
- Business Center Club,
- Krajowa Izba Gospodarcza,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Związek Rzemiosła Polskiego,
- Naczelna Rada Zrzeszenia Handlu i Usług,
- Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Przyjęcie projektowanej ustawy w efekcie musi spowodować wzrost liczby spraw regulowanych jej przepisami do sądów gospodarczych. Oceniając realnie należy spodziewać się, że po upływie około 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy, kiedy to jej przepisy zostaną

przyswojone w środowiskach gospodarczych prawniczych, nastąpi wzrost zainteresowania wszystkimi nurtami postępowania objętymi projektowaną ustawą. Dla sądów będzie to oznaczało konieczność rozpoznawania znacznie większej ilości spraw upadłościowych, niż wynikałoby to ze zwykłych prognoz wzrostu. Oczekiwać zatem należy, że w 2003 r. liczba spraw upadłościowych wyniesie ponad 12 tys. we wszystkich sądach gospodarczych, co stanowić będzie podwojenie obecnej wielkości wpływu. Niezależnie od tego ostrożnie szacując, spodziewać się trzeba wpływu co najmniej połowy tej liczby, tj. 6 tys. spraw na skutek wszczęcia postępowania naprawczego, których pracochłonność jednak będzie dalece mniejsza niż w postępowaniu upadłościowym. Dla sprawnego zorganizowania postępowań sądowych z tego zakresu niezbędnym będzie skierowanie do orzekania w sprawach regulowanych projektowaną ustawą ok. 120 sędziów w skali kraju, spośród orzekających dotychczas w pozostałym zakresie spraw gospodarczych. Natomiast dla obsługi postępowań niezbędna jest dodatkowa ilość urzędników sądowych w liczbie 2, 5 krotności liczby sędziów, t.j. 300 urzędników. Potrzeby w tym zakresie nie mogą być zrealizowane inaczej niż przez wzrost etatów orzeczniczych w 2003 r. o ok. 120 i wzrostu o 300 zatrudnionych liczby zatrudnionych urzędników.

Dla sędziów i urzędników kierowanych do pracy w wydziałach gospodarczych konieczne będzie wyposażenie miejsc pracy i uzyskanie odpowiedniej powierzchni biurowej.

W związku z powyższym powstaną w już w 2003 r. koszty wymagające pokrycia z budżetu państwa w następującej wysokości:

1) wyposażenie i urządzenie stanowisk pracy, przy przyjęciu kosztu jednorazowego 6 000. zł na jedno stanowisko pracy:
   420 x 6 000 zł = 2 520 000 zł,
2) wynagrodzenie sędziów, przy przyjęciu w 2003 r. kwoty 4 780 zł na jednego sędziego: 120 x 12 x 4 780 zł = 6 883 200 zł,
3) wynagrodzenie urzędników wraz z pochodnymi, przy przyjęciu w 2003 r. kwoty 3 640 zł:
   300 x 12 x 3 640 zł = 13 104 000 zł
4) koszty roczne wynajmu powierzchni biurowej i sal rozpraw w wysokości 100 m^2 dla zespołu obejmującego jednego sędziego i 2,5 urzędnika w cenie 60 zł miesięcznie za 1 m^2:
   100 x 12 x 120 x 60 zł = 8 640 000 zł
5) pozapłacowe koszty utrzymania jednego stanowiska pracy w sądownictwie w skali roku, przy przyjęciu kwoty 2 000 zł rocznie:
   420 x 2 000 zł = 840 000 zł
6) koszty eksploatacyjne budynków sądowych, przy przyjęciu miesięcznego wydatku na 1 m^2 powierzchni wynoszącego 21 zł:
   100 x 120 x 12 x 21 zł = 3 024 000 zł

Ogółem zatem dla maksymalnego zabezpieczenia wykonania ustawy niezbędne będzie pozyskanie środków z budżetu państwa w wysokości:

2 520 000
6 883 200
13 104 000
8 640 000
840 000
3 024 000
35 011 200

Z powyższej sumy kosztów będą obciążać lata następne wszystkie pozycje z wyjątkiem kwoty 2 520 000 zł (poz. 1), występujące jednorazowo.

W wydatki wymagające pokrycia z budżetu państwa nie zostały uwzględnione przy przygotowywaniu projektu budżetu sądownictwa powszechnego na 2003 r.

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekr Min DH/2639/2002/DPE/ksz/dj

Warszawa, 20 sierpnia 2002 r.

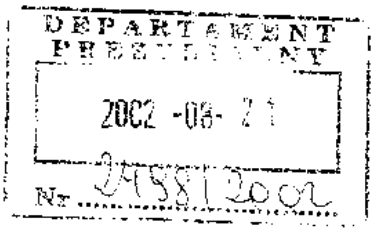

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-166-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Projekt ustawy określa zasady dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami oraz skutki ogłoszenia upadłości, a także reguluje kwestie dotyczące postępowania naprawczego.

II. Problematyki postępowania upadłościowego w prawie wspólnotowym dotyczy m.in.:

- rozporządzenie Rady Unii Europejskiej Nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 roku o postępowaniu upadłościowym.
- dyrektywa Rady nr 24/2001/WE z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i upadłości instytucji kredytowych.
- dyrektywa Rady nr 17/2001/WE z 19 marca 2001 r. o reorganizacji i upadłości zakładów ubezpieczeniowych,
- dyrektywa nr 98/26/WE z 19 maja 1998 r. w sprawie ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych.

III. Projekt ustawy – Prawo upadłościowe w art. 377 – 416 wprowadza przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania upadłościowego, co do zasady, implementujące postanowienia Rozporządzenia Rady Unii Europejskiej Nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 roku o postępowaniu upadłościowym. Mając na uwadze charakter prawny rozporządzeń wspólnotowych, które obowiązują w całości i bezpośrednio, rozporządzenie powyższe będzie stosowane wprost po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, do postępowań upadłościowych prowadzonych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej.

IV. Przepisy Działu II dotyczącego postępowania upadłościowego wobec zakładów ubezpieczeń oraz ich oddziałów mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej i Działu III dotyczącego postępowania upadłościowego wobec banków i instytucji kredytowych mających siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej, stanowią implementację wymienionych w pkt. II dyrektyw w ich części obejmującej zasady postępowania upadłościowego. Należy zaznaczyć, iż analiza przepisów projektu ustawy wskazuje na ich zgodność z przepisami zawartymi w Dyrektywie nr 24/2001/WE i Dyrektywie nr 17/2001/WE.

V. **W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Do uprzejmej wiadomości:
Pan
Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
Skierowano do druku 22 sierpnia 2002r.